

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΗ ΡΙΖΑ
ΤΩΝ ΝΙΚΛΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ
«ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΛΗ
ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΛΑΓΙΑΣ-ΚΑΡΗΝΙΑΣ»

Γιώργος Π. Βουγιουκλάκης
Βασίλης Π. Βουγιουκλάκης

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΗ ΡΙΖΑ
ΤΩΝ ΝΙΚΛΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ
«ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΛΗ
ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΛΑΓΙΑΣ-ΚΑΡΗΝΙΑΣ»

Αθήνα 2008

Λαογραφία – Ιστορία

*Τίτλος: Γενεαλογική Ρίζα των Νικλιάνων της Μάνης
«και του Κλάδου Μπουγιουκλή των Χωριών Λάγιας-Καρήνιας»*

*Copyright: © Γιώργος Π. Βουγιουκλάκης
Ανδρέα Κάλβου 9, 114 73 Αθήνα
Τηλ.: 210 6461 868*

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Αία Μακρή

*Σελιδοποίηση – Ψηφιακή Εκτύπωση: Λύχνος Ε.Π.Ε.
Πέτρας 16, 104 44 Αθήνα
Τηλ.: 210 5156300 – Fax: 210 5156299
e-mail: info@printhouse.gr*

ISBN: 978-960-930905-9

Εκδότης: Γιώργος Π. Βουγιουκλάκης

*Κεντρική Διάθεση: Δημακόγιαννης Γιώργος
Αρεόπολη, Λακωνία
Τηλ.: 27330 53670*

Απαγορεύεται η ανατύπωση μέρους ή όλου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ	11
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15
Κοινοτική Δομή της μέσα Μάνης	17
Επικρατούσα κατάσταση στην Πελοπόννησο μετά το 1205.....	21
Απόψεις για την προέλευση των Νικλιάνων της μέσα Μάνης	23
Εγκατάσταση των Νικλιάνων στη Μάνη, και μερικά ήθη των Μανιατών	33
Μικρή αναφορά στο χωριό Λάγια	39
Αίτιο ερχομού των Μπουγιουκλιάνων στη Λάγια	43
Εγκατάσταση των Μπουγιουκλιάνων στη Λάγια	53
Το κτίσιμο του Πύργου στο Μπουχλιώνη	61
Γεγονότα της προεπαναστατικής περιόδου του 1821	65
Συμμετοχή των Νικλιάνων στον της Ανεξαρτησίας Αγώνα.....	69
Γενεαλογικές εξελίξεις του δένδρου των Μπουγιουκλήδων στη Λάγια-Καρήνια.....	75
Επίλογος	111

*Αφιερώνεται
στους πρωτόγεννητορές μας
Δρακούλη & Δημήτρη*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Γιώργος Βουγιουκλάκης, γεννήθηκε στο χωριό Λάγια Λακωνίας. Εκεί, πήρε τις γνώσεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, και τελείωσε τις γνώσεις της μέσης εκπαίδευσης στην Αθήνα.

Οι ανώμαλες καταστάσεις της μεταπολεμικής περιόδου, και οι οικονομικές δυσχέρειες διέκοψαν την συνέχεια των σπουδών του, όχι όμως και την αγάπη του για γνώση.

Ασχολήθηκε επαγγελματικά με εμπορικές επιχειρήσεις, και μετά την συνταξιοδότησή του από το Τ.Α.Ε. (ταμείο εμπορών), επανήλθε στα θρανία «του Λαϊκού Πανεπιστημίου» της εταιρείας των φίλων του Λαού. Επί μία δεκαετία παρακολούθησε μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας και Βυζαντινής Ιστορίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία την οποία έχετε στα χέρια σας είναι προϊόν μιας ευτυχούς συνάντησης, και άριστης συνεργασίας, των Γιώργου Π. Βουγιουκλάκη (προσωνύμιο, Μαυροδάκος ή και Μποτάκος), και του Βασίλη Π. Βουγιουκλάκη (προσωνύμιο Λαγόπουλος).

Μια καλή σύμπτωση άμεσης συνάντησης στην κοινή προσπάθεια οργάνωσης εορταστικής εκδήλωσης και καθιέρωσης μιας γενικότερης γνωριμίας και επικοινωνίας μεταξύ του συνόλου των μελών της οικογενείας του κλάδου των Μπουγιουκλήδων μας έδωσε την ευκαιρία να ανακαλύψουμε ότι και οι δύο είχαμε τον ίδιο προβληματισμό και εργαζόμαστε προς την ίδια κατεύθυνση, μιας «έρευνας» για τη ρίζα των Νικλιάνων με τους κλάδους, Μιχαλακιάνοι – Λιάνοι – Ξαρχιάνοι, με τελική επιδίωξη, την ανακάλυψη πως από τον κλάδο των Μιχαλακιάνων προήλθε ο υποκλάδος Μπουγιουκλήδων (Βουγιουκλάκηδες) που ξεκίνησε από τη Νόμια, Καρήνια, και αναπτύχθηκε, στη Καρήνια, Λάγια Βάθεια, στην οποία Βάθεια παρουσιάζεται με διάφορα προσωνύμια.

Ομόφωνα καταλήξαμε στη διαπίστωση ότι μια κοινή προσπάθεια θα είχε καλλίτερα και σημαντικότερα αποτελέσματα στην έρευνά μας για την προέλευση, εγκατάσταση, εξέλιξη και πορεία του συνόλου της οικογενείας των Μπουγιουκλήδων και σήμερα Βουγιουκλάκηδων.

Με προθυμία και ευχαρίστηση ο Βασίλης έθεσε στη διάθεσή μου όσα στοιχεία από προφορική και γραπτή παράδοση είχε συγκεντρώσει από την ως τώρα έρευνά του και τα οποία φυσικά αναφέρονται στα κείμενα, με το όνομά του.

Αποτέλεσμα αυτής της άριστης συνεργασίας μας είναι αυτό που έχετε στα χέρια σας. Το δίνουμε ως προϊόν της άριστης συνεργασίας μας, και μιας καλής αρχής με την ευχή να έχει στο μέλλον διευκρινήσεις, συμπληρώσεις, τυχόν διορθώσεις από άλλους ικανότερους ερευνητές_ εμείς κάναμε μια αρχή, ελπίζουμε στη συνέχεια από άλλους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωρίζουμε, πως είναι πολύ δύσκολο, έως αδύνατο ν' αποφανθούμε με βεβαιότητα για την ακριβή πρωταρχή της πατριάς των Νικλιάνων της Μάνης· γιατί για πολλά παλαιά τοπικά γεγονότα της μέσα Μάνης, ως γνωστό, δεν έχουμε γραπτές μαρτυρίες. Βέβαια, αυτή η έλλειψη γραπτών στοιχείων για το χώρο της μέσα Μάνης, είναι σχεδόν γενική, και έχει ταλαιπωρήσει τους μελετητές της ιστορίας της Μάνης. Ακόμα, και για την προέλευση του ονόματός της, έχει προβληματίσει τους ερευνητές· αυτό μας λένε οι πολλές διχογνωμίες μεταξύ των ερευνητών για την καταγωγή της ονοματολογίας της.

Κάποιοι ερευνητές είπαν, ότι, το όνομα «Μάνη» προέρχεται από την Αλβανική λέξη «Mäni» που σημαίνει Μουριά, άλλοι είπαν ότι, προέρχεται από τη λέξη Μάινα, λέξη που ακούγεται συνήθως από τους Ναυτικούς όταν διασχίζουν τις φουρτουνιασμένες θάλασσες των ακτών της Μάνης, καθώς φώναζαν μάινα τα πανιά, που σημαίνει χαλάρωμα, μερικό μάζεμα, για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους από τους δυνατούς ανέμους των ακτών του περίπλου της Μάνης, που συνήθως είναι αρκετά σφοδροί. Ακόμη έχει λεχθεί και το παράλογο, κατά την άποψή μας, πως το όνομα Μάνη, προέρχεται από τη μανία που έχουν δήθεν οι κάτοικοί της, να αντεκδικούνται. Τελικά όλα αυτά, έχουν μάλλον εγκαταλειφθεί και σήμερα, είναι περισσότερο δεκτό, ότι, το όνομα Μάνη, έχει τις ρίζες του στην αρχαία Ελληνική λέ-

ξη «Μανός» που σημαίνει, γυμνός, φαλακρός, και εδώ το γυμνός ή φαλακρός, αναφέρεται στο ξηρό και γυμνό από φυσική βλάβιση τοπίο της μέσα Μάνης.

Στην έρευνα λοιπόν αυτή, η έλλειψη όπως είπαμε γραπτών στοιχείων, μας αναγκάζει να περιορισθούμε σε ελάχιστα γραπτά στοιχεία και κυρίως, σε προσωπικές μαρτυρίες και αφηγήσεις ανθρώπων, οι οποίες όμως μαρτυρίες αυτές εγκυμονούν κινδύνους να μας νοθεύσουν με λανθασμένα στοιχεία την έρευνά μας. Είναι γνωστό, ότι, η πρόσληψη και αξιολόγηση των γεγονότων, διαφέρει από άτομο σε άτομο, και αυτό, σε συνάρτηση με το γεγονός, ότι, έχουν παρέλθει αρκετές εκατονταετίες από το χρόνο παρουσίας των Νικλιάνων στη μέσα Μάνη, και με αιτία αυτό το γεγονός, το πέρασμα δηλαδή, πολλών ετών, να έχουμε αρκετές διαδοχές γενεών, και τα γεγονότα, να έχουν πολύ απομακρυνθεί. Όλα αυτά έχουν ως συνέπεια, μνήμες να έχουν αδυνατίσει ή και χαθεί, μαζί με τους ανθρώπους. Ξέρουμε ότι, οι δυσκολίες είναι πολλές και συνεπώς και το λάθος βρίσκεται προ των πυλών.

Πριν όμως μιλήσουμε για την ρίζα της πατριάς των Νικλιάνων της Μάνης, για να βοηθηθούμε στην κατανόηση των γεγονότων, χρήσιμο θα είναι να πούμε περιληπτικά λίγα πράγματα για την κοινοτική οργάνωση που επικρατούσε στο χώρο της μέσα Μάνης.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΜΕΣΑ ΜΑΝΗΣ

Όπως είναι γνωστό, για πολλούς αιώνες, Ρωμαϊκούς, Βυζαντινούς, Οθωμανικούς, η Μέσα Μάνη, έμενε εκτός ή πολύ λίγο εντός συνταγμένης πολιτείας. Το σύνθημα όμως ήτο να βρίσκεται εκτός συνταγμένης πολιτειακής οργάνωσης με γραπτούς νόμους, εκτός δηλαδή, κρατικής εξουσίας. Όμως συμβίωση πολλών ανθρώπων στον ίδιο χώρο, δεν μπορεί να υπάρξει στο χάος. Γι' αυτό αυθόρμητα δημιουργούνται και γίνονται δεκτοί, κάποιοι κανόνες, δηλαδή, ένα είδος άγραφων συνθηκών που ρυθμίζουν τους όρους λειτουργίας και συμπεριφοράς αυτής της κοινότητας ανθρώπων· έτσι έχουμε τους λεγόμενους εθιμικούς κανόνες, δηλαδή, τους άγραφους νόμους. Αυτοί λοιπόν, οι άγραφοι νόμοι, στην πορεία της ζωής, της κατά τα άλλα ελεύθερης αυτής κοινωνίας, γίνονται οι κανόνες κοινοτικής λειτουργίας και συμπεριφοράς της, που όλοι κάνουν προσπάθεια να σέβονται, και να ακολουθούν· και όσο, και αν η ζωή, πάνω σ' αυτό τον ξερότοπο ήταν δύσκολη και δημιουργούσε διαφορές, που με τη σειρά τους, οι διαφορές αυτές προκαλούσαν προστριβές και διαμάχες, δεν λειτούργησε στη Μέσα Μάνη ο νόμος της ζούγκλας όπως πιθανόν πολλοί να φαντάζονται. Το γεγονός, λοιπόν, ότι, στη Μέσα Μάνη, δεν μπόρεσε να δημιουργηθεί και να λειτουργήσει συνταγμένη πολιτεία με κρατική υπόσταση για πολλούς αιώνες, μας δείχνει ίσως, πως καμιά πατριά δεν μπόρεσε να αναδειχθεί τόσο πολύ ισχυρή που να μπορέσει να επιβληθεί στις άλλες και να επιβάλλει την κυριαρχία της· ώστε με την πάροδο του χρόνου να εξελιχθεί σε

κρατικό μόρφωμα συνταγμένης πολιτείας με γραπτούς νόμους, δηλαδή, αρχή μιας κρατικής εξουσίας. Αυτή η απουσία, οποιασδήποτε νόμιμης εξουσίας επιβολής του νόμου, σήμαινε ότι ο καθένας είχε την ευθύνη να προστατεύει τον εαυτόν του και την οικογένειά του, να βρει το δίκιο του και το δίκιο της οικογένειάς του, μόνος του. Με το σπαθί μου θα ξεπλύνω την ντροπή μου. Γι' αυτό, όταν μιλάμε για τη Μέσα Μάνη, δεν πρέπει να φανταζόμαστε καμιά φεουδαρχικού Μεσαιωνικού τύπου κοινωνική οργάνωση, με το φεουδάρχη ή τους φεουδάρχες, έναν ή περισσότερους, με μεγάλες γαιοκτησίες, με δουλοπάροικους στη δούλεψή τους, αυτό να το ξεχάσουμε, γιατί δεν υπήρξε. Μπορεί να υπήρξε στην υπόλοιπη Ελλάδα, και στη Μεσαιωνική Βυζαντινή Αυτοκρατορία κάποιος μορφής, φεουδαρχικού τύπου οργάνωση, χωρίς να είναι ο γνήσιος τύπος φεουδαρχίας που αναπτύχθηκε στη Δυτική Ευρώπη, αλλά στα γυμνά βουνά της Μέσα Μάνης, σε καμιά περίπτωση δεν θα μπορούσε να αναπτυχθεί μια τέτοια κοινωνική οργάνωση.

Οι όποιες διακρίσεις υπήρχαν μεταξύ των πατριών της Μέσα Μάνης, αυτές ήσαν κυρίως πληθυσμιακές, και η διάκριση ήταν ποια πατριά είναι πιο πολυπληθής σε ανδρικό πληθυσμό, δηλαδή, ποια πατριά έχει περισσότερα όπλα, και συνεπώς περισσότερη δύναμη. Αυτό όμως, τους το επέβαλε ο χώρος εγκατάστασής τους, γιατί είναι χώρος ξηρός, άγονος, δύσκολος και κυρίως λίγος, σχετικά με τον πληθυσμό που τον κατοικούσε. Γιατί μπορεί, η άλλη Ελλάδα, σε πολλές εποχές του βίου της να ερήμωνε από πληθυσμιακή πυκνότητα λόγω επιδρομών, αρπαγών, λεηλασιών και πολέμων, που ξεκληρίζαν τους πληθυσμούς, η Μάνη όμως πάντα είχε να συντηρήσει πληθυσμό υπέροτρο της παραγωγικής της ικανότητας. Αυτό, δημιουργούσε σοβαρό πρόβλημα διατροφής στην κάθε οικογένεια που συνήθως ήταν και πολυμελής. Κάτω από αυτές τις συνθήκες η κάθε πατριά ήταν αναγκασμένη όχι μόνον να εξασφαλίζει και ανάλογο με τα μέλη της χώρο για να συντηρηθεί, αλλά και να έχει και ανάλογη δύναμη, δηλαδή, ανάλογα όπλα για να μπορεί αν χρειασθεί να τον υπερασπίζεται.

Ο Μανιάτης, δηλαδή, ήταν υποχρεωμένος να αγωνίζεται διαρκώς, για να υπερασπίζεται την οικογένειά του, και την πατρίδα του. Ο Μανιάτης με τα πενιχρά μέσα που διέθετε κράτησε απόρρητο το

φρούριο που λέγεται Μάνη όλους τους αιώνες δουλείας της υπόλοιπης Ελλάδας· ώσπου το πλήρωμα του χρόνου να του αναθέσει να προσφέρει θυσία για τη λευτεριά της πατρίδος το αίμα του χωρίς αντάλλαγμα, και αυτό έκανε. Ορμητήριο του αγώνα έγινε το φρούριο που λέγεται Μάνη. Από τη Μάνη ξεκίνησαν οι λυτρωτές του γένους. Αυτά μας λένε η πώση της Καλαμάτας, το φρούριο της Μονεμβασίας, τα Ταμπούρια του Βαλτετσίου που σε κάθε ένα μπήκε και ένας Μανιάτης για να ενισχύει το ηθικό των πολεμιστών, αλλά και οι νικηφόρες μάχες εναντίον του Ιμπραήμ στο Αλμυρό, στο Διρό, στο Πολιτζάραβο. Είναι γνωστό, ότι η Μάνη, σε όλες τις περιόδους της ιστορικής της διαδρομής, και όταν ο υπόλοιπος Ελληνισμός είχε υποδουλωθεί, κατάφερε να ζει στον ξηρό και άγονο τόπο της ανεξάρτητη, έστω και αν για μικρά διαστήματα είχε μόνον ημιανεξαρτησία. Αυτή όμως την ανεξαρτησία κανείς δεν της τη χάρισε. Ο Μανιάτης κρατούσε διαρκώς στα χέρια του το όπλο και το γιαταγάνι, για να υπερασπίζεται αυτή την ελευθερία από τους ξένους άρπαγες. Ο άνδρας Μανιάτης, υπερασπίζεται τα δίκαια της πατρίδας του, και της οικογένειάς του. Μια τέτοια όμως κατάσταση φυσικό ήταν να οδηγήσει σε κοινωνική ανδροκρατία του χώρου, της εποχής εκείνης, (όχι ότι δεν υπήρχε και αλλού) χωρίς βέβαια να έχει καμιά δικαιολογία η διατήρησή της στη μετέπειτα εποχή, όπου υπήρξε. Αυτός κυρίως ήταν ο σοβαρότερος λόγος που μετρούσε περισσότερο σε κάθε οικογένεια ο ανδρικός πληθυσμός. Οι οικονομικές διαφοροποιήσεις, μεταξύ των πατριών της Μέσα Μάνης ήταν σχετικά μικρές, γιατί λίγες δυνατότητες οικονομικής ευμάρειας έδινε ο τόπος.

ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΜΕΤΑ ΤΟ 1205

Εδώ, θα αναφερθούμε με λίγα λόγια, (δεν γράφουμε ιστορία), πως περίπου εξελίχθησαν τα γεγονότα της εποχής εκείνης μετά το 1204, έτος άλωσης της Κωνσταντινούπολης από Βενετούς και Φράγκους, στην Πελοπόννησο, για να μπορέσουμε έτσι καλλίτερα να πάμε στο κυρίως θέμα μας, που είναι η καταγωγή του Νικλιάνων της Μέσα Μάνης και η προέλευση της γενιάς του Μπουγιουκλή. Περί τα μέσα του 13^{ου} αιώνα οι Φράγκοι έχουν ολοκληρώσει την κατάκτηση της Πελοποννήσου, με το Γουλιέλμο Βιλαρδουίνο. Ο πόλεμος κατάκτησης της Πελοποννήσου από τους Φράγκους κράτησε περίπου μισό αιώνα, και ήταν και σκληρός, χωρίς να κατακτήσουν και τη Μέσα Μάνη.

Αυτό το λέμε, γιατί δεν έχουμε κανένα ιστορικό στοιχείο ή έστω κάποια παράδοση που να μας μιλά για εγκατάσταση των Φράγκων στη Μέσα Μάνη. Και διευκρινίζω εδώ, ότι, μιλώ αποκλειστικά για το χώρο της ακραίας Μάνης, δηλαδή, την άκρα του Ταινάρου· που οροθετείται, Δυτικά από την Αερόπολη και κάτω, και Ανατολικά, από το Γύθειο και κάτω προς το Ταίναρο.

Ακόμη αυτό αποδεικνύεται, ό,τι, η Μέσα Μάνη δεν κατακτήθηκε, και από το γεγονός ό,τι, ο Λατίνος επίσκοπος που έστειλε η Καθολική Εκκλησία στη Μάνη, δεν μπόρεσε να μείνει στην έδρα της επισκοπής της Μάνης, γιατί οι Μανιάτες δεν είχαν καταθέσει τα όπλα, συνέ-

χιζαν τον πόλεμο. Αυτό ανάγκασε το Λατίνο επίσκοπο να ζητήσει από τον Πάπα να του επιτρέψει να μείνει στην Ιταλία¹. Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι η Μέσα Μάνη δεν κατακτήθηκε από τους Φράγκους. Ο δε Γουλιέλμος Βιλαρδουΐνος, ο κυρίαρχος της Πελοποννήσου μετά το 1204, στη μάχη της Πελαγονίας κοντά στη σημερινή Καστοριά το 1259 συνελήφθη αιχμάλωτος από το Βυζαντινό Αυτοκράτορα της Νίκαιας Μιχαήλ Παλαιολόγο που στη μάχη αυτή διέλυσε τα συνασπισμένα στρατεύματα Σέρβων-Βουλγάρων-Φραγκικών κρατιδίων του Ελλαδικού χώρου και διάφορους ανεξάρτητους ελληνικούς σχηματισμούς που όλοι είχαν συνασπισθεί εναντίον της Βυζαντινής αυτοκρατορίας υπό την αιγίδα του Μανφρέδου της Σικελίας. Αυτή την εποχή μετά την κατάληψη της Κπόλεως από τους Φράγκους (1204) Βυζαντινή Αυτοκρατορία ήταν η Αυτοκρατορία της Νίκαιας. Οι Φράγκοι για να απελευθερώσουν το Βιλαρδουΐνο παρεχώρησαν στους Έλληνες τα κάστρα της Μονεμβασίας, του Μυστρά, της Μάνης, του Ιερακίου, που το 1261 γίνονται η βάση του Βυζαντινού Δεσποτάτου του Μορέως.² Αυτό, έχει όπως θα δούμε πιο κάτω τη σημασία του, στο θέμα που θέλουμε να ερευνήσουμε.

---

1. Ανάργυρος Κουτσιλιέρης, Ιστορία της Μάνης, σελ. 216.

2. Βλ. Νίκος Σβορώνος, Ανάλεκτα Νεοελληνικής Ιστορίας, σελ. 133.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΣ ΤΩΝ ΝΙΚΛΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΑ ΜΑΝΗΣ

Για την πρωταρχή της πατριάς των Νικλιάνων, μιας πολυπληθούς και εκ τούτου ισχυρής πατριάς στην περιοχή της Μέσα Μάνης, χωρίς να είναι όμως η μοναδική ισχυρή πατριά, έχουν διατυπωθεί περισσότερες της μιας άποψης. Από όσα εγώ γνωρίζω, έχουν διατυπωθεί πέντε διαφορετικές απόψεις για τη ρίζα της πατριάς των Νικλιάνων, χωρίς όμως καμία να μπορεί να επαληθευθεί με βεβαιότητα. Θα αναφερθώ συνοπτικά σ' αυτές τις απόψεις. Τις τρεις πρώτες που θα αναφέρω, τις αναφέρει και ο Ιστορικός και διδάκτωρ Φιλολογίας κ. Ανάργυρος Κουτσιλιέρης, στο βιβλίο του «Ιστορία της Μάνης. Αρχαία Μεσαιωνική και Νεότερη». Γι' αυτές θα ακολουθήσω τη σειρά, όπως τις αναφέρει ο καθηγητής Ανάργυρος.

Πρώτη άποψη. Ο καθηγητής Ανάργυρος αναφέρει την άποψη του καθηγητή Σωκράτη Κουγέα που δημοσιεύθηκε όπως γράφει το 1907 σε Γερμανικό περιοδικό. Κατά τον καθηγητή Κουγέα, οι Νικλιάνοι κατάγονται από τον Φράγκο ηγεμόνα «Νικόλαο Σαιντ Ομέρ». Το Νικόλαος στη Γαλλία έγινε Νίκλος, το παρωνύμιο αυτό όταν ήλθε στην Ελλάδα μαζί με το Φράγκο ηγεμόνα, υιοθετήθηκε και από τους Έλληνες, δηλαδή, υιοθετήθηκε η μετατροπή του Νικόλαος, σε Νίκλος και από αυτό έχουμε την ονομασία Νικλιάνοι, για τους απογόνους του Νίκλου, δηλαδή του Νικολάου Σαιντ Ομέρ. Έτσι κατά τον καθηγητή Σ. Κουγέα, γενάρχη των Νικλιάνων είναι ο Φράγκος ηγεμόνας Νι-

κόλαος Σαιντ Ομέρ που έγινε Νίκλος. Άποψη του Κουγέα είναι ότι ο Σαιντ Ομέρ νυμφεύθηκε τη χήρα του Γουλιέλμου Βιλαρδουίνου, κατέλαβε τη Μάνη, και με κέντρο την Κοίτα, και κατά το Γαλλικό Κίττα, κυβερνούσε τη Μάνη.

Ο Σαιντ Ομέρ, από το γάμο του με τη χήρα του Βιλαρδουίνου, (ο Βιλαρδουίνος διοικούσε όση Πελοπόννησο είχε κατακτήσει μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από Βενετούς και Φράγκους το 1204) είχε αποκτήσει δύο παιδιά, το Λία και το Μιχάλη, που στη Μάνη έγιναν Λιάκας και Μιχάλακας. Εδώ χρειάζεται μια μικρή παρέκβαση για να εξηγήσουμε την προσφώνηση του Λία σε Λιάκα, και του Μιχάλη σε Μιχάλακα.

Είναι γνωστό ότι, στη Μέσα Μάνη, μέσω της αναφοράς στο όνομα, αποδίδεται στο άτομο που φέρει το όνομα, μια ιδιότητα μεγαλοσύνης της ισχύος του, δηλαδή είναι μια αντίληψη ότι, και μέσω του ονόματος μεγαλώνει η δύναμη και η θέληση του ατόμου που φέρει το όνομα. Έτσι το Λίας έγινε Λιάκας, δηλαδή μεγάλος, ισχυρός, και το Μιχάλης Μιχάλακας, το Παναγιώτης Πότακας, το Γιάννης Γιάνναρος, το Βασίλης Βασίλακας, κλπ. Δηλαδή με την εκφώνηση του ονόματος δηλώνόταν ταυτόχρονα και η ισχύς, η τόλμη και η αποφασιστικότητα της θελήσεώς του, για υπεράσπιση του ατόμου, της οικογένειας, της πατριάς. Κλείνουμε την παρέκβαση και ερχόμαστε στο θέμα μας.

Από αυτά τα δύο παιδιά του Νίκλου, κατάγονται οι δύο κλάδοι της πατριάς των Νικλιάνων. Από το Λία που έγινε Λιάκας, είναι ο κλάδος των Λιάνων, και από το Μιχάλη, που και αυτός έγινε Μιχάλακας είναι ο κλάδος των Μιχαλακιάνων. Αυτή η άποψη καταγωγής των Νικλιάνων είναι βέβαια του καθηγητή Σ. Κουγέα, όχι του καθηγητή Ανάργυρου.

(Εδώ είναι ανάγκη να ανοίξω μια διευκρινιστική παρένθεση). Σε συνέντευξη του Δρακούλη Βουγιουκλάκη του Μιχάλη (Μιχάλακα), η οποία παρατίθεται πιο κάτω, αναφέρονται τρεις κλάδοι για την πατριά των Νικλιάνων, οι Μιχαλακιάνοι, οι Λιάνοι (τους οποίους αναφέρω πιο κάτω), και οι Ξαρχιάνοι, κλάδος ο οποίος πράγματι υπάρχει αυτός ο τρίτος κλάδος των Νικλιάνων.

Ο Δρακούλης Μ. Βουγιουκλάκης μας λέει ότι ο κλάδος αυτός (Ξαρχιάνοι) προήλθε ταυτόχρονα με τους άλλους δύο από τρίτο παιδί. Δηλαδή, τα αδέρφια δεν ήταν δύο αλλά τρία – Μιχάλης, Ηλίας και Θόδωρος – τον τρίτο μάλιστα τον αναφέρει με το πρόσθετο προσωνύμιο Μισισκλή Θόδωρο. Μας δίνει δηλαδή το ξεκίνημα της πατριάς των Νικλιάνων με τρεις ρίζες, Μιχάλη – Λία – Θόδωρου. Προσωπικά γνωρίζω την ύπαρξη των τριών αυτών κλάδων, δεν γνωρίζω όμως εάν ο κλάδος των Ξαρχιάνων είναι αρχικός κλάδος, όπως μας λέει εδώ ο Δρακούλης Βουγιουκλάκης ή αν είναι μεταγενέστερο παρακλάδι του κλάδου των Λιάνων. «Η παράδοση κλίνει προς την άποψη ότι οι Ξαρχιάνοι είναι παρακλάδι του κλάδου των Λιάνων. Ο κλάδος των Λιάνων δεν είχε την ανάπτυξη του κλάδου των Μιχαλακιάνων».

(Η γραφή θα συνεχισθεί με τους δύο κλάδους – Μιχαλακιάνων και Λιάνων – μια και δεν μπορώ ούτε να επιβεβαιώσω ούτε να αγνοήσω όσα αναφέρονται για το σχετικό θέμα στη συνέντευξη του Δρακούλη Μ. Βουγιουκλάκη) (κλείνω την παρένθεση).

Γνωρίζουμε όμως ότι, ο Γουλιέλμος Βιλαρδουίνος πέθανε το 1278, κατά συνέπεια ο Φράγκος ηγεμόνας, Νικόλαος ή Νίκλος Σαιντ Ομέρ, πρέπει να νυμφεύθηκε την χήρα του Γουλιέλμου Βιλαρδουίνου ασφαλώς μετά την ημερομηνία του θανάτου του, δηλαδή, μετά το 1278, και φυσικά έπειτα θα κατέλαβε τη Μάνη, και μάλιστα, όταν οι Φράγκοι δεν έχουν ούτε τα κάστρα Μονεμβασίας, Μυστρά και Μάνης, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, στη σελίδα 9 πράγμα που δεν είχε καμία πιθανότητα. Και ένα άλλο στοιχείο αρνητικό για την κατάληψη της Μάνης από το Φράγκο ηγεμόνα, είναι ότι το 1285 ο Σαιντ Ομέρ είναι Βάιλος στη Θήβα. Νομίζουμε ότι από αυτά τα ολίγα βγαίνει το συμπέρασμα, ότι, ο Γενάρχης των Νικλιάνων – «Νίκλος» δεν έχει ούτε με τους Φράγκους ούτε με τον Σαιντ Ομέρ καμία σχέση. Και ο καθηγητής, Ανάργυρος Κουτσιλιέρης απορρίπτει την άποψη του καθηγητή Σ. Κουγέα ως λανθασμένη. Περισσότερα στοιχεία και λεπτομέρειες όποιος θέλει μπορεί να βρει στο βιβλίο του ιστορικού και διδάκτορος Φιλολογίας, Ανάργυρου Κουτσιλιέρη «Ιστορία της Μάνης», δεν είναι υπόθεση της παρούσης εργασίας. Εμείς εδώ απλώς αναφέ-

ραμε αυτά που γράφει ο καθηγητής Ανάργυρος για το συγκεκριμένο θέμα.

Δεύτερη άποψη, είναι, εάν το όνομα του γενάρχη των Νικλιάνων ήτο «Νίκλης» και αυτό έγινε «Νίκλος» και εάν αυτό προήλθε από την κωμόπολη Νίκλη.

Το Νίκλι ήταν πόλη του Μεσαίωνα και βρισκόταν κοντά στην Τεγέα, νότια Αρκαδία, κοντά στη θέση της σημερινής Τρίπολης. Στους χρόνους που μιλάμε, δηλαδή, τον Μεσαίωνα, αλλά και αρχαιότερους, πολλών ανθρώπων τα ονόματα έφεραν και το όνομα της πόλεως ή του χώρου καταγωγής των, π.χ. (Θαλής ο Μιλήσιος, Ιωάννης ο Καππαδόκης), για να μην πούμε ότι και σήμερα μπορεί να συμβεί αυτό (Πάριος, που σημαίνει ότι κατάγεται από την νήσο Πάρο). Αυτό συνέβαινε και με τους Φράγκους, οι οποίοι πολλές φορές έπαιρναν και τα ονόματα των πόλεων που δρούσαν, ή είχαν δημιουργήσει παρουσία ή συνδέονταν για κάποιο ειδικό λόγο με την πόλη.

Μπορεί λοιπόν, κάποιος Φράγκος να είχε πάρει το όνομα Νίκλης ή Νίκλος, και από αυτόν να το πήρε και Έλληνας, ως προσωνύμιο ή και απ' ευθείας να το πήρε Έλληνας ως προσωνύμιο από την πόλη του Νίκλη. Και ο καθηγητής και Ιστορικός, Ανάργυρος Κουτσιλιέρης, καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι οι Νικλιάνοι δεν κατάγονται από Φράγκο ηγεμόνα, δεν είναι απόγονοι των Φράγκων, αλλά Λάκωνες, που το όνομα, Νίκλης, έγινε Νίκλος, και εξ' αυτού Νικλιάνος, που πιθανότατα να προέρχεται από την πόλη του Νίκλη, δόθηκε ως παρωνύμιο, ή προσωνύμιο και τελικά έμεινε ως όνομα.

Μία άλλη τρίτη ιστορική παρατήρηση, του καθηγητή Ανάργυρου, είναι ότι στο χώρο της Λακωνίας, ακόμη και στην εποχή των ελευθερολακώνων (Ρωμαϊκή εποχή), υπήρχαν διαδεδομένα τα ονόματα, Νίκλης και Νικοκλής, και δεν αποκλείεται η διατήρηση των ονομάτων αυτών μέχρι το Μεσαίωνα. Εδώ μου δίνεται η ευκαιρία να αναφέρω ότι, ακόμη και στα νεότερα χρόνια, στα χρόνια των πατεράδων μας, συναντάτο η λέξη «Νικοκλής», και μάλιστα και ως χαρακτηριστικό κάποιου που κατάγεται από ισχυρή πατριά.

Ακόμη μια άποψη, τέταρτη, έχει λεχθεί για την προέλευση της πα-

τριάς των Νικλιάνων, την αναφέρει στο βιβλίο του «Μάνη» ο καθηγητής Ελ. Αλεξιάκης, χωρίς όμως να της δίνει και καμιά στήριξη, απλώς την αναφέρει για το ποικίλο της υπόθεσης, είναι η εξής. Ο Γενάρχης των Νικλιάνων ήλθε από τα Μπουγάζια της Κωνσταντινουπόλεως με πολλούς οπαδούς. Μη θέλων να αναγνωρίσει την τουρκική κυριαρχία, έφυγε από την Κωνσταντινούπολη, κατέπλευσε στο άκρο της Πελοποννήσου και αποβιβάσθη στη θέση Αχιλλειον, που είναι ο σημερινός λιμνή, του Πόρτο-Κάγιο, και ότι ο αρχηγός αυτός λεγόταν Νικοκλής. Πολλοί ντόπιοι προσήλθαν και έγιναν οπαδοί του· όλοι αυτοί από το όνομα του αρχηγού «Νικοκλής» πήραν το όνομα Νικλιάνοι, όσοι δεν προσήλθαν, απετέλεσαν τους αδύνατους δηλαδή τους φαμέγιους.

Οι απόψεις, γύρω από αυτό το θέμα δεν έχουν τελειωμό. Θα αναφέρω και μια ακόμα πέμπτη άποψη, που μάλιστα έχει δει το φως της δημοσιότητας αρκετά χρόνια πριν από σήμερα, στο περιοδικό Ταχυδρόμος. Δυστυχώς ούτε το περιοδικό, ούτε τον αριθμό έκδοσης, ούτε την χρονολογία κράτησα. Επειδή όμως κατά τη γνώμη μας, είναι άποψη που διεκδικεί με κάποιες αξιώσεις πραγματικότητας την προσοχή μας για την διερεύνησή της, θα την αναφέρω εδώ.

Η πόλη Νίκλι όπως έχουμε ήδη πει, βρισκόταν στο Βυζαντινό Μεσαίωνα σε θέση κοντά στη σημερινή Τρίπολη. Είναι γνωστό από την Βυζαντινή ιστορία ότι σε ανταρσία των κατοίκων του Νίκλη, τα βυζαντινά στρατεύματα με υπερβολική αυστηρότητα, και για παραδειγματισμό τι περιμένει τους υπηκόους όταν αντιδρούν στις εξουσίες, κατέστρεψαν την πόλη του Νίκλη και εξεδίωξαν τους κατοίκους της πόλεως, ακόμη και τα γυναικόπαιδα. Οι κάτοικοι έφυγαν ηττημένοι και ο μόνος δρόμος διαφυγής τους ήταν νότια, αντίθετη πορεία από τα βυζαντινά στρατεύματα προς διάφορες κατευθύνσεις κατά ομάδες, και όσο τους ήταν δυνατό συνταγμένοι για περισσότερη αυτοπροστασία, ψάχνοντας για χώρο εγκατάστασης, κάτι που δεν ήταν και τόσο εύκολο, ποιος θα τους έδινε τόπο για να εγκατασταθούν, και φυσικά μακριά από τα βυζαντινά στρατά. Κατά την άποψη αυτή κάποια μεγάλη ομάδα κατευθύνθηκε και προς τη μέσα Μάνη, γιατί Νικλιάνοι υπάρχουν και στο Μεσσηνιακό χώρο στην Πύλο.

Αυτή η κάθοδος πολλών ανθρώπων, θα εθορύβησε ασφαλώς τους ντόπιους κατοίκους, και φυσικό ήταν να θέλουν να ελέγξουν τι κίνδυνος τους απειλεί· ποίοι και πόσοι, είναι αυτοί που έρχονται στο δικό τους τόπο, αλλά και τι σκοπούς έχουν, τι ζητούν, τι διαθέσεις έχουν, και που θέλουν να εγκατασταθούν. Για τους Μανιάτες, οι κυνηγημένοι μπορούσαν να γίνουν και δεκτοί.

Μία λεπτομέρεια που ζητά την εξήγησή της είναι η εξής. Είναι ευρύτατα γνωστό στη Μάνη ότι, για τους Νικλιάνους, της Μέσα Μάνης, υπάρχει ένας χαρακτηριστικός αριθμητικός προσδιορισμός καταγωγής. Είσαι Νικλιάνος, τότε είσαι από τους οκτακοσίους, αυτό είναι δεδομένο. Αυτό όμως για να επικρατήσει τόσο καθολικά, σημαίνει ότι, σε κάποια περίοδο μετρήθηκαν, και ευρέθηκαν να είναι οκτακόσιοι, αριθμός πολύ μεγάλος για την εποχή, όταν μάλιστα ο αριθμός αυτός αναφέρεται μόνον στον ανδρικό πληθυσμό. Και το ερώτημα είναι πως προήλθε ο αριθμός αυτός; Από μια απλή και αθώα απογραφή; Κάτι δηλαδή που δεν συνηθίζετο, και ούτε εύκολο ήτο, γιατί δεν ήταν συγκεντρωμένοι σε ένα μικρό χώρο (χωριό), ούτε διέθεταν οργανωτική λειτουργία. Και το ζητούμενο είναι τι ήταν αυτό που ώθησε ένα ανοργάνωτο πλήθος στην πληθυσμιακή του καταμέτρηση; Και πως αυτή η πρόκληση της απογραφής δεν προκάλεσε ανάλογη αντίδραση από τα άλλα μεγάλα γένη της Μέσα Μάνης, γιατί έχουμε πει ότι υπήρχαν και άλλα πολυπληθή γένη στη Μάνη, και συνεπώς φυσικό ήταν η όποια απογραφή που ενίσχυε το κύρος, τη δύναμη της πατριάς, να προκαλέσει αλυσιδωτές αντιδράσεις καταγραφών για να ισοσταθμιστούν τα μεγέθη· και ίσως και με αρκετές υπερβολές όπως συνηθίζεται σε τέτοιες περιπτώσεις, κάτι τέτοιο όμως δεν μαρτυρείται.

Μια εξήγηση είναι, (και αυτή ως υπόθεση), ότι, οι ντόπιοι κάτοικοι όταν έμαθαν το γεγονός της καθόδου πλήθους ανθρώπων, μετά την καταστροφή του Νίκλη, προς τα μέρη τους να αισθάνθηκαν, μαζί με συμπόνια, να τους απειλούν και κάποιοι κίνδυνοι, και να θέλησαν να δουν πως θα τους αντιμετωπίσουν, πως μπορούν να τους αντιμετωπίσουν, φιλικά ή εχθρικά; Για να αντιμετωπίσεις όμως κινδύνους, το πρώτο που έχεις να κάνεις είναι να τους γνωρίσεις, να ξέρεις τι εί-

ναι αυτό που σε απειλεί. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση το πρώτο που είχαν να μάθουν ήτο να γνωρίσουν πόσοι και ποιοι Έλληνες είναι αυτοί που έρχονται προς το δικό τους χώρο, τι δυνατότητες έχουν, και με ποιες διαθέσεις έρχονται, φιλικές ή εχθρικές, και μάλλον αυτό έκαναν.

Από τα παρατηρητήριά τους (Βίγλες), με Βιγλάτορες τους οποίους έστειλαν, μέτρησαν όσο τους ήταν δυνατό, αυτό το πλήθος των ξεριζωμένων ανθρώπων, που ζητούσε χώρο για να εγκατασταθεί και ερχόταν προς τα μέρη τους. Αν τώρα αυτό το μέτρημα, τους έδωσε τον αριθμό οκτακόσια, περίπου, τότε έχουμε μια λογική εξήγηση και της καταμέτρησης, και της αντίληψης, είσαι Νικλιάνος, είσαι από τους οκτακοσίους. Φυσικά δεν είμαστε βέβαιοι αν ο αριθμός οκτακόσιοι ήταν το μέτρημα μόνον των ανδρών, ή αν ήταν το σύνολο των ανθρώπων, ούτε αν ο αριθμός έχει και υπερβολή, όπως συνηθίζεται, οι άνθρωποι να υπερβάλουν τους κινδύνους που έχουν να αντιμετωπίσουν. Ακόμη, δεν γνωρίζουμε από πόσες Βίγλες, και από πόσους Βιγλάτορες μετρήθηκε το πλήθος αυτό των ανθρώπων, πώς, δηλαδή, έγινε η μέτρηση. Έχοντας όμως υπ' όψιν, την εποχή και το χώρο για τον οποίο μιλάμε, θα πρέπει με αρκετή πιθανότητα αληθείας, να θεωρήσουμε ότι το μέτρημα αφορούσε τον ανδρικό πληθυσμό μόνον, και ότι ο αριθμός μπορεί να είναι κατά προσέγγιση. Αυτό τον αριθμό πάντως οι Βιγλάτορες μετέφεραν στις κοινότητές τους, και αυτός ο αριθμός, μόνιμα, απετέλεσε σημείο αναφοράς για τους Νικλιάνους της Μέσα Μάνης.

Ακόμη έχει λογική, αφού οι εκπατρισμένοι αυτοί άνθρωποι που πήγαιναν προς τα μέρη τους είναι από την πόλη του Νίκλι, οι ίδιοι οι Βιγλάτορες ή οι κάτοικοι του τόπου να τους έδωσαν το παρωνύμιο του «Νικλιάνου».

Με όσα παραπάνω περιγράψαμε, έχουμε μια εξήγηση αν όχι με βεβαιότητα για την αλήθεια, τουλάχιστον αληθοφανή, για το πώς καθιερώθηκε σταθερά ο ποσοτικός χαρακτηρισμός, είσαι «Νικλιάνος» είσαι από τους οκτακοσίους.

Δεν έχω άλλη εξήγηση, δεν βλέπω πως αλλιώς μπορεί να αιτιολο-

γηθεί αυτή η καταμέτρηση, αυτή η απογραφή των Νικλιάνων, σε εποχή που είχε τεράστιες δυσκολίες, αλλά και δεν εσυνηθίζετο, δεν είχε τοπικό προηγούμενο. Όταν μάλιστα, ο αριθμός οκτακόσια για την εποχή εκείνη και για τη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι ένας μεγάλος αριθμός, ικανός να δώσει κύρος ισχύος σ' αυτούς που τον είχαν. Αυτό ασφαλώς μπορούσε να δημιουργήσει δυσάρεστες συνέπειες στις άλλες πατριές, πως λοιπόν αυτό δεν θεωρήθηκε πρόκληση από τα άλλα γένη, της Μέσα Μάνης, και δεν προκάλεσε ανάλογες αλυσιδωτές αντιδράσεις, αυτή η πρόκληση των Νικλιάνων, εάν βέβαια δεχθούμε ότι έγινε μια τέτοια κίνηση, ως ειρηνική απογραφή. Και είναι ένα σοβαρό ερώτημα γνωρίζοντας την εποχή, πως δεν λειτούργησε η πρακτική της εξισορρόπησης της δύναμης;

Θεωρώ ότι μόνον μια τέτοια περίπτωση βίαιου εκπατρισμού των κατοίκων του Νίκλη, με την καταφυγή τους προς το χώρο της Μάνης, έχει λογική καταμέτρησης χωρίς να είναι πρόκληση προς τα άλλα ισχυρά γένη της περιοχής.

Αν αυτά είναι πραγματικότητα, αν λέμε, γιατί για την ώρα για υπόθεση πρόκειται γιατί δεν έχουμε γραπτά στοιχεία, τότε εύκολο είναι, αφού οι διωκόμενοι είναι από την κωμόπολη του Νίκλη να γίνουν «Νικλιάνοι» και αφού μετρήθηκαν, με όποιο μέτρομα και αν δεχθούμε, και ευρέθησαν να είναι οκτακόσιοι, και από αυτό λογικό είναι, να καθιερωθεί και ο όρος, είσαι Νικλιάνος, είσαι από τους οκτακοσίους.

Οι Γενάρχες, Μιχάλης, Λίας και πιθανότατα και τρίτο παιδί ο Θόδωρος σύμφωνα με άλλη αφήγηση που την αναφέρω πιο κάτω, που κατά την Μανιάτικη συνήθεια έγιναν Μιχάλακας και Λιάκας (το λόγο της μετάπλασης του ονόματος τον αναφέραμε πιο πάνω, σελ. 24) είναι αδέρφια, είναι γιοι κάποιου Νίκλου, που πιθανώς το όνομά τους να έχει προέλθει από την πόλη του Νίκλη ή μπορεί και το γενικό όνομα Νικλιάνοι να προήλθε, επειδή τα αδέρφια, Μιχάλης, Λίας και Θόδωρος, και όλοι οι εκπατρισμένοι είναι από την πόλη του Νίκλη μετά την καταστροφή της πόλης, από τα βυζαντινά στρατεύματα, δεν μπορεί να ειπωθεί τίποτα με βεβαιότητα.

Από αυτούς προέρχονται οι δύο ή οι τρεις κλάδοι των Νικλιάνων,

που είναι οι Μιχαλακιάνοι, οι Λιάκοι και οι Ξαρχινιάνοι. Τους τρεις αυτούς κλάδους, τους ένωνε η ίδια τύχη και η ίδια καταγωγή, ήταν από την ίδια πόλη, το Νίκλι, ή από τον ίδιο γεννήτορα το Νίκλο,, αυτό το γνωρίζουν, και αυτό θα τους οδηγήσει να κρατούν για πολλά χρόνια έναν έστω χαλαρό δεσμό συγγενείας, είναι όμως όλα αυτά συμπεράσματα υποθέσεων και περιμένουν την επιβεβαίωσή τους, αν ποτέ γίνει.

Ότι, όμως το όνομα Νίκλος, είναι παράγωγο του ονόματος Νίκλι (το όνομα της πόλεως) και το προσωνύμιο Νικλιάνοι, είναι παράγωγο του ονόματος Νίκλος, δηλαδή ότι, και τα δύο, Νίκλος και Νικλιάνοι, έχουν ως κοινή ρίζα, το όνομα της πόλεως του Νίκλι, θα πρέπει να το θεωρήσουμε βέβαιο, ή με ελάχιστη πιθανότητα λάθους. Το ερώτημα που ανακύπτει και ζητά απάντηση είναι πως εδόθη και σε ποιον εδόθη.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΙΚΛΙΑΝΩΝ ΣΤΗ ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΜΑΝΙΑΤΩΝ

Κάτω από όποιες συνθήκες και αν έγινε η εγκατάσταση των Νικλιάνων στη Μέσα Μάνη, ειρηνικές, φιλικές ή εχθρικές, η πρώτη εγκατάστασή τους φαίνεται να εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στη βορειοδυτική Μέσα Μάνη, στις περιοχές με τα χωριά «Κοίτα, Μέζαπο, Καλονιοί, Νόμια, Καρήνια, Μίνα» κλπ. Από κει βέβαια εξακτινώθησαν σε όλα σχεδόν τα χωριά της Μάνης· το πώς έγινε η εξακτίνωση, θα αναφέρουμε αμέσως πιο κάτω μερικές λεπτομέρειες σχετικά με την εξάπλωση αυτή των Νικλιάνων, σε πολλά χωριά της Μάνης καθώς και κάποιες συνήθειες των Μανιατών. Αυτή η εξάπλωση πρέπει να γινόταν με δύο τρόπους, που ο ένας μπορεί να ειπωθεί ειρηνικός και ο άλλος μισοειρηνικός, πιεστικός.

Ο ένας ας τον ονομάσουμε πρώτο, είναι να πήγαιναν ως γαμπροί σε άλλες οικογένειες, κυρίως ως σώγαμπροι, δηλαδή, να νυμφεύονταν κορίτσια οικογενειών που δεν είχαν αρσενικό παιδί. Γιατί στην περίπτωση που υπήρχε αρσενικό παιδί, δηλαδή, κληρονόμος αγόρι ή αγόρια, το σπίτι και η κύρια περιουσία πήγαινε στο αγόρι, ή τα αγόρια, το κορίτσι μπορούσε να πάρει κάποια προίκα, ζώα ή κτήματα, ή και από τα δύο, ποτέ όμως το πατρικό σπίτι, εκτός και αν δεν υπήρχε αρσενικός κληρονόμος. Αλλά και τότε, τις κόρες που δεν είχαν αρσενικά αδέρφια, φρόντιζαν κατά το δυνατό να τις παντρεύουν με αν-

θρώπους της ίδιας πατριάς. Αυτό γινόταν για δύο λόγους, πρώτον, και για να μη μπει ξένος ανάμεσα στα μέλη της ίδιας πατριάς, και δεύτερον, για να μη καρπωθεί άλλος (από άλλη πατριά) σαν σώγαμπρος την περιουσία της κόρης, γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η γη των Μανιατών ήταν και άγονη και λίγη για τους πολυπληθείς Μανιάτες.

Προϊόν τέτοιων αναγκών και αντιλήψεων είναι ένα ακόμη έθιμο της Μανιάτικης κοινωνίας, το έθιμο της Σύγκριας, έθιμο που με διάφορες εκφάνσεις μας έρχεται και από άλλους παλιούς κόσμους, έστω και αν δεν είχε καθολικότητα.

Ιστορική καταγραφή ενός τέτοιου εθίμου έχουμε για τη σπαρτιατική Βασιλεία των μέσω του 6^{ου} αιώνας π.Χ. Η γυναίκα του ενός εκ των δύο Βασιλιάδων της Σπάρτης του Αναξανδρίδα³ δεν τεκνοποιούσε. Το εκτελεστικό όργανο των θεσμών της Σπάρτης, οι Έφοροι ζήτησαν από τον Βασιλιά Αναξανδρίδα να τη χωρίσει και να νυμφευθεί άλλη γυναίκα, ο Βασιλιάς αρνήθηκε. Τότε οι Έφοροι από κοινού με τους γέροντες (γερούσια) της Σπάρτης τον πίεσαν να πάρει και δεύτερη σύζυγο παράλληλα με την πρώτη, προειδοποιώντας τον ταυτόχρονα ότι αν δεν συμμορφωθεί με την υπόδειξή τους οι πολίτες της Σπάρτης θα λάμβαναν μέτρα εναντίον του.

Τι είναι αυτό το έθιμο, είναι ένα έθιμο που σπάνιζε, αλλά και δεν απεκλείετο. Περίπτωση εφαρμογής αυτού του εθίμου έχουμε και στο χωριό Λάγια. Εδώ θα ανοίξουμε μια μικρή παρένθεση να πούμε λίγα γι' αυτό το έθιμο.

Κατά το έθιμο της Σύγκριας, εάν σε ένα Μανιάτη η σύζυγός του δεν έκανε παιδιά, ή δεν έκανε αρσενικό παιδί, μπορούσε, χωρίζοντας την πρώτη του γυναίκα (δίνοντας ίσως κάποια οικονομική βοήθεια) ή και διατηρώντας και την πρώτη του γυναίκα, μπορούσε να πάρει και δεύτερη σύζυγο κάτω από την ίδια στέγη για να αποκτήσει αρσενικό παιδί· και αυτό κάποιες φορές, με τη συγκατάθεση και της πρώτης συζύγου.

---

3. Ιστορία-Ελλάδα, Πάπυρο, τόμος Α', σελ. 355.

Βέβαια, στις περιπτώσεις της συγκατοίκησης, δεν μπορούμε να φαντασθούμε και ειδυλλιακές συνθήκες, μεταξύ πρώτης και δεύτερης συζύγου, γι' αυτό και στους καυγάδες μεταξύ γυναικών λεγόταν «μαλώνουν σαν σύγκριες», σύγκρια φώναζε η πρώτη σύζυγος τη δεύτερη.

Το θεσμό της αρρενογονίας νομίζω τον επέβαλαν πρώτα οι ανάγκες του τότε χρόνου και χώρου (όχι πως δεν υπήρχε και αλλού). Οι συνεχείς αγώνες για τη διατήρηση της ελευθερίας τους, όπως ήδη έχουμε πει, και η προστασία των δικαιωμάτων της οικογενείας είχαν ανάγκη από όπλα, και όπλα σήμαινε ύπαρξη ανδρικού πληθυσμού. Στη διαμόρφωση του εθίμου αυτού ασφαλώς συνέβαλε και η αντίληψη της ανάγκης διατήρησης του οικογενειακού επιθέτου. Το έθιμο αυτό της σύγκριας, χωρίς να έχει καθολικότητα διατηρήθηκε και μετά την επικράτηση του χριστιανικού πολιτισμού, σχεδόν μέχρι τα χρόνια της δημιουργίας της ελεύθερης Ελληνικής Πολιτείας.

Το να πας όμως ως σώγαμπρος, σε μια μανιάτικη οικογένεια άλλης πατριάς, δεν ήτο τόσο εύκολο, γιατί όπως έχουμε πει δεν ήθελαν ξένους ανάμεσά τους, για να πας λοιπόν ως σώγαμπρος, προϋπόθεση ήτο, να έχεις και τη δύναμη· αυτός που θα πήγαινε έπρεπε και να μπορεί να στηρίξει την ύπαρξή του ανάμεσα στα μέλη της νέας πατριάς. Γιατί σε διαφορετική περίπτωση δεν θα μπορούσε να μπει και να σταθεί στο χώρο της άλλης πατριάς.

Φαίνεται πως η γενιά των Νικλιάνων και πιο συγκεκριμένα ο κλάδος των Μιχαλακιάνων διέθετε αυτή τη δύναμη. Αυτό τουλάχιστον μας λέει η συνέντευξη που πήρε ο Βασίλης Βουγιουκλάκης του Παναγιώτη (προσωνύμιο Λαγόπουλος) από μια γυναίκα 107 ετών το 2003, τη γιαγιά την Κολοκούρινα που κι αυτή την είχε παραδοθεί από την προγιαγιά της.

Η συνέντευξη αυτή αναφέρεται στους Νικλιάνους, στο κλάδο των Μιχαλακιάνων, και πιο συγκεκριμένα στον υποκλάδο των Μπουγιουκλιάνων και μας δίνει μια ακριβή εικόνα της θέσης που είχαν πάρει οι Νικλιάνοι στην τοπική κοινωνία της Μέσα Μάνης· την αναφέρω όπως ακριβώς την αφηγείται στο Βασίλη η γιαγιά Κολοκούρινα με τους δικούς της γλωσσικούς και εκφραστικούς ιδιωτισμούς.

«Εφανερώθησαν άξαφνα σαν ξωτικά· αγέλαστοι· βλέμμα ασήκωτο που όλο κύταζαν κατά τα βουνά. Ζαλωμένοι (φορτωμένοι) ένα αρκεβούζι ο καθένας, ο μεσαίος ένα τρομπόνι γεμάτο μπαφίλους και καρφιά· στο ζουνάρι, όλοι είχαν σιδερικά τόσα που δεν τα ξεχώριζες, να μπιστόλια, να μαχαίρια, να κεφαλοσπάστες, να κτένες για πετροπελέκημα και ένα χαγκιάρι (χατζάρι) στο πλευρό τους. Τα μάτια τους (η ματιά τους) όπου επέρανα όλα τα ξεγύμνωε· τρώμαξε λιγάκι η γιαγιά μου. Αμποιοί είστε; Από πα Ίγια ξου (από δω αλλά πιο έξω, εννοούσε, λίγο πιο μακριά). Θέτε νερό; Έχομε πχει. Εγώ θα σας φέρω λιγάι, τι είστε από το δρόμο. Πήγε πήρε ένανε παλιό σίγκλο (γκουβά μικρό που βγάζουν νερό από τις στέρες) χαλκουματένιο (χάλκινο) από παλιό κακαβούλι εδιάι (πήγε) στο γηστέρι και εφέρει (νερό). Οι νιοφερμένοι επίανε με τάξη. Ο μεγάλος πρώτος στο λόγο, στερνός στο νερό. Προματευτάδες είστε; Τι είστε; Φαίνεστε Ρωμοί. Μαστόροι είμαστε, λέει ο μεγάλος. Και τι φτιάχνετε; «Μουστρούγια» (φίμωτρα). Α...θέμε και εμείς να μας εφτιάσετε ένα για το νουχισμένονε γάιδαρο κι ένα για την άστρουτη πουλάρα... που λέω να τήνε στρώσου... Κυρά... εμείς δεν φτιάνουμε μουστρούγια για ζώα... γι' ανθρώπους φτιάνουμε· είμαστε Μιχαλακιάνοι Νικλιάνοι από τη Νόμια. Τάχασε η γιαγιά μου. Είχε ακούσει για τους Νικλιάνους· σκληροί σαν ξερολιθιές· όπου λάβρα (φωτιά – κανγάς) κι αυτοί κοντά· όπου αντάρα κι αυτοί πρώτοι, ...να μη χάσουν.

(Ένας από δαύτους είχε πάρει του Λεούτση του Κοσμά την κόρη, την θεία μου την Κιουράνα).

Μην είστε τη θεία μου της Κιουράνας; Εμείς είμαστεε. Αμη...έχομε συγγένεια· να χουγιάξω (φωνάζω δυνατά να με ακούσουν) και τους άλλους συγγενήδες, τα ξαδέλφια ζας, μη φύγετε και δε ζας ιδιούσι...

Τίγαρε θα φύγουμε (μήπως θα φύγουμε) ήρθαμε να μείνουμε στη (στης) κυρά μας το κωδεσποτιό (σπίτι και περιουσία). Της είχε δώσει μερίδιο ο γέρο-Λεούτσης, θα το πάρουμε εμείς, το δικαιούμαστε. Εκείνο είναι το σπίτι; Ρώτησε ο μεγάλος και έδειξε με το

*χέρι του, λέσι (λες) κι ακούμπαγε το Τσιρίγο (Κύθηρα). Εκείνο εί-
να... Σηκωθήκανε κι οι τρεις ξεκολλήσανε απ' την ξερολιθιά και
χαθήκανε». Θα τα άλλαζαν όλα αυτοί από «Τσιμόβα ως το Ματα-
πά» είτε η γιαγιά μου.*

Οι τρεις αυτοί απρόοπτοι συνομιλητές που κατατρόμαξαν την προγιαγιά της γιαγιάς Κολοκούραινας ήταν από τον κλάδο του Μπουγιουκλή από τη Νόμια Καρήνια οι οποίοι έριξαν ρίζες, ο Γερακάρης στη Λάγια, ο Δρακούλαρος στη Βάθεια και ο Βασίλαρος στο Πόρτο Κάγιο, και ένας καλός και σχετικά ανώδυνος τρόπος ήταν να πάνε ως σώγαμπροι.

(Η αφήγηση έγινε 1/2/2003 – Χωριόν Βάθεια –
στο Βασίλη)

Οι σώγαμπροι νυμφεύονταν κυρίως μοναχοκόρες για να γίνονται κάτοχοι όλης της περιουσίας της οικογένειας της κόρης.

Σε αυτές ακριβώς τις περιπτώσεις, πολλές φορές, η εγκατάσταση σώγαμπρων μέσα σε μια άλλη πατριά, σταδιακά μπορούσε να εξελιχθεί σε κατάληψη του χώρου, μέχρι και εκδίωξη της παλαιάς πατριάς ειρηνικά ή και με άλλους τρόπους πίεσης, αυτός είναι ο δεύτερος τρόπος που είπαμε πιο πάνω. Κάτι τέτοιο φαίνεται πως έγινε από τους Μιχαλακιάνους της γενιάς του Μπουγιουκλή, που εγκαταστάθηκαν ως σώγαμπροι στο χωριό Βάθεια.

Ο Κυριάκος Κάσης στο βιβλίο του «Μοιρολόγια της μέσα Μά-
νης» στη σελ. 78 γράφει:

*Σε μια τέτοια περίπτωση οφείλεται η παρουσία των Μιχαλα-
κιάνων της Βάθειας. Κάποιος Μιχαλακιάνος, συγγενής του
κλάδου του Μπουγιουκλή, πήγε ως σώγαμπρος στη Βάθεια στη
γενιά των Κοσμάδων (γνωστότεροι Κοσμάδες, ο Λυμπεράκης
Γερακάρης και οι Μπενάκηδες). Αυτοί (αυτός ή αυτοί, προ-
σθέτω εγώ, ο γράφων την παρούσα εργασία) οι Μιχαλακιάνοι
σώγαμπροι, κατόρθωσαν σιγά-σιγά να εκτοπίσουν τους προη-
γούμενους κατοίκους της Βάθειας που φέρονταν ως πρώτοι*

οικιστές. Οι Μιχαλακιάνοι της Βάθειας τώρα είναι με διάφορα προσωνύμια, όπως Μητσάκος (το Δημήτρης, έγινε Μήτσος, Μητσάκος), Φικάρδος ή Βασιλάκος, Αγγελάκος, Καλαποθάκος, Τζουνάκος, Ξαρχάκος, Δρακουλαράκος, Ανδρουτσάκος κλπ.

(Αυτά από το βιβλίο του Κυριάκου Κάσση).

Δηλαδή, οι Μιχαλακιάνοι του κλάδου του Μπουγιουκλή της Καρήνιας, σήμερα στη Βάθεια εκφράζονται με μεγάλη ποικιλία προσωνυμίων. Αυτό έγινε σιγά-σιγά όταν τα μικρά τους ονόματα, ή διάφορα άλλα διαχωριστικά χαρακτηριστικά τους, έγιναν προσωνύμια γιατί αυτό διευκόλυνε να ξέρουν, να ξεχωρίζουν για ποιο άτομο (Παναγιώτη, Βασίλη, Ηλία) κλπ μιλούν. Γι' αυτό και εδώ στην περίπτωση της Βάθειας βλέπουμε αυτή την ποικιλία των ονομάτων, αν και πρόκειται για άτομα της ίδιας πατριάς των Νικλιάνων του κλάδου των Μιχαλακιάνων, και για τη Βάθεια της γενιάς Μπουγιουκλή. Αυτό βέβαια θα συμβεί και σε άλλες κοινότητες. Φαίνεται ότι αυτό στις μικρές συγγενικές κοινότητες διευκόλυνε τη γρήγορη και εύκολη συνεννόηση μεταξύ τους, να ξέρουν πιο συγκεκριμένα για ποίο συγκεκριμένο άτομο μιλούν.

ΜΙΚΡΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΛΑΓΙΑ

Έχουμε ήδη αναφέρει ότι, στη Μάνη δεν υπήρχε για πολλούς αιώνες συνταγμένη πολιτεία, δηλαδή, κρατική εξουσία, που με πολιτειακούς κανόνες να ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων· αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι άνθρωποι που ζούσαν στο χώρο της Μέσα Μάνης να ρυθμίζουν τις σχέσεις τους με δικούς τους εθιμικούς κανόνες, και δικές τους συμπεριφορές. Προσπαθούσαν βέβαια να σέβονται και να τηρούν αυτούς τους κανόνες που τους επέβαλε η κοινή συμβίωση στον ίδιο χώρο, γιατί σε διαφορετική περίπτωση δημιουργούνταν σοβαρές συνέπειες. Αυτό όμως δεν ήταν πάντα εύκολο, κάτω από τις συνθήκες χώρου, χρόνου και ανέχειας που ζούσαν, με αποτέλεσμα πολλές φορές οι διαφορές τους, εδαφικές κυρίως, αλλά και γοήτρου να καταλήγουν σε ομηρικές συμπλοκές με οδυνηρά αποτελέσματα.

Εδώ νομίζω πως χρειάζεται να πούμε λίγα λόγια για να γνωρίσουμε λίγο καλλίτερα το χωριό για το οποίο μιλάμε. Η Λάγια η οποία είναι κυρίως συνοίκησης διαφόρων παλαιότερων πιο ορεινών περιφερειακών οικισμών, έγινε ένα μεγάλο χωριό που σε κάποιες εποχές έφθασε και μέχρι χίλιους κατοίκους περίπου, ήταν δηλαδή, μια μικρή κομόπολη. Στα νεότερα χρόνια ήταν πρωτεύουσα του Δήμου Λαγίας της επαρχίας Γυθείου. Βρίσκεται σε μια απόσταση που απέχει νότια από την άκρα του Ταινάρου 5 χιλιόμετρα και από τα Βόρεια από την

Αρεόπολη 30 χιλιόμετρα. Δεσπόζει σε μια μεγάλη περιοχή στο άκρο αυτό της Λακωνικής Χερσονήσου.

Είχε Μοναστήρια όπως τα Μοναστήρια στη θέση Πόρτο Κάγιο και στη θέση Αι Στράτη και πολλές εκκλησίες. Το 1810 ιδρύθηκε η επισκοπή Λαγίας-Κατοπαγγίων με έδρα τη Λάγια. Είχε επτά ενορίες. Το 1814 ήλθε δεσπότης στην επισκοπή Λαγίας-Κατοπαγγίων ο οικογενειακής καταγωγής ιερωμένος Ταβουλάρης, ο οποίος είχε γεννηθεί το 1770. Έγινε επίσκοπος Λαγίας-Κατοπαγγίων από το 1814 έως το 1828 όπου μετατέθη στην επισκοπή της Ασίνης, πέθανε το 1864.

Ο Δεσπότης ερχόμενος στη Λάγια έφερε για βοηθό του, αλλά και συντροφιά και από οικογενειακή αγάπη ένα ανίψι του, παιδί της αδελφής του της Σαμπατακάκη, «το Νικόλα». Ο Δεσπότης πάντρεψε το Νικόλα με Βουγιουκλίτσα πιο συγκεκριμένα τη θεία του Βασίλκα, δηλαδή, τη Γιαννοδραουλίτσα την Καλή. Από αυτό το παιδί το Νικόλα και τη Καλή είναι η οικογένεια της Λαγίας που σαν επίθετο έχει την ιδιότητα του Ιερωμένου «Δεσπότης» και η οικογένεια πήρε ως επίθετο το «Δεσποτόπουλοι». Την πληροφορία για το Δεσπότη, την πήρα από τον ανιψιό μου το Γιάννη το Δεσποτόπουλο.

Μετά την ίδρυση της Ελεύθερης Ελληνικής Πολιτείας ιδρύθηκε στη Λάγια εξατάξιο δημοτικό σχολείο και αργότερα ημιγυμνάσιο με δύο τάξεις. Είχε και σταθμό Χωροφυλακής.

Ο ξηρός όμως και άγονος αυτός τόπος ήταν φυσικό να δημιουργεί και αρκετές προστριβές και έριδες που κάποιες φορές κατέληγαν και σε συμπλοκές μεταξύ διαφόρων πατριών.

Μια τέτοια συμπλοκή, μαρτυρείται για τη Λάγια, με αρχή κατά το μισό της δεύτερης δεκαετίας του 18^{ου} αιώνα με αρκετά θύματα όπως βγαίνει από το ημερολόγιο του Λαγιάτη γιατρού Παπαδάκη για όσο χρόνο μας ενημερώνει. Η συμπλοκή αυτή, είναι ο λεγόμενος πόλεμος της Λαγίας, και κράτησε, ίσως με διακοπές όλον σχεδόν τον αιώνα. Είναι πόλεμος μεταξύ δύο πατριών, της πατριάς των Ρικιάνων: (Κορκολιός, Μελάς, Ζεβόλιας, Τουρλάντης, Καλογερόγιαννης, Κατσαφάδος, Καπερούνης, κλπ.), και της πατριάς των Μιχελιάνων: (Γιανό-

γκωνας, Ντεκουλάκος, Καληδόνης, Μιχελιάκης, Ποντικάκης, Γεωργόπουλος κλπ.), και στις δύο πατριές δεν γνωρίζω όλους τους κλάδους τους. Η σύγκρουση, μεταξύ των δύο πατριών, Ρικιάνων από τη μια, και Μιχελιάνων από την άλλη, ήτο σφοδρή, αφού το ημερολόγιο του γιατρού Παπαδάκη μας αναφέρει πάνω από 50 τραυματίες, ως τραυματισμοί αναφέρονται βέβαια και τα χτυπήματα με πετροβολές και φαίνεται ότι κράτησε και αρκετά χρόνια.

ΑΙΤΙΟ ΕΡΧΟΜΟΥ ΤΩΝ ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΛΙΑΝΩΝ ΣΤΗ ΛΑΓΙΑ

Ας έρθουμε τώρα στο κύριο μέρος της έρευνας μας που είναι πως από την πατριά των Νικλιάνων, τον κλάδο των Μιχαλακιάνων, βγήκε η γενιά Μπουγιουκλή και πως γόνιοι της, από τον Άι Γιώργη της Καρήνιας βρέθηκαν στη Λάγια, στη Βάθεια και άλλα χωριά της μέσα Μάνης.

Θα παραθέσω εδώ δύο προφορικές διηγήσεις που και οι δύο με παραπλήσιες αφηγήσεις μας δείχνουν το αίτιο ερχομού των Μπουγιουκλήδων (σήμερα Βουγιουκλάκηδες) στο χωριό Λάγια. Θα αρχίσω πρώτα με τη διήγηση του Δρακούλη Βουγιουκλάκη του Μιχάλακα, ετών 78 το 1976, δηλαδή, είχε γεννηθεί το 1898 όπως την έχει καταγράψει ο καθηγητής Ε.Π. Αλεξιάκης με τον οποίο έγινε η συνομιλία το 1976 στο χωριό Λάγια και αντίγραφο της οποίας είχε την καλοσύνη να μου παραχωρήσει ο καθηγητής κ. Αλεξιάκης και τον ευχαριστώ βαθύτατα. Ο Δρακούλης Μ. Βουγιουκλάκης (Μπουγιουκλής) μας λέει: μεταφέρω το περιεχόμενο της συνέντευξης όπως την έχει καταγράψει ο καθηγητής Αλεξιάκης

«Οι Μιχαλακιάνοι είναι Νικλιάνοι, κάποιος ήρθε από το Νίκλι και πήγε στην Κίττα και από αυτόν προήλθαν τρία σόγια. Οι Μιχαλακιάνοι, οι Λιάνοι και οι Ξαρχιάνοι. Τα τρία παιδιά (από τα οποία προήλθαν αυτά τα σόγια) ήσαν ο Μιχαλάκης, ο

Ηλίας και ο Μεσικλής ο Θεόδωρος (φαίνεται ότι το Μεσικλής είναι από τοπωνύμιο-Μεσίσκλη). Άλλοι Βουγιουκλάκηδες είναι στο χωριό Καρήνια, οι λεγόμενοι Καρνιατές είναι από τον αδελφό του Μαυροειδή Μπουγιουκλή το Θόδωρο. Άλλοι Μιχαλακιάνοι είναι στα χωριά Κίττα, Νόμια.

Εκκλησία των Βουγιουκλάκηδων στο χωριό Λάγια ήταν ο Άγιος Βασίλειος, όλων των Βουγιουκλάκηδων (εννοεί της Λάγιας) τον έφτιαξαν μαζί με τους Καλογερογιανναίους. Την Αγία Βαρθάρα την έφτιαξε ο γέρο Γερακάρης (την αιτία κτισίματος της Αγίας Βαρθάρας θα την αναφέρω εγώ ο γράφων πιο κάτω). Τον Άγιο Στελιανό έφτιαξε μάλλον ο γέρο Δρακούλης (προπάππος). Τα σόγια στη Λάγια καθώς και οι οικογένειες είχαν δικά τους νεκροταφεία και παρεκκλήσια. Σήμερα στο νεκροταφείο υπάρχουν οικογενειακά κοιμητήρια. Είχαν και δικούς τους παπάδες, π.χ. οι Βουγιουκλάκηδες, εννοεί της Λάγιας, είχαν παπά ένα Τούρκο που τον βάφτισαν και τον έκαναν παπά. Ο Δρακούλης Βουγιουκλάκης (ο αφηγούμενος τα παρόντα) πήρε το όνομα του αδελφού του παππού του γιατί σκοτώθηκε στο Παλαμίδι (Ναύπλιο) στην έξωση του Όθωνα 1863, ήταν εκατόνταρχος (λοχαγός) οπαδός του Γρίβα. Τα αγόρια στη Μάνη μοίραζαν με σκαρφία (Λαχνοί) τα κτήματα με ξυλάκια. Η Λάγια παλιά λεγόταν και επτάλοφος».

Εδώ τελειώνουν οι πληροφορίες που έδωσε ο Δρακούλης Μ. Βουγιουκλάκης ετών 78 (το 1976) απόφοιτος σχολαρχείου-γεωργός.

Έγραψα τη συνέντευξη όπως ακριβώς είναι στο αντίγραφο που έχω μπροστά μου χωρίς να παρέμβω καθόλου, εκτός από κάποιες διευκρινιστικές παρενθέσεις.

Θα γράψω τώρα τη δεύτερη προφορική αφήγηση του μεγαλύτερου από μένα αδελφού Σωτήρη (είναι σήμερα 2006, 82 ετών) όπως θυμάται από αφηγήσεις του πατέρα.

«Οι Μπουγιουκλήδες της Λάγιας σήμερα Βουγιουκλάκηδες είναι από τον κλάδο των Μιχαλακιάνων, που βρέθηκαν να είναι εγκατεστημένοι στον Άι Γιώργη της Καρήνειας. Από αυτούς

προέρχονται οι Μπουγιουκλιάνοι της Λάγιας και οι γόνοι των Μιχαλακιάνων της Βάθειας που σήμερα παρουσιάζονται με διάφορα επίθετα τα οποία έχουν προέλθει από προσωνύμια (το αναφέρω πιο πάνω). Οι πρώτοι παππούδες ήταν εγκατεστημένοι ως οικογένειες στους χώρους της Νόμιας Καρήνιας. Οι πρώτοι Βουγιουκλάκηδες που ήρθαν στη Λάγια είναι τα δυο αδέρφια, ο Δρακούλης και ο Δημήτρης, δύο από τα παιδιά του Μαυροειδή Μπουγιουκλή. Ο Δρακούλης εγκατεστάθη στη θέση Πορταδέλα, και ο Δημήτρης στη γειτνιαζουσα θέση Σπιτακούλα, καθένας τους απέκτησε από έξι γιους.

(Κλείνω εδώ την αφήγηση του αδελφού Σωτήρη. Θα συνεχίσω το Β' μέρος σε άλλη θέση πιο κάτω).

Πριν όμως προχωρήσουμε στο θέμα μας που είναι η έρευνα μας για την οικογένεια των Βουγιουκλάκηδων θεωρώ σκόπιμο να δούμε αν μπορούμε να δώσουμε απάντηση από που και πως προήλθε το όνομα ως επίθετο Μπουγιουκλής. Ξέρουμε ότι οι Μπουγιουκλιάνοι είναι Νικλιάνοι από τον κλάδο των Μιχαλακιάνων, αυτό το ξέρουμε με βεβαιότητα, πως και από που προήλθε όμως το Μπουγιουκλής ως μόνιμο επίθετο όλου αυτού του κλάδου;

Από την έρευνα που έκανε ο Βασίλης Βουγιουκλάκης του Παναγιώτη (παρωνύμιο Λαγόπουλος) που είναι και ο ένας από τους δύο ερευνητές της παρούσης εργασίας έχουμε τα εξής στοιχεία:

«Στο χειρόγραφο ημερολόγιο του γιατρού Παπαδάκη, το χειρόγραφο φέρει τον αριθμό 214 και φυλάσσεται στην Ιστορική Εθνολογική εταιρεία της Ελλάδος στην Εθνική Βιβλιοθήκη: ο γιατρός Παπαδάκης στο φύλο 34, έτος 1716 αναφέρει: «Χωριό Νόμια... + ω Μπουγιουκλής στο Ρηζαύτη Τουφεκιά» (το γράφουμε όπως είναι γραμμένο στο χειρόγραφο) δεν αναφέρει το όνομα αλλά μας προσφέρει την πολύ σημαντική πληροφορία ότι το 1716 στο χωριό Νόμια υπήρχε το επώνυμο Μπουγιουκλής.

Στην έρευνά του ο Βασίλης (Λαγόπουλος) μας δίνει και κάποιες πληροφορίες για την προέλευση του ονόματος από τις προ-

φορικές αφηγήσεις. Σύμφωνα με αυτές τις εξηγήσεις η μία αφήγηση λέει: Κάποιος από τους παλιούς παππούδες στις αρχές του 18ου αιώνα ή και νωρίτερα, με το όνομα Μαυροειδής ήταν εύσωμος, σωματώδης, ήταν δηλαδή ογκώδης και έκανε «Μπούγιο» αυτό έγινε η αιτία να του δοθεί το προσωνύμιο «Μπουγιουκλής» αυτό το προσωνύμιο εύκολο ήταν να εξελιχθεί σε επίθετο όλων των απογόνων αυτού του Μαυροειδή Μπουγιουκλή».

Αυτή την εξήγηση αφηγήθηκε στο Βασίλη ο Δημήτρης Βουγιουκλάκης του Γιάννη από την Καρήνια, που σήμερα δεν ζει, αν ζούσε θα ήταν πάνω από 100 ετών. Άλλη παράδοση μας λέει ότι το όνομα μπορεί να προήλθε από την τουρκική λέξη Μπουγιού που σημαίνει μουστάκι και πως από ένα μεγάλο μουστάκι μπορεί να προήλθε το ιδιαίτερο ατομικό χαρακτηριστικό που τελικά έγινε όνομα επίθετου. Ο Βασίλης όμως δέχεται ως πλέον πιθανή την πρώτη αφήγηση. Και αυτό θα δεχθούμε ότι έχει περισσότερα στηρίγματα.

Αυτές τις εξηγήσεις έχουμε για την καθιέρωση του επιθέτου που αρχικά ήταν Μπουγιουκλής, διαφοροποιήθηκε σε Μπουγιουκλάκης για να καταλήξει στη συνέχεια σε Βουγιουκλάκης. Δηλαδή σύμφωνα με το στοιχείο που βρίσκουμε στο ημερολόγιο του γιατρού Παπαδάκη το αρχικό ξεκίνημα του ονόματος, αλλά και της οικογενείας είναι από τη Νόμια, αλλά όπως φαίνεται εξαπλώθηκαν και σε άλλα χωριά. Πληροφορία, μας λέει, ότι αδελφός ή γιος από τους πρώτους Μπουγιουκλήδες πήγε ως σώγαμπρος στην οικογένεια των Νιαρχιάνων στην Καρήνια, κι έτσι μεταφτυεύεται ή μεταφέρεται εκεί ο κλάδος του Μπουγιουκλή. Αυτό μας λέει η προφορική παράδοση και μας το επιβεβαιώνει και η σημερινή πραγματικότητα.

Και σήμερα υπάρχουν Βουγιουκλάκηδες στην Καρήνια ή και αν μένουν αλλού (Αττική) αναφέρονται ως Βουγιουκλάκηδες της Καρήνιας. Πιο συγκεκριμένα στις μεταξύ των Βουγιουκλάκηδων σχέσεις ακούγεται πολλάκις το όνομα με το συμπλήρωμα του προσωνυμίου ο «Καρνιάτης» (π.χ. ο Θόδωρος ο Βουγιουκλάκης ο Καρνιάτης).

Επειδή όμως δεν διαθέτουμε παλαιότερα αρχικά στοιχεία είμα-

στε αναγκασμένοι να αρχίσουμε από εκεί που φθάνει η μνήμη μας, δηλαδή από νεότερα στοιχεία που έχουν φθάσει μέχρι σήμερα από προφορικές αφηγήσεις παλαιότερων.

Ως πρώτος παππούς της οικογενείας φέρεται ο σωματώδης Μαυροειδής που έκανε «Μπούγιο», από όπου προήλθε και το επίθετο της οικογένειας Μπουγιουκλής, τέλος του 17οιου αιώνα γεννημένος μέσα στη δεκαετία του 1680, ο ίδιος ή απόγονος του βρέθηκε από τη Νόμια στον Άι Γιώργη της Καρήνιας. Μέσα στην οικογένεια του παππού Μαυροειδή, το σύνολο των μελών της οποίας δεν το γνωρίζουμε, πρέπει να υπήρχε το όνομα Γερακάρης, γιατί αυτό το όνομα τόσο σαν όνομα όσο και ως προσωνύμιο υποκλάδων μας ακολουθεί μέχρι στις μέρες μας.

Στην οικογένεια του παιδιού αυτού, δηλαδή (του Γερακάρη) επανέρχεται το όνομα Μαυροειδής, δηλαδή το όνομα του πατέρα του, δεν γνωρίζουμε όμως πόσα αδέρφια είχε ο Μαυροειδής, δηλαδή, δεν γνωρίζουμε όλα τα παιδιά του Γερακάρη. Σύμφωνα με την αφήγηση του Δρακούλη Βουγιουκλάκη την οποία έχω αναφέρει πιο πάνω υπήρχε και γιος του Γερακάρη, δηλαδή, αδελφός του Μαυροειδή με το όνομα Θεόδωρος και από αυτόν κατάγονται οι Μιχαλακιάνοι της Βάθειας, και αυτό μας λέει ότι και οι Μιχαλακιάνοι της Βάθειας είναι από τη γενιά του Μπουγιουκλή. Να θυμούμαστε όμως ότι τώρα μιλάμε για το δεύτερο Μαυροειδή το γιο του Γερακάρη και εγγονό του πρώτου Μαυροειδή που είπαμε πως έκανε το Μπούγιο, για να μην μπερδευτούμε με τις όμοιες ονοματολογίες. Στο ερώτημα πόσα αδέρφια είχε ο Μαυροειδής, δηλαδή, πόσα παιδιά είχε ο Γερακάρης με κάποια επιφύλαξη μπορούμε να πούμε πως είχε πέντε αγόρια, χωρίς να ξέρουμε αν είχε και κορίτσια και πόσα. Αυτό το συμπεραίνουμε από το μοιρολόι που είτε η Μπαξιβανήνα στο χαμό από σκοτωμό του Μπέη του Αρναούτη «εμάς πέντε ήταν οι πππαούδε μας» αυτό μου το διηγήθηκε η ανιψιά μου η Βάσω η δεσποτοπουλίτσα που έχει παντρευτεί το Γιώργο το Γαλάκο, είναι κόρη της αδελφής μου της Καλής.

Αρχίζουμε λοιπόν από αυτό το δεύτερο Μαυροειδή γιο του Γερακάρη ο οποίος είχε τρία αγόρια, το Δρακούλη το Δημήτρη και το Γιάν-

νη χωρίς να μπορούμε να αποκλείσουμε να είχε και κορίτσια και περισσότερα αγόρια, δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια ο αριθμός τους, γράφουμε αυτό που ξέρουμε, γνωρίζουμε βέβαια ότι συνήθως οι οικογένειες της εποχής εκείνης ήταν πολυμελής.

Τα δύο από τα αγόρια του Μαυροειδή Μπουγιουκλή ο Δρακούλης και ο Δημήτρης από τον Άι Γιώργη της Καρηνίας ήρθαν στη Λάγια το πως και το γιατί θα το πούμε πιο κάτω.

Η άποψη που έχει εκφρασθεί ότι ήρθε στη Λάγια και ο τρίτος, ο μικρότερος αδελφός ο Γιάννης, ήταν τότε είκοσι ετών περίπου, και ότι έμεινε για ένα χρόνο μόνο και επέστρεψε στην Καρήνια, ως σώγαμπρος στην οικογένεια των Νιάρχων δεν με έχει πείσει, γιατί οι δύο μεγαλύτεροι αδελφοί Δρακούλη και Δημήτρης ήρθαν στη Λάγια από την Καρήνια και αυτό σημαίνει πως η οικογένεια είχε ήδη εγκατασταθεί στην Καρήνια νωρίτερα.

Η μετοίκηση των Μπουγιουκλήδων από τη Νόμια στην Καρήνια, για κάποιο λόγο πρέπει να έγινε από προγενέστερο πρόγονο, το λόγο ακριβώς δεν τον γνωρίζουμε, διόλου απίθανο κάποιος να πήγε ως σώγαμπρος σε οικογένεια της Καρήνιας. Η επέκταση της οικογενείας των Μπουγιουκλήδων στα χωριά Λάγια και Βαθεία έγινε από την Καρήνια, η οικογένεια έχει πλέον εγκατασταθεί στην Καρήνια.

Ο τρίτος γιος ή οι άλλοι γιοι, έμειναν στην Καρήνια, απόγονοι των οποίων υπάρχουν ακόμη και σήμερα στους χώρους της Καρήνιας, τους οποίους οι Μπουγιουκλήδες, και σήμερα Βουγιουκλάκηδες, της Λάγιας τους θεωρούσαν πάντοτε στενούς συγγενείς, εξαδέλφια τους, δηλαδή, αδελφών παιδιά. Αλλά και σήμερα οι σχέσεις αυτές βρίσκονται σε πολύ καλό επίπεδο συγγενικής αντίληψης. Τους ξεχωρίζουν δε, με το προσωνύμιο Καρνιάτες, και εννοούν συγγενείς τους από την Καρήνια. Από την υπόλοιπη οικογένεια, αδελφό ή γιο ή αδελφούς ή γιους του Μαυροειδή Μπουγιουκλή της Καρήνιας το πιθανότερο είναι αδελφός πρέπει κάποιιο γόνιο να κατέληξαν από την Καρήνια στο χώρο του χωριού της Βάθειας της Μέσα Μάνης. Δεν έχω όμως ακριβή στοιχεία να δώσω για αυτή τη μετακίνηση.

Από τα πιο πάνω εξηγείται γιατί μεταξύ των Μιχαλακιάνων της

Βάθειας, και των Μπουγιουκλιάνων της Λάγιας, υπήρχε πάντα μια πιο στενή αλληλοστήριξη αφού ήταν από την ίδια γενιά παρά με άλλους κλάδους των Νικλιάνων.

Έχουμε ήδη μιλήσει για το τι είχε δημιουργηθεί μεταξύ πατριών της Λάγιας, δηλαδή, για τον λεγόμενο πόλεμο της Λάγιας τον 18^ο αιώνα, αφού αυτή η διαμάχη ήταν και η αιτία που οδήγησε και τις δύο αντιμαχόμενες πατριές Ρικιάνους, και Μιχελιάνους στην αναζήτηση συμμάχων και οι δύο κατέφυγαν στην πατριά των Νικλιάνων. Οι μεν Μιχελιάνοι κάλεσαν για συμμάχους, τους Ξαρχιάνους, που είναι από την πατριά των Νικλιάνων, αλλά από τον κλάδο των Ξαρχιάνων. Οι δε Ρικιάνοι, κάλεσαν τους Μπουγιουκλιάνους, που και αυτοί ανήκουν στην πατριά των Νικλιάνων αλλά προέρχονται από το κλάδο των Μιχαλακιάνων. Αυτή ήταν η αιτία που από την Καρήνια ήρθαν στη Λάγια τα δύο αδέρφια Δρακούλης και Δημήτρης, παιδιά του Μαυροειδή Μπουγιουκλή.

Φαίνεται πως ο Μαυροειδής Μπουγιουκλής είχε γνωριμία και καλές σχέσεις με το Λαγιατή, το γέρο Καλογερογιαννη και σε κάποια συνάντηση (πιθανώς στο κυνήγι) ο Καλογερογιαννης έκανε κάλεσμα στο Μαυροειδή Μπουγιουκλή να έρθει στη Λάγια ως φίλος και σύμμαχος, αναλαμβάνοντας ο γέρο Καλογερογιαννης ο οποίος είναι κλάδος της πατριάς των Ρικιάνων να του παραχωρήσει και ανάλογη οικονομική στήριξη παραμονής. Έπειτα από βαθιά σκέψη η απάντηση του γέρο Μαυροειδή Μπουγιουκλή ήταν θετική. Κατά μία αφήγηση είναι ότι ήλθε στη Λάγια ο ίδιος μαζί με δυο γιους του το Δρακούλη και το Δημήτρη. Κατ' άλλη αφήγηση την οποία εγώ γνωρίζω και αυτό υποστηρίζει και ο μεγαλύτερος αδελφός Σωτήρης στην πιο πάνω αφήγησή του, ήλθαν μόνο τα δύο παιδιά ο Δρακούλης και ο Δημήτρης. Η παράδοση δεν μας ομιλεί για εγκατάσταση όλης της οικογένειας του Μαυροειδή στη Λάγια.

Πότε ακριβώς και ποια πρόσκληση έγινε πρώτα, των Μιχελιάνων ή των Ρικιάνων, δεν μπορώ να γνωρίζω, και δεν έχω κανένα στοιχείο ομολογίας. Εκείνο όμως που πρέπει να θεωρηθεί βέβαιο, είναι ότι στα αρχικά στάδια αυτού του πολέμου της Λάγιας, που φαίνεται να

άρχισε, το 1715 ή 1716 οι Μπουγιουκλάκηδες δεν είναι στη Λάγια, δεν αναφέρεται συμμετοχή τους σ' αυτόν τον πόλεμο με τραυματισμούς τους, ή θύμα, στο ημερολόγιο του Γιατρού Παπαδάκη, που καλύπτει την πολεμική περίοδο μέχρι το 1767.

Και η αφήγηση του αδελφού Σωτήρη αυτή την πληροφορία δίνει, ότι η άφιξη των Μπουγιουκλιάνων στη Λάγια πρέπει να έγινε στο δεύτερο μισό, του 18^{ου} αιώνα. Αυτό μαρτυρεί, πως οι συγκρούσεις μεταξύ των δύο πατριών Ρικιάνων – και – Μιχελιάνων, δεν εξέλειπαν ενώ ο αιώνας βάδιζε προς το τέλος του.

Ιδιαίτερης σημασίας γεγονός, είναι ότι, οι προσκλήσεις αυτές βοήθειας ή συμμαχίας, δεν γινόντουσαν ως περιστασιακό γεγονός και για περιορισμένο χρόνο, ως προσωρινή πολεμική ενίσχυση που με το τέλος της σύρραξης τελείωνε η συμμαχία, τελείωνε η πρόσκληση, και ότι έπρεπε να γίνει αποχώρηση των προσκαλουμένων.

Τόσο οι Μιχελιάνοι, που κάλεσαν του Ξαρχιάνους (Νικλιάνους από τον κλάδο των Ξαρχιάνων), όσο και οι Ρικιάνοι που κάλεσαν τους Μπουγιουκλιάνους (και αυτοί Νικλιάνοι, από τον κλάδο των Μιχαλακιάνων, και αυτό μας λέει ότι οι παππούδες τους ήσαν αδέρφια) πήραν από τους συμμάχους τους, Μιχελιάνους και Ρικιάνους, κτηματική περιουσία και σπίτια, για να μείνουν στη Λάγια, που σημαίνει προοπτική εγκατάστασης στη Λάγια. Έτσι οι Μιχελιάνοι έχουν συμμάχους τους Ξαρχιάνους, και οι Ρικιάνοι τους Μπουγιουκλιάνους, και οι δύο από τον ίδιο γεννήτορα το Νίκλο, αλλά τώρα βρέθηκαν σε συγκρουόμενα στρατόπεδα, και αυτό κάποια στιγμή θα τους φέρει σε σύγκρουση μεταξύ τους.

Λίγα λόγια γι' αυτή τη μεταξύ των δύο κλάδων των Νικλιάνων σύγκρουση. Οι Μπουγιουκλιάνοι (Βουγιουκλάκηδες) πλάι στον Πύργο στο Μπουχλιώνι (για τον οποίο θα μιλήσουμε πιο κάτω) έχουν ένα κανόνι, υπάρχει ακόμη και σήμερα, με αυτό κτύπησαν τους Ξαρχιάνους, αποτέλεσμα στο επάνω μέρος του πύργου των Ξαρχιάνων που είναι στο κέντρο της Λάγιας, να λείπει και σήμερα το επάνω γωνιακό λιθάρι. Τα συμφέροντα και οι προσωπικοί εγωισμοί φαίνεται πως πολλές φορές γίνονται ισχυρότερα και των συγγενικών δεσμών.

Στη σύγκρουση αυτή, σύμμαχοι των Μπουγιουκλιάνων είναι οι Μαυροκωκιάνοι, και σύμμαχοι των Ξαρχιάνων είναι οι Πηλοκωκιάνοι, η σύγκρουση πρέπει να έγινε κατά τη δεύτερη δεκαετία του 19^{ου} αιώνα. Έληξε το 1815 με την μεσολάβηση άλλων αρχηγών φιλικών οικογενειών, όπως (Γεωργιάκης Μπεηζαντές – Μαυρομιχάλης – Γρηγοράκης) κλπ. Έτσι η προετοιμαζόμενη επανάσταση του 1821 βρήκε τη Λάγια χωρίς εσωτερικές διαμάχες.

Η Σύγκρουση αυτή, μου είναι γνωστή από διήγηση του πατέρα μου, την αναφέρει όμως και ο καθηγητής Ανάργυρος Κουτσιλιέρης, στο βιβλίο του Μανιάτικα Μελετήματα σελ. 207. Προσωπικά για το χρόνο της σύγκρουσης έχω κάποιες επιφυλάξεις, γιατί η σύγκρουση αναφέρει κανονιοβολισμό από τον Πύργο των Μπουγιουκλιάνων εναντίον του Πύργου των Ξαρχιάνων, με συνέπεια να χτυπηθεί ο Πύργος των Ξαρχιάνων και σήμερα ακόμα να λείπει το επάνω γωνιακό αγκωνάρι του Πύργου των Ξαρχιάνων. Ξέρουμε όμως ότι τα κανόνια, δύο από τα οποία το ένα έφτασε στο χωριό στο Πύργο στο Μπουχλιώνι, το γιατί όχι και το άλλο θα το αναφέρω πιο κάτω, τα έφερε ο Γερακάρης Μπουγιουκλής, ο γιος του Δρακούλη από τη Μονεμβάσια μετά την πτώση της. Η Μονεμβάσια όμως έπεσε στις 23-7-1821, στην πολιορκία της οποίας συμμετείχε με τους άνδρες του ο Γερακάρης αυτά είναι βεβαιωμένα. Δεν ξέρω όμως που είναι το χρονολογικό λάθος, μήπως η σύρραξη αυτή έγινε αργότερα ή μήπως αργότερα έγινε νέα παρεξήγηση και έχουμε τον κανονιοβολισμό. Υπάρχει εδώ μια ασάφεια, στο έγγραφο Ειρήνης που βρίσκουμε στα «Πελοποννησιακά Ε' σελ. 89» και το ερώτημα είναι αν αυτό το έγγραφο ειρήνης αφορά τον πόλεμο της Λάγιας που ξέσπασε στα 1715 ή είναι νεότερη σύγκρουση – Μπουγιουκλιάνων-Ξαρχιάνων – με τους συμμάχους τους ο καθένας. Δεν μπορώ να βεβαιώσω ποια από της δύο περιπτώσεις είναι πραγματικότητα, ή μήπως ο κανονιοβολισμός έγινε αργότερα από Τρίτη παρεξήγηση; που είναι και το πιθανότερο. Δεν μπόρεσα να βεβαιώσω τι ακριβώς έγινε.

Αναφέραμε πιο πάνω, την πρωταίτια που έφερε στη Λάγια Μπουγιουκλιάνους και Ξαρχιάνους, θα εξιστορήσουμε τώρα με τα στοι-

χεία, που γνωρίζουμε, πως εξελίχθηκε η εγκατάσταση των Μπουγισουκλιάνων στη Λάγια.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΠΟΥΓΠΟΥΚΛΙΑΝΩΝ ΣΤΗ ΛΑΓΙΑ

Πρώτη εγκατάσταση των αδελφών Δρακούλη και Δημήτρη στη Λάγια, έγινε στα σπίτια που βρίσκονται της θέσεις Πορταδέλα και Σπιτακούλα, θέσεις και σπίτια που ασφαλώς τα παρεχώρησαν άνθρωποι της πατριάς των Ρικιάνων που τους είχαν καλέσει από την ανάγκη εξεύρεσης συμμάχων.

Ο Δρακούλης εγκαταστάθηκε στη θέση Πορταδέλα, δηλαδή, στη θέση που και σήμερα βρίσκονται τα σπίτια των Βουγιουκλάκηδων με τα προσωνύμια «Σκυλαθρωπιάνοι-Νικολουλιάνοι».

Ο Δημήτρης, εγκαταστάθηκε στη γειτνιάζουσα θέση Σπιτακούλα, στα σημερινά, δηλαδή, Σπίτια των Βουγιουκλάκηδων με το προσωνύμιο Μαυροδακιάνοι, Δρακουλογγονιάνοι.

Τα δύο αδέρφια, μόλις ήρθαν στη Λάγια, πρώτο τους μέλημα ήτο, να κτίσουν τον πρώτο τους Πύργο, αυτό έγινε στη θέση Σπιτακούλα εκεί που σήμερα είναι το Σπίτι των Μαυροδακιάνων.

Δρακούλης και Δημήτρης, απέκτησαν από έξι (6) γιους ο καθένας, εκείνο που δεν μπορώ να βεβαιώσω είναι αν ήρθαν στη Λάγια με δημιουργημένες, ή αδημιούργητες, ή σε ποιο βαθμό δημιουργημένες της οικογένειές τους.

Έχουμε όμως κάποια στοιχεία που μάλλον μας οδηγούν σε θετικό συμπέρασμα. Από πιστοποιητικό του Δημάρχου Λαγίας που υπάρ-

χει στο κουτί 141 – φάκελος 55 της Εθνικής Βιβλιοθήκης αρχεία με ημερομηνία 8/9/1859 (το όνομα του δημάρχου είναι δυσανάγνωστο) πιστοποιεί τη γέννηση του Γιάννου Μπουγιουκλάκη το 1786 στη Λάγια και το θάνατό του το 1856.

Ένα δεύτερο σημαντικό στοιχείο που έχουμε στη διάθεσή μας, το βρίσκουμε στο μητρώο αρρένων του Δήμου Λαγίας της επαρχίας Γυθείου, επί δημαρχίας του Παναγιώτη Γουνελά. Το μητρώο αυτό, αντίγραφο του οποίου βρίσκεται στα χέρια μας, συντάχθηκε το έτος 1879 και καταγράφει (καθυστερημένα βέβαια) τον ανδρικό πληθυσμό του Δήμου Λαγίας, από τα προγενέστερα έτη, από το έτος 1839 έως το έτος 1888· καταγράφει δηλαδή, τον ανδρικό πληθυσμό του Δήμου μιας 50ετίας από 40 ετών και κάτω.

Στο μητρώο αυτό, βρίσκουμε γραμμένο τον Παναγιώτη Μπουγιουκλάκη γιο του Γερακάρη, και εγγονό του Δρακούλη. Ξέρουμε, ότι ο πρώτος που ήρθε στο χωριό της Λαγίας ήταν ο Δρακούλης, αν πάρουμε τον Δρακούλη ως πρώτη γενιά για τη Λάγια βέβαια, ο γιος του Δρακούλη, ο Γερακάρης, είναι η δεύτερη γενιά, και ο μοναχογιός του Γερακάρη, ο Παναγιώτης είναι η Τρίτη γενιά. Αυτός λοιπόν ο Παναγιώτης, τρίτης γενιάς, είναι γραμμένος στο μητρώο του Δήμου το 1852 έχοντας την ηλικία των 27 ετών, ήταν δηλαδή γεννημένος το 1825. Κάνοντας ορισμένους υπολογισμούς, αφού ο Παναγιώτης που ήταν το τέταρτο ή το πέμπτο παιδί του Γερακάρη (τα προηγούμενα του είχαν πεθάνει), γεννήθηκε το 1825, με τα δεδομένα της εποχής εκείνης, ο πατέρας του ο Γερακάρης, το 1825 πρέπει να ήταν 35 έως 40 ετών, διότι τότε οι άνδρες νυμφευόντουσαν σε μικρή σχετικά ηλικία.

Με βάση αυτά τα δεδομένα υπολογίζουμε ότι και ο πατέρας του Παναγιώτη, ο Γερακάρης που είναι το πρώτο ή το δεύτερο παιδί του Δρακούλη, θα πρέπει να γεννήθηκε στη Λάγια και μάλλον στη δεκαετία του 1780. Από αυτά τα στοιχεία οδηγούμεθα στο πιθανότερο συμπέρασμα ότι οι δύο αδελφοί Μπουγιουκλήδες, Δρακούλης και Δημήτρης, πρωτογεννήτορες της οικογένειας για την Λάγια δημιούργησαν της οικογένειές τους μετά τον ερχομό τους στο χωριό Λάγια.

Όπως έχουμε αναφέρει, τους Μπουγιουκλιάνους αδελφούς Δρα-

κούλη και Δημήτρη, τους κάλεσαν στη Λάγια για ενίσχυση οι Ρικιάνοι. Η συμμαχία τους κράτησε μέχρι τα χρόνια της επανάστασεως του 1821. Κλάδοι της πατριάς των Ρικιάνων είναι και οι Βαβουλογιαννιάνοι – Κορκολιάνοι – ζεβολιάνοι κλπ.

Μπορεί οι διαμάχες και οι πόλεμοι να μην έλειπαν μεταξύ αντιπάλων πατριών, αλλά δεν έλειπαν και οι αντιζηλίες και εχθρότητες μεταξύ οικογενειών της ίδιας πατριάς. Ο Βαβουλόγιαννης, κλάδος της πατριάς των Ρικιάνων, ήταν ο μεγαλύτερος ιδιοκτήτης της περιοχής, δηλαδή μεγαλονοικοκύρης στην πατριά των Ρικιάνων με την κατοικία του στο Μπουχλιώνι, στη σημερινή περίπου θέση που είναι ο Πύργος που αργότερα έκτισε ο Γερακάρης, ο γιος του Δρακούλη.

Ο Βαβουλόγιαννης, μένοντας χήρος με μια μικρή κορούλα, νυμφεύθηκε δεύτερη φορά με νεώτερή του γυναίκα, ίσως επειδή δεν είχε αρσενικό παιδί, να πήρε και τη νέα γυναίκα, διότι σύμφωνα με της κανόνες της εποχής και του χώρου, τους οποίους και περιληπτικά έχουμε αναφέρει, το αγόρι μπορούσε να πάρει την περιουσία του πατέρα.

Όταν αρρώστησε ο Βαβουλόγιαννης, ήταν σε κάποια ηλικία, με τη νέα γυναίκα του έγκυο και την κορούλα του μικρή. Φοβήθηκε ότι θα πεθάνει, και τότε η έγκυος γυναίκα του και η μικρή κορούλα του, θα έμενα στο έλεος και τις διαθέσεις των άλλων μελών της πατριάς των Ρικιάνων, πολλά από τα οποία δεν είχαν και της πιο καλές διαθέσεις, ακόμη δε χειρότερο θεώρησε, εάν η έγκυος γυναίκα του έκανε και αυτή κορίτσι, τότε οι άλλοι ή κάποιος από τους άλλους Βαβουλογιαννιάνους θα του έπαιρνε την περιουσία, κάτι που φαίνεται ότι δεν ήθελε, δεν είχε και της καλύτερες διαθέσεις για τους άλλους Βαβουλογιαννιάνους, Ρικιάνους.

Ο Βαβουλόγιαννης, άρρωστος στο κρεβάτι, δεν είχε άλλη λύση για να προστατεύσει σύζυγο και παιδιά παρά να βρει τον άνθρωπο που θα του εγγυόταν δύναμη προστασίας με ήθος, και συνέπεια συμπεριφοράς, για να στηριχθεί για την προστασία των αγαπημένων του προσώπων που θα άφηνε πίσω του.

Κάλεσε το Γερακάρη Μπουγιουκλή, το γιο του Δρακούλη, που

ήταν και ο αρχηγός των Νικλιάνων της Ανατολικής Μάνης και του ζήτησε να γίνουν αδελφοποιητοί. «Αδελφοποίηση είναι πράξη αμοιβαίας αγάπης και αφοσίωσης», κάτι δηλαδή σαν αδέρφια. Φυσικά αυτό σήμαινε ευθύνες, υποχρεώσεις, ηθικές και πρακτικές, τη προστασία της οικογένειας του Βαβουλόγιαννη, αλλά και προνόμια, γινόταν κύριος εκτελεστής της διαθήκης του.

Ο Γερακάρης, γνώριζε τι του ζητούσε ο Βαβουλόγιαννης, και γιατί του ζητούσε να γίνουν αδελφοποιητοί· γνώριζε γιατί ο Βαβουλόγιαννης, κάτω από το σπαθί του χάρου, κατέφευγε σε αυτή του την πράξη, γνώριζε τους κινδύνους που είχε μπροστά του, σε μια διόλου απίθανη αντίδραση των άλλων Βαβουλογιαννιάνων· δέχτηκε ανεξαρτήτως των συνεπειών που μπορούσε να έχει με αυτή την πράξη του.

Η διαθήκη του Βαβουλόγιαννη, συντάχθηκε ενώπιον των επτά Ιερέων της Λάγιας οι οποίοι εκλήθησαν από το Βαβουλόγιαννη για να είναι αψευδείς μάρτυρες της θελήσεώς του, η Λάγια το έχουμε ήδη γράψει ήταν έδρα επισκοπής, είχε επτά ενορίες άρα και επτά παπάδες. Η διαθήκη του Βαβουλόγιαννη, ζητούσε από τον Γερακάρη (αδελφός πλέον μετά την αδελφοποίηση) να του προστατεύσει γυναίκα και παιδιά· να μεγαλώσει τα παιδιά του, και αν το παιδί που θα γεννηθεί είναι αγόρι, όταν μεγαλώσει να μοιράσουν την περιουσία του σαν αδέρφια, αν είναι κορίτσι, να μεγαλώσει της κορούλες του, να της αποκαταστήσει και να της προστατεύει δια βίου, αυτά περίπου ζητούσε η διαθήκη.

Το παιδί που γεννήθηκε ήταν αγόρι, και ο Γερακάρης στην κατάλληλη ώρα εκτέλεσε την διαθήκη με ευσυνειδησία, κατά γράμμα. Ο Βαβουλόγιαννης ήταν ο κάτοχος της περιοχής του Μπουχλιωνίου, και στη θέση ακριβώς αυτή είχε το σπίτι που έμενε καθώς και ένα μικρό κυκλώπειο πυργίσκο. Ο Γερακάρης για λόγους ασφαλώς στρατηγικής ανάγκης της εποχής, αλλά και γειννιάσης του χώρου του Μπουχλιωνίου, με το χώρο αρχικής εγκατάστασης των Μπουγιουκλήδων στη Λάγια, θα κρατήσει στο μερίδιό του την πράγματι στρατηγική για την εποχή, θέση του Μπουχλιωνίου και φυσικά και το μισό της γύρω περιοχής. Είναι η θέση στην οποία ο Γερακάρης αργότερα κατά το τέλος του δεκάτου ογδόου αιώνα

θα κτίσει τον πύργο του, που και σήμερα υπάρχει ως πύργος των Μπουγιουκλήδων. Ίσο μερίδιο περιουσίας έδωσε και στο αγόρι του Βαβουλόγιαννη που γεννήθηκε, σύμφωνα με τους όρους της διαθήκης του, του έδωσε για κατοικία το άλλο ύψωμα, στη θέση «Ρωμανός» και φυσικά πάντρεψε και το κορίτσι του. Η εκτέλεση της διαθήκης έγινε με πράγματι αδελφικό σεβασμό.

Ο κάτω του Μπουχλιωνίου χώρος μέχρι τις θέσεις που είναι οι λεγόμενες Σπιτακούλα-Πορταδέλα ήτο Ζεβολιάνικος-Κορκολιάνικος. Ο επόμενος παππούς, ο Παναγιώτης, ο γιος του Γερακάρη και εγγονός του Δρακούλη, πήρε γυναίκα Ζεβολίτσα, μοναχοκόρη, και έτσι όλη αυτή η περιοχή (που και σήμερα είναι τα σπίτια Κουτσογιαννιάτικο – Γερακαριάνικο – Νικολουλιάνικο) έγινε δική του. Το έχουμε πει όλοι αυτοί οι κλάδοι, Βαβουλογιαννάνοι – Ζεβολιάνοι – Καρκαλιάνοι – Καλογερογιάννιοι, είναι κλάδοι της πατριάς των Ρικιάνων. «Αυτό από αφήγηση αδελφού Σωτήρη». Με της δύο αυτές στρατηγικές κινήσεις του Γερακάρη, διευρύνεται κι ενοποιείται ο τελικός χώρος συνοίκησης για εγκατάσταση των Μπουγιουκλήδων της Λάγιας.

Πάντα οι κτηματικές ρυθμίσεις και ανακατατάξεις ισχύος, δημιουργούν εντάσεις και μεταξύ συμμάχων. Ο Γερακάρης, στη θέση Μπουχλιώνι θα κτίσει αργότερα τον πύργο του (θα αναφερθούμε πιο κάτω), κάτι που μεγάλωνε την ισχύ των Μπουγιουκλιάνων, και αυτό ήτο ένα αγκάθι, προστιθέμενο δε στο μεγάλο αγκάθι της διαθήκης του Βαβουλόγιαννη που είχε προηγηθεί και άφηνε συγκληρονόμο στην περιουσία του το Γερακάρη· αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την ψυχρότητα των φιλικών σχέσεων μεταξύ των δύο πρώην συμμάχων. Φαίνεται ότι η συμμαχία είχε αρχίσει να ξεφτιρίζει. Και αυτό θα εκδηλωθεί με την πρώτη αφορμή στα μετέπειτα χρόνια, συνοπτικά ως το αναφέρουμε.

Ο Δρακούλης Μπουγιουκλής, συγγενής του Γερακάρη, από τον κλάδο του Δημήτρη, άρχισε να κάνει στο σπίτι του στη Σπιτακούλα, ένα πανωσήκωμα, έναν όροφο. Αυτό όμως έκανε το σπίτι του Δρακούλη ψηλότερο από παρακείμενα σπίτια των συμμάχων του Ρικιάνων, συγκεκριμένα του Ρίτσου Μπούρα. Ενέργεια που θεωρήθηκε από την πατριά των Ρικιάνων και πιο συγκεκριμένα από το Ρικιάνο Μπούρα, επικίνδυνη και

μειωτική του γοήτρου του. Ο Μπούρας αντέδρασε καλώντας και τα άλλα μέλη της πατριάς των Ρικιάνων· άρχισε να δημιουργείται κάποια σύγχυση μεταξύ των πρώην συμμάχων που κατέληξε σε ρήξη. Ο Γιάννος Μπουγιουκλής (προσωνύμιο, Κατσιμπέρος) ήταν δάσκαλος και μάθαινε σε πλαϊνό σπίτι τα γράμματα της εποχής, γραφή, ανάγνωση, στα παιδιά της πατριάς, ακούγοντας τη φασαρία διέκοψε το μάθημα των παιδιών και βγήκε να δει τι συμβαίνει. Δεν πρόλαβε όμως να δει τι συμβαίνει, γιατί δέχτηκε πυροβολισμό από τον Κορκολιό στο κεφάλι και πιο συγκεκριμένα στο πίσω μέρος του αυτιού (ριζαύτι), που σημαίνει ότι χτυπήθηκε πίσωπλατα, τον τραυμάτισε σοβαρά.

Τον τραυματισμό του Γιάννου αντελήφθη ο Παναγιώτης Βουγιουκλάκης, που ως ιδιαίτερο γνώρισμα ξεχωρισμού μεταξύ των ιδίων ονομάτων, τον φώναζαν και Τουρκοπαναγιώτη χωρίς βέβαια να το θέλει· «τον Παναγιώτη αυτό τον είχε φέρει ο Γερακάρης από τη Μονεμβάσια μετά την πτώση της, είχε μείνει μικρό ορφανό τουρκόπουλο, το εξελλήνισε, το εκχριστιάνισε, το βάπτισε και το δήλωσε στο δημοτολόγιο του Δήμου Λαγίας με το όνομα Παναγιώτης Νικολόπουλος – δεν διάτασε δηλαδή να του δώσει το όνομα του μοναχογιού του – Παναγιώτη – τον νύμφευσε και του έδωσε και περιουσία». Αυτός λοιπόν ο Παναγιώτης αντιλαμβανόμενος το τραυματισμό του Γιάννου από τον πυροβολισμό του Κάρακαλη, σήκωσε το γκρο και σκόπευσε τον Κάρακαλη να τον σκοτώσει. Τώρα, την κίνηση αυτή του Παναγιώτη την αντελήφθη ο παππούς ο Μαυροειδής, ο οποίος δεν είχε δει τον τραυματισμό του αδελφού του, Γιάννου, και με μια κίνηση αποφυγής τυχόν δολοφονίας, έσπρωξε το χέρι του Παναγιώτη για να μην γίνει φόνος εξαιτίας μιας ασήμαντης αφορμής, δεν ήθελε φόνο, και πράγματι με την κίνηση αυτή ο πυροβολισμός αστόχησε από το στόχο του που ήτο ο Κάρακαλης, μετά το σκούντημα του χεριού του Παναγιώτη. Ο αδελφός Σωτήρης συμπληρώνει τη στιχομυθία που διεξήχθη μεταξύ Παναγιώτη και παππού Μαυροειδή, τη θυμάται από διήγηση του πατέρα.

Ο Παναγιώτης γυρνά τότε στον παππού Μαυροειδή και του λέει, «*τώρα πρέπει να σκοτώσω εσένα λαλουδοκέφαλο (λαλούδα πέτρα μικρή περίπου στρογγυλή στις παραλίες) αφού δεν θέλεις φόνο πάρε τώρα τον αδελφό σου (Γιάννο) στο γυοργάθι*». (Γυοργάθι είναι το δί-

χτυ που τοποθετούν τα στάχυα μετά το θερισμό για να τα μεταφέρουν με τα γαϊδούρια στο αλώνι).

Η διένεξη αυτή, έκλεισε αργότερα με τελευταίο θύμα το γιο του Κάρακαλη που τραυμάτισε το Γιάννο· αλλά και με μεγάλο κόστος ψυχολογικό και οικονομικό στην οικογένεια. Η δολοφονία αυτή έγινε στο Γύθειο, κατηγορήθηκαν ως συνεργοί πολλοί Βουγιουκλάκηδες, που βρισκόντουσαν στο Γύθειο, συνελήφθησαν από της αρχές, φυλακίστηκαν και έπεσαν σε μακροχρόνιους και πολυέξοδους δικαστικούς αγώνες. Για την αντιμετώπιση αυτών των δικαστικών εξόδων, να ταξιδεύουν κάθε τόσο στο Γύθειο, που ήταν οι δικαστικές αρχές, αλλά και η συντήρηση των οικογενειών όσων φυλακίστηκαν, δημιουργούσε δυσβάστακτο οικονομικό κόστος για το γέρο Μαυροειδή, τον πρωτογιο του Παναγιώτη και εγγονό του Γερακάρη. Αυτό ανάγκασε τον παππού Μαυροειδή να πουλήσει μεγάλο μέρος της περιουσίας που είχε δημιουργήσει ο παππούς του, ο Γερακάρης. Το δυσάρεστο αυτό γεγονός είχε την συμμετοχή του στην οικονομική φθορά της οικογένειας για τα επόμενα χρόνια.

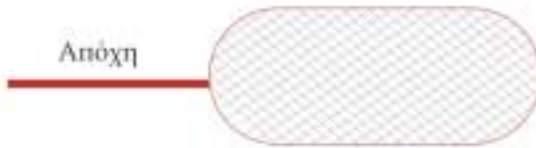
ΤΟ ΚΤΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΣΤΟ ΜΠΟΥΧΛΙΩΝΗ

Θα εξιστορήσουμε τώρα, την εξέλιξη του Μπουχλιωνιού. Στο Μπουχλιώνι, που όπως είπαμε, μετά την εκτέλεση της διαθήκης του Βαβουλόγιαννη, πέρασε στην ιδιοκτησία του γιού του Δρακούλη στο Γερακάρη· στη θέση αυτή, υπήρχε ένας μικρός κυκλώπιος πυργίσκος από την εποχή του Βαβουλόγιαννη, που φαίνεται δεν ικανοποιούσε της αντιλήψεις του Γερακάρη, σύμφωνα με της απαιτήσεις των καιρών. Έτσι κάτω από την πίεση των απαιτήσεων της εποχής του, αποφασίζει να κτίσει ένα νέο πύργο σύγχρονο όπως του επέβαλε, κατά την αντίληψή του, η τότε πραγματικότητα.

Η εξόρυξη της πέτρας, φαίνεται ότι έγινε από τον ίδιο το λόφο του Μπουχλιωνιού, και από το χώρο που είναι κάτω και Ανατολικά από τον πυργίσκο τον παλιό, αφού και σήμερα η μορφολογία του χώρου αυτό δείχνει, αλλά και η ονομασία του χώρου που και σήμερα ονομάζεται «Λακούδα». *«Τον ασβέστη δύο καΐκια, ο Γερακάρης το έφερε από απέναντι από το Τσιρίγο, καθώς και έναν πρωτομάστορα».* Το έργο ήτο μεγάλο, αλλά και ανάγκη επιτακτική να τελειώσει γρήγορα για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον για να αποφευχθούν πιθανές αντιδράσεις άλλων πατριών, από αντιλήψεις της εποχής ότι διαταράσσεται η ισορροπία σχέσεων, δυνάμεων κλπ. Και δεύτερον να αποφευχθεί μια πολυήμερος διάρκεια του έργου, που θα αύξανε το οικονομικό κόστος δημιουργώντας τεράστιο πρόβλημα η συντήρηση τόσων ανθρώπων, υπέρτερο των δυνάμεων της εποχής εκείνης, στο Γε-

ρακάρη. Ο μήνας ήτο Σεπτέμβρης, ως γνωστό ο Σεπτέμβρης είναι κυνηγητική περίοδος του ορτυκιού, και η Μάνη ήτο πέραςμα πολλών ορτυκιών. Καλό είναι να ληφθεί υπ' όψιν ότι την εποχή εκείνη, το κυνήγι δεν γινόταν ως σπορ, απασχόληση, αλλά ως ανάγκη διατροφής.

Το κυνήγι γινόταν από άνδρες και γυναίκες με απόχες (δίχτυ αυγοειδές, χαλαρό, με χέρι), και με λιγοστές καραμπίνες. Γινόταν ομαδικά και ατομικά.

Η απόχη βέβαια δεν είχε άλλο κόστος εκτός από την αγορά της μόνον. Είχε όμως προσωπικό κόπο, το περπάτημα στα βουνά. Το ομαδικό κυνήγι, με πολυάνθρωπες ομάδες γινόταν σε διάταξη σειράς κατά την φορά πρόσβασης της πλαγιάς από πλευρά σε πλευρά των βουνών, από τη βάση μέχρι την κορυφή όσο χρειαζόταν, με της απόχες κτένιζαν την πλαγιά με αρκετή συγκομιδή ορτυκιών.

Μια μέρα του Σεπτέμβρη, μέρα κυνηγιού, ο Γερακάρης όταν φυσικά είχε τελειώσει τις προβλεπόμενες προετοιμασίες και αφού έσφαξε αρκετά σφακτά (βόδια και πρόβατα), γιατί λέγεται ότι είχε μαζέψει περί της τριακοσίους Μιχαλακιάνους, Ανατολικούς και Αποσκερούς (Δυτικούς) (ο αριθμός μου φαίνεται υπερβολικός): υπενθυμίζω ότι οι Μπουγιουκλιάνοι είναι κλάδος των Μιχαλακιάνων, μια τέτοια μέρα λοιπόν, άρχισε το κτίσιμο του πύργου στο Μπουχλιώνι, επενδύοντας εξωτερικά το παλιό κυκλώπιο κτίσμα και όχι αφαιρώντας το, κάτι που θα είχε καθυστέρηση και δυσκολίες. Φαίνεται πως οι προεργασίες ήσαν σε καλό σημείο και επέτρεψαν οι εργασίες του κτισίματος να προχωρούν πολύ γρήγορα.

Όταν το βράδυ οι άλλοι Λαγιάτες, γύρισαν από το κυνήγι με γεμάτα τα σακούλια τους με ορτύκια, ο Πύργος είχε φτάσει σε τέτοιο ύψος που μόλις τον αντίκρισαν λέγεται πως είπαν:

«Όσοι θέλαμε ορτύκια έχουμε ορτύκια»

«Ο Γερακάρης, ήθελε πύργο έχει πύργο»

Η εργασία του κτισίματος του πύργου σ' αυτό το ύψος, και σε χρόνο συντομίας ρεκόρ· γιατί η παράδοση τον θέλει να έχει κτισθεί σε μια μέρα, είναι σε σχήμα τετράγωνο και με διαγώνιο στη βάση του 6½ - 7 μέτρα, και λιγότερο στην κορυφή του. Η συντέλεση του έργου αυτού, πρέπει να θεωρηθεί κατόρθωμα και με υψηλό κόστος για την εποχή εκείνη στο Γερακάρη, και μόνον η στίπιση τόσων ανθρώπων προετοιμασίας και κατόπιν εκτέλεσης του έργου, ασφαλώς θα είχε ένα τεράστιο κόστος, εκτός υλικών.

Ο Γερακάρης, κάτοχος τώρα του Μπουχλιωνιού και του γύρω χώρου, έκανε έτσι τη χωροταξική κατανομή του χώρου και της γύρω από αυτό περιοχής, ώστε στο χώρο αυτό να εξυπηρετηθούν και να συνοικήσουν όλα τα πρωτοξάδελφα, δηλαδή τα παιδιά του Δρακούλη και του Δημήτρη με τις οικογένειές τους. Έτσι που όλη η πατριά των Μπουγιουκλάκηδων της Λάγιας να βρεθεί μέσα σε ένα ενιαίο και συνεχόμενο χώρο.

Λάγια

Το συγκρότημα του Πύργου που έκτισε ο γιος του Δρακούλη ο Γερακάρης, που είναι και ως πύργος των Βουγιουκλάκηδων (Ανατολική πλευρά)

Λάγια

*Το συγκρότημα του πύργου που έκτισε ο γιος του Δρακούλη ο Γεροκάρης,
που είναι και ως πύργος των Βουγιουκλάκηδων
(Ανατολικομεσημβρινή πλευρά)*

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1821 ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Στην προεπαναστατική περίοδο οι Τούρκοι, επειδή πιθανώς είχαν υποψιασθεί ότι κάτι τους ετοιμάζαν οι Γκιαούρηδες (οι άπιστοι Έλληνες), είχαν αρχίσει να εφαρμόζουν το γνωστό σε κάθε τέτοια περίπτωση μέτρο της ομηρίας, τα λεγόμενα «Αμανάτια», δηλαδή να παίρνουν για ομήρους τους αρχηγούς των πατριών ή πρόσωπα του άμεσου περιβάλλοντος του αρχηγού, τα οποία κρατούσαν σαν ομήρους στην έδρα τους, που ήταν η Τρίπολη για την Πελοπόννησο. Το μέτρο αυτό οι Τούρκοι το εφάρμοσαν στην προεπαναστατική περίοδο σε όλες τις γνωστές ισχυρές οικογένειες που μπορούσαν να έχουν ένοπλες στρατιωτικές ομάδες στη Μάνη, «Τζανετάκηδες – Γρηγοράκηδες – Μαυρομιχαλαίοι – Κουμουντουράκηδες, Βουγιουκλάκηδες κλπ.».

Σε κάποια λοιπόν χρονική προεπαναστατική περίοδο, ο παππούς ο Δρακούλης είχε μια απρόσμενη επίσκεψη, από τον Μπέη της Μάνης, το Τζανήμπεη. Ο παππούς ο Δρακούλης τον καλοδέχτηκε και τον ρώτησε, σε τι οφείλεται η επίσκεψή του, λέγοντάς του: *Τι χαμπάρια* (τι νέα-είδηση) φέρνεις στη Λάγια Τζανήμπεη; Ήξευρε ότι επισκέψεις επισήμων προσώπων, όπως λέμε, για καλό δεν είναι. Ο Τζανήμπεης του αποκρίθηκε, «για σένα μπάρμπα Δρακούλη δεν έχω καλά χαμπάρια (νέα)». Ο παππούς ο Δρακούλης του απάντησε: «καλοδεχούμενα και τα καλά, καλοδεχούμενα και τα κακά χαμπάρια, Τζανήμπεη».

Ο Τζανήμπεης ως Μπέης της Μάνης, έφερε φιρμάνι από τον Πασά της Τρίπολης προς τον Δρακούλη Μπουγιουκλή και του ζητούσε, την παράδοση του γιου του «Γερακάρη» ως ομήρου «αμανάτι» στην Τρίπολη. Σε περίπτωση άρνησης, απειλούσε επιδρομή με τα φουσάτα του κατά της Λάγιας με την απειλή να την χαλάσει. Φαίνεται όμως ότι το φιρμάνι είχε διπλή διατύπωση, ζητούσε την παράδοση του αρχηγού της πατριάς ως ομήρου, αλλά έδινε και την δυνατότητα αντικατάστασης του με δύο άλλα μέλη του οικογενειακού περιβάλλοντός του.

Η απόφαση εκτέλεσης του Τουρκικού φιρμανιού δεν ήτο εύκολη, γιατί ούτε η γενιά ήθελε να στερηθεί τον αρχηγό της, ούτε στον αρχηγό ήταν εύκολο να στείλει δύο άλλα μέλη της οικογένειάς του. Στη δύσκολη αυτή περιπέτεια η απόφαση έπρεπε να είναι συλλογική. Για το σκοπό αυτό, ειδοποιήθηκαν και άλλοι Μιχαλακιάνοι εκτός των Λαγιατών, να έρθουν στη Λάγια για συμβούλιο. Το συμβούλιο αυτό για να παρθεί απόφαση ποιος ή ποιοι θα πήγαιναν ως «Αμανάτι» στους Τούρκους στην Τρίπολη, έγινε στον Πύργο του Μπουχλιωνιού. Στο συμβούλιο αυτό, πάρθηκε η οδυνηρή απόφαση να μην πάει στην Τρίπολη ο αρχηγός των Μιχαλακιάνων της Ανατολικής Μάνης, δηλαδή, ο Γερακάρης του Δρακούλη, αλλά δύο άλλα μέλη της οικογένειας από τα πρωτοξάδερφα, ένας γιος του Δρακούλη και ένας του Δημήτρη.

Το γεγονός, ότι το φιρμάνι του Πασά της Τρίπολης, το έφερε ο Μπέης της Μάνης «ο Τζανήμπεης» του οποίου το Μπεηλίκι το πιο μακροχρόνιο όπως ξέρουμε από την ιστορία της Μάνης, αρχίζει περίπου το 1780 και τελειώνει, περίπου το 1796 ήτο το μακριβιότερο μπεηλίκι, κράτησε δηλαδή δεκαέξι χρόνια, και το γεγονός ότι το συμβούλιο έγινε στο Πύργο του Μπουχλιωνιού μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τον Πύργο του Μπουχλιωνιού, ο Γερακάρης τον έκτισε σε κάποιο χρόνο των δύο τελευταίων δεκαετιών του δεκάτου ογδού αιώνα, δηλαδή 1780 και 1800.

Με την έκρηξη της επανάστασης, τα πρώτα θύματα βέβαια στην εκδικητική manía των Τούρκων ήταν οι όμηροι. Ο ένας ο γιος του Δρακούλη, μπόρεσε και ξέφυγε, γλίτωσε την εν ψυχρώ δολοφονία, ο άλλος όμως του Δημήτρη ο γιος, δυστυχώς δεν μπόρεσε να γλιτώσει

και σκοτώθηκε, τις συνθήκες δολοφονίας του δεν τις γνωρίζουμε. Όταν το γεγονός της σωτηρίας του ενός από τους δύο ομήρους μαθεύτηκε στο χωριό, έτρεξαν κάποιοι συγχωριανοί να αναγγείλουν το γεγονός, έστω και αν ήταν κατά το ήμισυ ευχάριστο, στον πατέρα Δρακούλη, που ο γιος του είχε γλιτώσει.

«του είπαν, τάξε μας μπάρομπα Δρακούλη για να σου πούμε ένα ευχάριστο νέο».

Ο παππούς ο Δρακούλης αποκρίθηκε:

«Εάν είναι καλό νέο θα σας δώσω ένα βόδι».

Και επειδή το νέο ήταν, βέβαια έστω και κατά το ήμισυ καλό, έδωσε το βόδι.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΝΙΚΛΙΑΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΑΓΩΝΑ

Μια μικρή τώρα, αναφορά, για τη δράση των Νικλιάνων της Ανατολικής και Δυτικής Μάνης, κατά τον υπέρ της Ανεξαρτησίας της πατρίδος αγώνα. Θα αναφερθούμε πρώτα στους Νικλιάνους της Ανατολικής Μάνης που κυρίως κορμός τους είναι οι Μπουγιουκλάκηδες της Λάγιας.

Οι Νικλιάνοι της Ανατολικής Μάνης, συμμετείχαν ενεργά στον υπέρ της ανεξαρτησίας της πατρίδος αγώνα του 1821 καθ' όλη τη διάρκεια του και έλαβαν μέρος σε πολλές μάχες. Αυτό διαπιστώνεται από τα αρχεία της Εθνικής Βιβλιοθήκης στα οποία υπάρχουν πολλές μαρτυρίες.

Στην Εθνική Βιβλιοθήκη, στο μητρώο των κατά τον ιερόν αγώνα αξιωματικών, στο κουτί 141 και στο φάκελο 55 με αριθμό πρωτοκόλλου 2785 υπάρχει δίπλωμα απονομής του βαθμού του Ταξιάρχου στο Γερακάρη Μπουγιουκλή για τις υπηρεσίες του στον ιερό υπέρ της πατρίδος αγώνα. Θα παραθέσουμε στο τέλος αυτής της γραφής μερικά αντίγραφα των εγγράφων που υπάρχουν στα αρχεία των μητρώων των αξιωματικών κατά τον ιερόν αγώνα υπέρ της ανεξαρτησίας της πατρίδος, νομίζουμε πως αυτό είναι η καλλίτερη απόδειξη.

Ακόμη οι Νικλιάνοι της Ανατολικής Μάνης, με αρχηγό το Γερακάρη Μπουγιουκλή, του Δρακούλη πήραν μέρος μαζί με τους Γρηγο-

ράκηδες και Τζανετάκηδες και στην πολιορκία και κατάληψη του φρουρίου της Μονεμβασιάς.

«Ο ιστορικός Ανάργυρος Κουτσιλιέρης, αναφέρει στο βιβλίο του Ιστορία της Μάνης, ότι οι Λαγιάτες είχαν έξι (6) νεκρούς», δεν μας λέει όμως ονόματα.

Όταν όμως η αποστολή τους τελείωσε, δεν ζήτησαν κανένα κέρδος, καμιά αμοιβή, για τους αγώνες τους στη Λευτεριά της Πατρίδος. Δεν έκαναν καμιά κατάληψη πιο εύφορων εδαφών της Λακωνικής γης, γύρισαν πάλι στον ξερότοπο της Μάνης, κάτι που έκανε άλλωστε το πλείστο των Μανιατών και είναι προς τιμήν τους. Δεν εξαργύρωσαν το χρέος προς την πατρίδα και την ελευθερία με οικονομικά ανταλλάγματα.

Με τα λίγα αυτά στοιχεία, προσπαθήσαμε να δείξουμε την συμμετοχή των Νικλιάνων της Ανατολικής Μάνης στον υπέρ της πατρίδος αγώνα. Και τώρα συμπληρώνω τα της επιστροφής του Γερακάρη με τους άνδρες του στη Λάγια μετά την πτώση της Μονεμβασιάς.

Μετά την κατάληψη του φρουρίου της Μονεμβασιάς, ο Γερακάρης με τους άνδρες του, επιστρέφοντας στη Λάγια με δύο καΐκια είχε φέρει και επτά αιχμαλώτους ενήλικες και δύο μικρά παιδιά, τα οποία είχαν μείνει ορφανά, καθώς και δύο κανόνια μαζί ίσως και με άλλο πολεμικό υλικό. Από τα δύο μικρά παιδιά το ένα αρρώστησε και πέθανε, το άλλο όπως ήδη έχουμε αναφέρει μεγάλωσε στη δούλεψή του και το αποκατέστησε νυμφεύοντάς το και δίνοντάς του και περιουσία. Τους αιχμαλώτους υποχρεώθηκε από τον Κυβερνήτη Καποδίστρια να τους επιστρέψει και να τους παραδώσει στο Ναύπλιο, ήτο γενικό μέτρο μετά την ειρήνευση με τους Τούρκους.

Κάτι ανάλογο πρέπει να έγινε αργότερα και με τα όπλα των καπεταναίων της επανάστασης, γιατί στο Μουσείο του οπλισμού των καπεταναίων στο κτίριο της Παλαιάς Βουλής, είναι κατατεθημένα και φυλάσσονται με τα ονόματα των Βουγιουκλάκηδων τα εξής όπλα:

δύο Καριοφύλια με τα στοιχεία 34/35 και 34/35^A

δύο Μπιστόλες με τα στοιχεία 34/37 και 34/37^A και

δύο Σπαθιά με τα στοιχεία 34/36

Φωτοτυπίες των οποίων και παραθέτουμε στο τέλος της γραφής αυτής.

Από τα δύο κανόνια, το ένα το ανέβασε στη Λάγια και σήμερα βρίσκεται στη θέση κοντά στον Πύργο στο Μπουχλιώνι. Το άλλο, που ήτο και μεγάλο «καστροκάνονο» έμεινε προσωρινά τουλάχιστον, μέχρι να μελετήσουν δυνατούς τρόπους μεταφοράς του, εάν υπήρχαν βέβαια, την εποχή εκείνη. Θα αναφέρω εδώ εν συντομία τις δύο αιτίες που λέγονται, για τη μη μεταφορά τελικά του δεύτερου κανονιού στη Λάγια, και που κάποια από τις δύο ή και οι δύο, μπορεί να έχουν συμμετοχή στα αίτια για να μην μεταφερθεί το κανόνι στην τελική του θέση που ήταν ο Πύργος.

Η μία αιτία, πρέπει να ήταν ότι το κανόνι αυτό ήταν πολύ μεγάλο για τις συνθήκες του χώρου, δεν υπήρχε, όχι κατάλληλος δρόμος, αλλά ούτε καν δρόμος. Οι άνθρωποι από ένα μονοπάτι υποτυπώδες πάνω σε απότομο βουνό ανέβαιναν με τα γαϊδούρια από την παραλία στο χωριό. Η πλαγιά του βουνού είναι πολύ ανηφορική, ανώμαλος και απαγορεύει την κίνηση πολλών ανθρώπων μαζί. Συνεπώς, η μεταφορά ενός τέτοιου μεγέθους κανονιού από την παραλία του Αμπέλου, στο χωριό (Λάγια) υπό αυτές τις συνθήκες ήταν πολύ δύσκολη έως αδύνατη. Παρέμεινε λοιπόν στην παραλία του Αμπέλου έως ότου μελετήσουν, ή και οργανώσουν καλύτερα τον τρόπο μεταφοράς, όταν το αποφάσιζαν. Όμως μετά την απελευθέρωση, η εποχή είναι μεταβατική, οι συνθήκες αλλάζουν με ταχείς ρυθμούς, κάποια πράγματα φεύγουν, χάνουν την αναγκαιότητά τους, και άλλα εγκαθίστανται στη θέση τους. Η πολύχρονη εγκατάληψη του κανονιού στην παραλία του Αμπέλου, με την πάροδο του χρόνου και την αλλαγή των κοινωνικών συνθηκών που έφερε η απελευθέρωση της χώρας, καθιστούσε περιττή έως άχρηστη, τη δύσκολη ούτως ή άλλως μεταφορά του κανονιού στο χωριό. Όλα αυτά συνιστούν νομίζουμε τις αιτίες της μη μεταφοράς ενός δεύτερου κανονιού στη Λάγια.

Η άλλη αιτία, είναι αυτή που γράφει στο βιβλίο του Μανιάτικα Μελετήματα, ο καθηγητής Ανάργυρος.

«Η μεταφορά των κανονιών γινόταν νύχτα, γιατί οι άλλες πατριές υπήρχε κίνδυνος να αντιταχθούν στη μεταφορά, γιατί το κανόνι δυνάμωσε την πατριά που το είχε, πράγμα ασύμφορο για τις άλλες πατριές.

Κάποια λοιπόν Μιχελόγγονη που είχε παντρευτεί Μιχαλακιάνο, ειδοποίησε την πατριά της, τους Μιχελιάνους ότι νύχτα οι Μιχαλακιάνοι θα μεταφέρουν το κανόνι στη Λάγια.

Οι Μιχελιάνοι τους επετέθησαν και το κανόνι έμεινε στην ίδια θέση μέχρι τις αρχές της Γερμανικής κατοχής 1942 που πουλήθηκε για παλιοσίδερα»

Προσωπική μας γνώμη, είναι ότι η δεύτερη περίπτωση δεν έχει καμία πιθανότητα πραγματικότητας, γιατί σε μία νύχτα δεν μπορούσε να γίνει μια τόσο δύσκολη μεταφορά ενός τόσο μεγάλου κανονιού, πολύ δε περισσότερο να μείνει κρυφή. Ούτε το κανόνι μετακινήθηκε από την αρχική του θέση και να σταματήσει η πορεία του καθ' οδόν, έπειτα από επίθεση άλλης πατριάς. Ούτε καμία αψιμαχία αναφέρεται μεταξύ Μπουγιουκλιάνων και Μιχελιάνων την εποχή αυτή. Ούτε καμιά αντίδραση άλλη πατριάς, επιχειρήθηκε κατά την μεταφορά του πρώτου μικρότερου κανονιού, πώς λοιπόν μπορεί να δικαιολογηθεί εναντίωση σε τυχόν επιχειρούμενη μεταφορά και του δεύτερου κανονιού. Αλλά πολύ περισσότερο, άνθρωποι που γύριζαν οπλισμένοι από τα πεδία των μαχών, δεν θα δεχόντουσαν τέτοιους περιορισμούς και τέτοιους εκβιασμούς. Η πληροφορία αυτή κατά τη γνώμη μας είναι τελείως λανθασμένη. Μάλλον ο σεβαστός και αγαπητός σε μένα δόκτωρ Φιλολογίας και Ιστορικός Ανάργυρος Κουτσιλιέρης δεν είχε ακριβείς πληροφορίες και έχει υιοθετήσει τον γενικό ίσως κανόνα του τρόπου μεταφοράς των κανονιών, στο χώρο της Μέσα Μάνης.

Μετά την επιστροφή του από τη μάχη της Μονεμβασιάς το Γεράκρη Μπουγιουκλάκη του Δρακούλη τον βρισκουμε δημογέροντα στη Λάγια. Για τη Δημογεροντία στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως διαβάζουμε:

«Γενική Εφημερίς της Ελλάδος 1828 – σελίς 115»

Αριθμ. 28 – έτους Γ΄

Εφημερίς της Κυβερνήσεως

Εν Αιγίνη Σάββατο 21 Απριλίου 1828

Ελληνική Πολιτεία

Ο Κυβερνήτης της Ελλάδος Διατάττει

Διοικητικός

Οργανισμός των Τμημάτων

της Πελοποννήσου

Αριθμός και εκλογή των Δημογερόντων.

Ε΄ κατά τον νόμο έκαστον χωρίον έχει δημογέροντας αναλόγως του αριθμού των οικογενειών του.

Χωρία έχοντα εκατό οικογένειες εκλέγουν ένα δημογέροντα, τα έχοντα διακοσίας εκλέγουν δύο, τα τριακοσίας τρεις, τα τετρακοσίας και επέκεινα τέσσερες.

Έως ότου ο νόμος προσδιορίσει θετικώς τα συστατικά τα οποία πρέπει να έχωσιν οι πολίται, όλοι οι πολίται μπορούν να γίνωσιν εκλέκτορες οι έχοντες πλήρη τα 25 έτη. Μπορούν να εκλεχθώσιν δημογέροντες όσοι πληρόνουσι περισσότερους φόρους και είναι ηλικίας τριάκοντα πέντε ετών.

Όσοι εξ αυτών δυνηθούν να κρατώσι κατάστυχα των διαταγών τούτων και της εκτελέσεως των, θέλουν εφελκύσει εις εαυτούς κατ' εξοχήν την εύνοιαν της κυβερνήσεως.

Εδώ τελειώνει η προσπάθεια έρευνας της εργασίας αυτής για τους Νικλιάνους, μια και δεν διαθέτουμε περισσότερα στοιχεία, με την ευχή άλλοι ερευνητές να μπορέσουν να διαφωτίσουν το θέμα περισσότερο. Εμείς θα τελειώσουμε με λίγα ακόμη λόγια που θα αναφερθούν στους Νικλιάνους της αποσκερής Μάνης. Οι Νικλιάνοι της αποσκερής Μάνης, με αρχηγό το Θεόδωρο Μεσισική, έλαβαν και αυτοί μέρος σε πολλές μάχες, όπως και στη μάχη της Καλαμάτας και στις 22-3 1821 εισήλθαν στην πόλη της Καλαμάτας. Και στη μάχη του

Βαλτετσίου ο Θεόδωρος Μεσισκλής διεκρίθη για τον ηρωισμό του (όπως γράφει και ο καθηγητής Ανάργυρος).

Και εδώ θα αναφέρω ένα ιδιαίτερης σημασίας γεγονός που διημείφθη μεταξύ Μεσισκή και εκπροσώπου της εξουσίας. Όταν, στην εποχή του Όθωνα, ο αξιωματικός του, ο Φέδερ με στρατιωτικό απόσπασμα περιόδευε τη Μάνη ζητώντας από τους Μανιάτες να γκρεμίσουν τους πύργους τους, πήγε και στο Θεόδωρο Μεσισκή στη Νόμια. Ο Φέδερ αφού πρώτα του έδωσε την προαγωγή του, ως λοχαγός της φάλαγγας μετά του ζήτησε, βέβαια εκ μέρους του Βασιλιά, να χαλάσει τον πύργο του. Ο Μεσισκλής του απάντησε:

«Μεγάλη πληρωμή ζητά ο Βασιλιάς, για το αξίωμα που μου δίνει, θα προτιμούσα να έχει καθένas τα δικά του».

Ο Φέδερ, του αντίλεξε ότι ο Ληγορόγγονας το δέχτηκε. Ο Μεσισκλής απάντησε: *«Ο Ληγορόγγονας είναι Λαμπρή, και γω είμαι Χριστούγεννά».* Βέβαια ο Φέδερ δεν κατάλαβε τι εννοούσε ο Μεσισκλής, παρευρισκόμενοι όμως συγχωριανοί γέροντες, εξήγησαν στο Φέδερ τι σήμαινε η σιβυλλική αυτή απάντηση. Η Λαμπρή είναι μεν μεγάλη γιορτή αλλά κινητή, κάθε χρόνο αλλάζει ημερομηνία, ενώ τα Χριστούγεννα είναι και μεγάλη αλλά και σταθερή (αυτό είναι «αφήγηση αδελφού Σωτήρη»).

Περισσότερες όμως λεπτομέρειες αυτής της εκπληκτικής λακωνικής στιχομυθίας, που είναι ενδεικτική της ψυχολογίας και του γοήτρου των Μανιατών, όποιος θέλει μπορεί να βρει στο βιβλίο «Ιστορία της Μάνης» του καθηγητή Ανάργυρου Κουτσιλιέρη.

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΕΝΔΡΟΥ ΤΩΝ ΜΠΟΥΓΓΙΟΥΚΛΗΔΩΝ ΤΗΣ ΛΑΓΙΑΣ-ΚΑΡΗΝΙΑΣ

Εδώ χρειάζεται να ανοίξω ένα ακόμη κεφάλαιο για την περιγραφή της γενεαλογικής εξέλιξης των δύο κλάδων του ιδίου δένδρου των ΜΠΟΥΓΓΙΟΥΚΛΗΔΩΝ της Λάγιας Δρακούλη και Δημήτρη με όσα στοιχεία μπόρεσα να συλλέξω από τους σημερινούς ενζωή απογόνους τους και προκαταβολικά τους ευχαριστώ για τη βοήθειά τους.

Απόγονοι του Πρωτογιού Δρακούλη είναι:

- 1) Γερακάρης: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Μαυροδιάνοι
- 2) Νικολούλακας: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Νικολουλιάνοι
- 3) Γιάννος: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Κουτσογιαννιάνοι
- 4) Δημήτρης: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Σκυλαθροπιάνοι
- 5) Βασίλης: είναι ο κλάδος του Θεοχάρη, που εγκατεστάθη τελικά στο χωριό Δημαρίστικα.
- 6) Μαυροειδής: είναι ο γιος που εγκατεστάθη στη θέση στεφανάκι του χωριού Πιόντες, χωριό πλησίον της Λάγιας.

Στη θέση αυτή όμως το κλαδί αυτό δεν διατηρήθηκε για πολύ, και η αιτία είναι η εξής. Δημιουργήθηκε κάποια παρεξήγηση μεταξύ νέ-

ων που κατέληξε σε σύγκρουση στην παραλιακή θέση Άμπελο. Ο γιος του Γερακάρη ο Παναγιώτης 18 ετών, σκότωσε κάποιο Μπερδέση, της πατριάς των Μιχελιάνων. Οι Μιχελιάνοι πριν οι Μπουγιουκλιάνοι προλάβουν να προστατεύσουν τα δύο αγόρια του παππού που έμενε στο Στεφανάκι, θέση πλησίον του χωριού Πιόντες, τα βρήκαν στο σπίτι μόνα τους και τα σκότωσαν. Με το θλιβερό αυτό γεγονός, έκλεισε η βεντέτα με τους Μιχελιάνους, κλάδος των οποίων ήταν ο Μπερδέσης, αλλά τελείωσε και το κλαδί των Μπουγιουκλιάνων που έμενε στη θέση αυτή, ήταν θέση έξω από τα δικά τους όρια, το δικό τους έλεγχο.

Θα αρχίσω την εξιστόρηση από τους απογόνους του μεγαλύτερου αδελφού Δρακούλη που είναι ο ένας από τους δύο πρωτογεννήτορες των Μπουγιουκλήδων της Λάγιας, ο οποίος όπως έχουμε ήδη αναφέρει είχε έξι γιους όπως και ο αδελφός του ο Δημήτρης.

Κάνω αρχή από τον πρώτο γιο του Δρακούλη το Γερακάρη ο οποίος είναι εγκατεστημένος ήδη στον Πύργο του στο Μπουχλιώνι, και είναι και ο αρχηγός των Νικλιάνων της Ανατολικής Μάνης. Με αυτού τη γενιά ξεκινώ την περιγραφή της εξέλιξης των κλαδιών των δύο αδελφών.

Από τη γενιά του Γερακάρη είναι και ο γράφων αυτή την εργασία, Γιώργος Π. Βουγιουκλάκης (προσωνύμιο μαυροδάκος ή και Μποτάκος).

Γερακάρης:πρώτος γιος του Δρακούλη, στη δημιουργία της οικογένειας του Γερακάρη υπάρχει μια πρωτοτυπία.

Στο πλησίον της Λάγιας χωριό Πιόντες, υπήρχε οικογένεια με το όνομα Καραγιάννης, ήταν μεγαλονοικοκύρης, είχε μεγάλη κτηματική περιουσία στη περιοχή του χωριού Πιόντες, όπως και του Αμπέλου, καθώς και μεγάλη κτηνοτροφική περιουσία, πολλά αιγοπρόβατα. Αυτός λοιπόν ο Καραγιάννης είχε ένα παιδί, το οποίο ήταν κορίτσι, δηλαδή μοναχοκόρη και φυσικά μόνη κληρονόμος της περιουσίας του πατέρα της. Ένα πρωί, σχεδόν νύχτα ακόμη, που ο Γερακάρης βγήκε από το σπίτι του στο Μπουχλιώνι για να πάει στις δουλειές του, είδε δύο γυναίκες να κάθονται στο κατώφλι της εξώπορτας του, αυτές οι γυναίκες ήταν μάνα

και κόρη, δηλαδή η γυναίκα και η κόρη του Καραγιάννη. Είναι πιθανόν ο πατέρας να είχε πεθάνει, αλλά πατέρας και μάνα φαίνεται ότι δεν είχαν προτίμηση στους συγχωριανούς τους για την κόρη τους. Φυσικά η μάνα είχε φέρει την κόρη, όχι για να πει καλημέρα στο Γερακάρη, αλλά για σύζυγό του. Λέγεται ότι του δήλωσε, «στα χέρια σου Γερακάρη εμπιστεύομαι το παιδί μου». Δεν γνωρίζω, αν αυτή η ενέργεια της μάνας ήταν αυθόρμητη γιατί έτσι έκρινε ότι ήταν το καλλίτερο για το παιδί της, από έλλειψη εμπιστοσύνης στους συγγενικούς της δεσμούς που μπορούσε να έχουν αξιώσεις, ή αν υπήρχε προσυνεννόηση με το Γερακάρη. Ο Γερακάρης νυμφεύθηκε την κόρη, δηλαδή την Καραγιαννίτσα, όπως λέγεται, η οποία ήτο δέκα πέντε έως δέκα επτά ετών· δυστυχώς είχε το ατύχημα να της πεθαίνουν τα παιδιά, είτε κατά τη γέννα, ή μετά τη γέννα, αυτό δεν το γνωρίζω, αλλά πολύ μικρά. Έχασε όμως τρία ή τέσσερα παιδιά. Σε αυτές τις δύσκολες, αλλά και ανεξήγητες στην εποχή καταστάσεις, όπως ξέρουμε ο άνθρωπος καταφεύγει και στο Θείο, ζητάει δηλαδή τη βοήθειά του. Αυτό ακριβώς έκανε και ο Γερακάρης, παρακάλεσε τη θεότητα να βοηθήσει να του ζήσουν κάποια ή κάποιο παιδί, και θα κτίσει εκκλησία. Το τέταρτο ή το πέμπτο παιδί, που ήταν και αγόρι του έζησε. Ο Γερακάρης, φυσικά, το ευτυχές αυτό γεγονός το απέδωσε, όπως ήταν επόμενο και στη βοήθεια της θεότητας. Έτσι πιστός στην υπόσχεση που είχε δώσει προς τη θεότητα, έκτισε την εκκλησία. Αυτή είναι η αιτία του κτισίματος της εκκλησιούλας του Μπουχλιωνιού, στο όνομα, η Αγία Βαρβάρα, που είναι και ως εκκλησία των Βουγιουκλάκηδων. Τώρα το ερώτημα είναι γιατί την αφιέρωσε στην Αγία Βαρβάρα, δεν το ξέρω, δεν μπορώ να απαντήσω σ' αυτό το ερώτημα. Αυτό το παιδί που του έζησε ο Γερακάρης το ονόμασε Παναγιώτη. Ο Παναγιώτης αυτός, ο μοναχογιός δηλαδή του Γερακάρη, απέκτησε τρία παιδιά, δύο αγόρια και ένα κορίτσι. «Τον Μαυροειδή, τον Γιάννο, και την Πασχαλιά». Αρχίζω την εξισότηρηση από τον κλάδο που δημιουργήθηκε από το Μαυροειδή τον πρωτογιό του Παναγιώτη.

- α) Ο Μαυροειδής, εξ' ου και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του κλάδου Μαυροδιάνοι, απέκτησε έξι παιδιά:

- 1) Το Παναγιώτη: πήρε το όνομα του παππού του.
- 2) Το Γιαννάκη: ο οποίος πέθανε στην περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στρατιώτης στο Ναύπλιο από τη γρίπη την ονομαζόμενη τότε Δάγκειο.
- 3) Το Δρακούλη: πήρε το όνομα του πρώτου γεννήτορα της Λάγιας.
- 4) Το Γεωργάκη: πέθανε νέος· η αιτία του θανάτου του, μάλλον, κρυολόγημα. Ήταν τέλος φθινοπώρου αρχές χειμώνα, περίοδος, δηλαδή, τρίγου των Ελαιών για την εξαγωγή του λαδιού, εργαζόταν στο Λιοτριβί και όπως ξέρουμε η εργασία αυτή ήταν συνεχής όλο το 24ώρο, φαίνεται ότι κάποια ώρα κοιμήθηκε στο χώρο εργασίας χωρίς καμία προφύλαξη, με αποτέλεσμα να κρυώσει και από αυτό να προήλθε ο θάνατός του.
- 5) Το Σωτήρη: έζησε στην Αθήνα μέχρι ηλικίας περίπου 60 ετών, δεν άφησε παιδιά.
- 6) Τη Καλή: Για την Καλή την υπεραγαπημένη κορούλα του Μαυροειδή, και με ιδιαίτερη αγάπη και εκτίμηση στον άνδρα της, αναφέρω εδώ ότι, παντρεύτηκε σε μικρή ηλικία το Πέτρο το Μαντούβαλο, και απέκτησε πέντε παιδιά· το Παναγιώτη, το Σπύρο, το Δρακούλη, το Γιάγκο και ένα κόριτσι, τη Βασίλο. Η Καλή όμως είχε την ατυχία να πεθάνει νέα.

Συνεχίζω με τα παιδιά του Μαυροειδή και μετά θα μιλήσω για τα παιδιά από το Γιάννο και από την Πασχαλιά.

Ο Παναγιώτης, ο πρωτογιάς του Μαυροειδή, απέκτησε έξι παιδιά:

- 1) Την Καλή: η οποία παντρεύτηκε το Γιώργο το Δεσπο-

τόπουλο και απέκτησε τρία παιδιά, τη Βάσω, το Μήτσο και το Γιάννη.

- 2) Τον Μαυροειδή: δεν απέκτησε παιδιά.
- 3) Τον Γιάννη: έχει ένα γιο, τον Παναγιώτη.
- 4) Τη Σταυρούλα: η οποία παντρεύτηκε τον Κούλη το Δικαιούλια και απέκτησε τέσσερα παιδιά, δύο κορίτσια, και δύο αγόρια, την Καλή και την Ειρήνη, και τον Παναγιώτη και το Μαυροειδή.
- 5) Το Δρακούλη: έχει ένα γιο τον Παναγιώτη, ο οποίος γιος έχει τρία παιδιά, τον Δρακούλη, (που έχει ήδη ένα γιο), τον Σταμάτη, (και αυτός έχει ένα γιο) και τη Μαρία νεοπαντρεμένη.
- 6) Το Σωτήρη: ο οποίος έχει δύο παιδιά, τη Δαρεία και τον Παναγιώτη, (ο οποίος Παναγιώτης έχει ένα κορίτσι την Ειρήνη).
- 7) Τον Γιώργο: ο οποίος δεν έχει παιδιά.

Ο τρίτος γιος του Μαυροειδή, (ο δεύτερος ο Γιαννάκης είπαμε πέθανε πριν νυμφευθεί), ο Δρακούλης: απέκτησε 4 παιδιά, τρία αγόρια και ένα κορίτσι.

- 1) Τον Γιώργο: έχει ένα γιο το Σωτήρη, ο οποίος γιος έχει και αυτός ένα γιο, τον Γιώργο.
- 2) Τον Παναγιώτη: έχει ένα γιο το Θεόδωρο, ο οποίος γιος έχει ήδη δύο γιους.
- 3) Τον Σωτήρη: ο οποίος δεν είχε παιδιά.
- 4) Την Έλλη: η οποία παντρεύτηκε τον Κούλη τον Καζαμιά, έχει ένα γιο τον Ηλία, ο οποίος γιος έχει τέσσερις γιους.

Πάμε τώρα στον άλλο γιο του Παναγιώτη και αδελφό του Μαυροειδή το Γιάννο:

- β) Ο Γιάννος είναι το δεύτερο παιδί του Παναγιώτη και εγγονός του Γερακάρη, απέκτησε τέσσερα παιδιά που είναι:

- 1) Ο Μαυροειδής: απέκτησε τρία παιδιά, ένα αγόρι το Γιάννη, ο οποίος δεν άφησε παιδιά και δύο κορίτσια. Την Καλυψώ, έχει μία κόρη, και την Σοφία που δεν άφησε παιδιά.
- 2) Ο Παναγιώτης: ο οποίος απέκτησε ένα παιδί την Δήμητρα.
- 3) Ο Λεωνίδας: ο οποίος απέκτησε τρία παιδιά την Βούλα, την Νίκη, και την Παρασκευούλα.

Το τέταρτο παιδί του Γιάννου ήταν:

- 4) Η Ελένη: παντρεύτηκε το Γιάννη το Βασιλακάκο ή Βασιλακέα ο οποίος ήτο χήρος με δύο παιδιά, Λαγιάτης, το σπίτι του είναι προς τον Άγιο Βασίλη πλάι στην εκκλησία Αγία Τριάδα. Η Ελένη απέκτησε τρία παιδιά, δύο κορίτσια και ένα αγόρι.

Πάμε τώρα στο τρίτο παιδί του Παναγιώτη, δηλαδή, την αδελφή του Μαυροειδή και του Γιάννου, που ήταν κορίτσι, την Πασχαλιά.

- γ) Η Πασχαλιά. Παντρεύτηκε τον Κουτσιλιέρη και απέκτησε ένα παιδί αγόρι, το οποίο έγινε ιερωμένος (παπάς). Εγγόνια της Πασχαλιάς είναι τα παιδιά του παπά, ο καθηγητής Ανάργυρος, ο Χαράλαμπος, η Πασχαλιά που παντρεύτηκε Καψοκόλη, και η Γρηγορία που παντρεύτηκε Σπερνοβασίλη από τα Τσικαλιά.

Αυτή είναι η έως την εποχή μας, τέλος του 20^{ου} αιώνα, πορεία διαδοχής των Βουγιουκλάκηδων στο κλάδο του Γερακάρη, τον πρωτογιό του Δρακούλη, και του μοναχογιού του Γερακάρη, του Παναγιώτη από την εξέλιξη στον κλάδο της αρρενογονίας, βλέπουμε ότι ο κλάδος φυλλορροεί. Εδώ τελειώνει η περιγραφή του κλαδιού του Γερακάρη του Δρακούλη.

Κλαδί ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΛΩΝ (προσωνύμιο – Νικολουλιάνοι)

Ο Νικόλας (προσωνύμιο ΝΙΚΟΛΟΥΛΑΚΑΣ) είδε δύο αγόρια, το Δρακούλη και το Γιάννη.

Ξεκινάμε την εξιστόρηση από το πρώτο παιδί του Νικολούλακα τον

Δρακούλη: Ο Δρακούλης είχε δύο παιδιά, τον Κυριάκο και την Σταυρούλα

Ο Κυριάκος: Είχε δύο αγόρια τον Δρακούλη και τον Παναγιώτη (Καμακάκια) και ένα κορίτσι τη Σταυρούλα. Ο Δρακούλης (το πρώτο αγόρι του Κυριάκου) έχει δύο αγόρια τον Παναγιώτη και τον Γιάννη και ένα κορίτσι την Παναγιώτα. Ο Παναγιώτης (ο πρώτος γιος του Δρακούλη) έχει δύο παιδιά, το Δημήτρη και την Άννα. Ο Γιάννης το δεύτερο παιδί του Δρακούλη έχει δύο παιδιά την Αθηνά και το μικρό αβάππιστο κοριτσάκι του. Η Παναγιώτα το τρίτο παιδί του Δρακούλη έχει την Μαρία και τη Μιχαλία.

Ο Παναγιώτης (παρωνύμιο Καμακάκιας) είναι ο δεύτερος γιος του Κυριάκου, ο οποίος έχει δύο αγόρια, το Δημήτρη και το Μάριο.

Ο Δημήτρης (το πρώτο παιδί του Παναγιώτη) έχει τον Παναγιώτη και τη Σμαράγδα.

Ο Μάριος (ο δεύτερος γιος του Παναγιώτη) έχει τον Παναγιώτη και τον Κωνσταντίνο.

Η Σταυρούλα είναι το τρίτο παιδί του Κυριάκου, έχει παντρευτεί τον Ηλία το Γαλάκο.

Τα στοιχεία στο κλαδί αυτό μου τα έδωσε απόγονος της σημερι-

νής γενιάς, ο Γιάννης ο γιος του Κυριάκου, τον ευχαριστώ. Είναι μάλλον, ελλιπή, προσωπική μου γνώμη είναι ότι μας λείπει κάποια από τις παλιές γενιές.

Γιάννης: είναι το δεύτερο παιδί του Νίκου (Νικολούλακας), ο Γιάννης αυτός είχε τρία παιδιά, τον Αντώνη (Αντώνακα), τον Παναγιώτη και τον Γιώργο.

Ο Αντώνης: (Αντώνακας) είχε πέντε παιδιά, δύο αγόρια, τον Γιάννη και το Γιώργο και τρία κορίτσια, την Αλεξάνδρα, την Άννα και την Λελέ.

Ο Γιάννης (το πρώτο παιδί του Αντώνακα) είναι ο πατέρας της γνωστής σε όλη την Ελλάδα ηθοποιού, δηλαδή, της Αλίκης, και δύο αγοριών, του Αντώνη και του Παναγιώτη (Τάκη).

Ο Γιώργος (το δεύτερο αγόρι του Αντώνακα) δυστυχώς σκοτώθηκε νεαρός σε αυτοκινητιστικό ατύχημα.

Ο Παναγιώτης: Το δεύτερο παιδί του Γιάννη και αδελφός του Αντώνακα είχε δύο αγόρια, το Χρήστο και τον Ηλία και δύο κορίτσια, την Μεταξία, του άλλου κοριτσιού το όνομα δεν το γνωρίζω, και δεν έχω και άλλα στοιχεία.

Ο Γιώργος: Το τρίτο παιδί του Γιάννη και αδελφός του Αντώνακα και του Παναγιώτη, όπως πληροφορήθηκα έχει ένα αγόρι, αλλά δεν έχω άλλα στοιχεία.

Τα συμπληρωματικά αυτά στοιχεία για το Γιάννη και τους απογόνους του, μου τα έδωσαν η ανηψιά Βάσω κόρη της αδελφής Καλής και ο αδελφός Σωτήρης. Τους ευχαριστώ.

Εδώ τελειώνει το κλαδί Νικολουλιάνοι.

Κλαδί των ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ
με το παρωνύμιο Κουτσογιαννιάνοι

Ο Γιάννος είναι το τρίτο παιδί του Δρακούλη και από αυτόν είναι το κλαδί των Βουγιουκλάκηδων με το παρωνύμιο Κουτσογιαννιάνοι. Για το κλαδί αυτό τα στοιχεία που μου έδωσε ο σημερινός απόγονος του κλαδιού, ο Γιώργος Βουγιουκλάκης (Κουτσογιαννάκος) του Δρακούλη είναι δυστυχώς λίγα και νεότερα αρχίζουν από την τρίτη γενιά, από τον προπάππο του το Γερακάρη έτσι από εκεί θα αρχίσει η εξιστόρηση εξέλιξης του κλαδιού αυτού.

- Γερακάρης: Είχε τρία παιδιά, ένα αγόρι το Μιχάλη ή Μιχάλακα και δύο κορίτσια, την Κυριακή και τη Δημητρούλα.
- Ο Μιχάλης ή Μιχάλακας: είχε δύο αγόρια το Γιάννη και το Δρακούλη και δύο κορίτσια, την Κυριακή (η οποία παντρεύτηκε Κασιδιάρη) και τη Μαρία (η οποία παντρεύτηκε Σπυριδάκο).
- Ο Γιάννης: το πρώτο παιδί του Μιχάλακα δυστυχώς πέθανε στα 26 του χρόνια από ελονοσία αφήνοντας σε νηπιακή ηλικία το κοριτσάκι του, την Άννα.
- Ο Δρακούλης: ο δεύτερος γιος του Μιχάλακα (ο οποίος έχει πεθάνει) άφησε πέντε παιδιά, δύο αγόρια, το Μιχάλη και τον Γιώργο. Ο Μιχάλης ο πρώτος γιος έχει ένα αγόρι το Δρακούλη (το όνομα του παππού). Ο Γιώργος ο δεύτερος γιος δεν έχει παιδιά.
- Ο Δρακούλης όμως είχε και τρία κορίτσια, 1) τη Σαββίνη (έχει παντρευτεί Ξαρχάκο και έχει δύο αγόρια και ένα κορίτσι), 2) τη Ματίνα (έχει πα-

ντρευτεί Λυράκο (ο οποίος όμως έχει πεθάνει) και 3) την Ελισάβετ (έχει παντρευτεί το Φιλιππάκο και έχει ένα αγόρι και ένα κορίτσι).

Σύμφωνα όμως με όσα λέει ο Δρακούλης ο γιος του Μιχάλακα που τον ανέφερα προηγουμένως, σε μια συνομιλία με τον καθηγητή Αλεξάκη (1976) και την οποία έχω αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο, ο παππούς του, δηλαδή ο Γερακάρης είχε και αδελφό Δρακούλη του οποίου πήρε και το όνομα, αλλά με τις ενδείξεις που έχω πρέπει να είχε και άλλο αδελφό Παναγιώτη και αυτό το υπολογίζω από τη διαδοχή των ονομάτων

Ο Παναγιώτης, αυτός αδελφός του Γερακάρη είχε δύο παιδιά, τον Γιάννο ή Γιάνναρο και τον Μάρκο. Αυτούς τους γνώρισα και εγώ ο γράφων.

Ο Γιάννης ή Γιάνναρος είχε τέσσερα παιδιά, τον Παναγιώτη (που πρέπει να είναι το όνομα του παππού, και το όνομα, μας λέει ότι ο Γερακάρης είχε αδελφό Παναγιώτη) και τον Μάρκο, και είχε και δύο κορίτσια, την Κατερίνα και τη Μαρία.

Ο Παναγιώτης ο πρώτος γιος του Γιάνναρου ο οποίος ήταν καθηγητής μαθηματικών, απέκτησε δύο γιους, το Γιάννη (το όνομα του παππού) ο οποίος δεν έχει παιδιά, και το Γιώργο. Ο Γιώργος έχει δύο παιδιά, τον Παναγιώτη (το όνομα του παππού) και τη Μαρία.

Ο Μάρκος, ο δεύτερος γιος του Γιάνναρου και αδελφός του Παναγιώτη, έχει ένα αγόρι και ένα κορίτσι, δεν γνωρίζω τα ονόματά τους.

Μάρκος:

ο δεύτερος γιος του παππού Παναγιώτη και αδελφός του Γιάνναρου, ο οποίος εργαζόταν στις αρχαιότητες στην Ακρόπολη, δεν απέκτησε οικογένεια. Κλείνω το κλαδί αυτό μια και δεν έχω άλλα στοιχεία.

Κλαδί ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ με το παρωνύμιο Σκυλάνθρωποι

Από το γιο του Δρακούλη τον Δημήτρη είναι το κλαδί με το παρωνύμιο Σκυλάνθρωποι. Με όσους υπολογισμούς μπόρεσα να κάνω βάζει και των άλλων οικογενειών, η σειρά διαδοχής είναι η ακόλουθη. Από το γιο του Δρακούλη το Δημήτρη, πάμε στο γιο του, το Μιχάλη (το όνομα Μιχαήλ Σκυλάνθρωπος ή Βουγιουκλάκης εκ Λαγίας το βρίσκουμε στα αρχεία της Εθνικής Βιβλιοθήκης στο μητρώο των αγωνιστών του 1821 με αριθμό 3101, συνεδρίαση 418, αναφέρεται προβιβασιμός του στην έβδομη τάξη, στο τέλος της γραφής αυτής υπάρχει το σχετικό χαρτί). Ο Μιχάλης αυτός είχε δύο παιδιά το Γιάννη και το Δημήτρη (αυτή ακριβώς η πληροφορία μου έλειπε), τα παιδιά του Μιχάλη, και μου την έστειλε η Φωτεινή, μέσω του αδελφού Σωτήρη, η κόρη του Κώστα ή Κώτσου, θα την αναφέρω πιο κάτω. Αρχίζω την εξιστόρηση των κλαδιών από τον πρωτογιο του Μιχάλη το Γιάννο. Ο Γιάννος αυτός για τον οποίο έχω στα χέρια μου «εύφημο μνεία» (με αριθ. Πρωτ. Του Υπουργείου Εσωτερικών 15241/13 Αυγούστου 1852) του Βασιλέως Όθωνα για τις καλές του υπηρεσίες (μου την έστειλε η εγγονή του η Καλλιόπη).

Ο Γιάννος:

είχε τρία παιδιά, τον Παναγιώτη, το Μιχαλάκη (ο οποίος ήταν πολύ μικρόσωμος αλλά δαιμόνιος στο μυαλό, δηλαδή πανέξυπνος) και την Καλή. Μιχαλάκης και Καλή δεν δημιούργησαν οικογένειες, πάμε στον πρωτογιο

του Γιάννη, το Παναγιώτη. Ο Παναγιώτης αυτός είτε επειδή είχε Μελίσσι, ήταν δηλαδή Μελισσοκόμος, είτε επειδή στο χιούμορ του κέντριζε όπως το έντομο εκείνο που στο χωριό ονομάζουμε «Σκούρκο» του έδωσαν το παρωνύμιο Σκούρκος.

Ο Παναγιώτης (Σκούρκος) (γυναίκα του η Καλλιόπη Μιχαλέα) είχε τρία παιδιά, το Γιάννη (το όνομα είναι του παππού) το Μιχάλη και το Δημήτρη. Είχε και ένα κορίτσι τη Σταυρούλα το οποίο όμως πέθανε νωρίς σε εφηβική ηλικία.

Ο Γιάννης ο πρωτογιός του Παναγιώτη δεν είχε παιδιά.

Ο Μιχάλης το δεύτερο παιδί του Παναγιώτη (γυναίκα του η Σταματίνα) έκανε ένα κορίτσι, την Καλλιόπη. Αυτή η Καλλιόπη μου έδωσε στοιχεία για το κλαδί του Παναγιώτη και την εύφημο μνεία, την ευχαριστώ.

Δημήτρης:

το τρίτο παιδί του Παναγιώτη (γυναίκα του η Πηνελόπη) έχει τρία παιδιά, τον Παναγιώτη (και εδώ το όνομα του παππού), το Γιώργο και το Δημήτρη. Εδώ παρατηρούμε ότι το τρίτο παιδί ο Δημήτρης, έχει το όνομα του πατέρα του (Δημήτρης και ο πατέρας του). Αυτό έγινε γιατί όταν σκοτώθηκε ο πατέρας του στη δεκαετία του 1940 ήταν αβάπτιστο και στη βάπτισή του, του έδωσαν το όνομα του πατέρα του.

Πάμε τώρα στον άλλον γιο του Μιχάλη και αδελφό του Γιάννη το Δημήτρη.

Ο Δημήτρης: είχε δύο γιους τον Κώστα ή Κώτσο και τον Νικόλα.

Ο Κώστας ή Κώτσος: έχει μια κόρη τη Φωτεινή, η οποία μου έδωσε και το όνομα του παππού της του Δημήτρη το οποίο δεν το γνώριζα και την ευχαριστώ.

Ο Νικόλας παρωνύμιο (Πατούσας) είναι ο δεύτερος γιος του Δημήτρη και αδελφός του Κώστα ή Κώτσου (γυναίκα του είναι η Μαρία) έχει δύο παιδιά, ένα γιο, τον Κώστα και ένα κορίτσι, τη Βούλα. Ο Κώστας ο γιος του δηλαδή έχει ένα γιο το Νικόλα.

Δυο λόγια τώρα για την προέλευση των παρωνυμίων «Πατούσας» και «Σκυλάνθρωποι».

Ο Νικόλας (Πατούσας) όταν ήταν σε μικρή ηλικία είχε κάποιο πρόβλημα στο περπάτημα, έτσι στη βοήθεια για να περπατήσει, τον συνόδευε η προτροπή, πάτα Νικόλα, πάτα, ε, από αυτό εύκολα ήταν να δημιουργηθεί το γνωστό μας παρωνύμιο «Πατούσας».

Για το παρωνύμιο Σκυλάνθρωποι υπάρχει η πιθανή ερμηνεία για την προέλευση του σκωπτικού αυτού παρωνυμίου να έχει την προέλευση του από τη σκληρότητα συμπεριφοράς στις επαναστατικές εξεγέρσεις για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού και κατά την επαναστατική περίοδο. Ως παράδειγμα θα αναφέρω το όνομα του Μητροπολίτη Λαρίσης-Τρικάλων «Διονυσίου Σκυλόσοφου» ο οποίος στην επανάσταση του στην Ήπειρο έκαψε τουρκικά χωριά μαζί με τους κατοίκους τους, καθώς και το σπίτι του Πασά στα Γιάννενα, όχι όμως τον Πασά, την νύχτα της 10ης προς την 11η Σεπτεμβρίου 1611· συνελήφθη, γδάρθηκε ζωντανός, γέμισαν το δέρμα του με άχυρα και ντυμένος με τα αρχιερατικά άμφιά του, διαπομπεύθηκε στην πόλη των Ιωαννίνων. Αυτός είναι ο γνωστός ιστορικά «Διονύσιος Σκυλόσοφος». Τα συμπεράσματα στους αναγνώστες.

Κλαδί ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΛΩΝ με το προσωνύμιο ΘΕΟΧΑΡΑΚΙΑ

Τώρα θα αναφέρω όσα στοιχεία έχω στα χέρια μου για την οικογενειακή εξέλιξη από το Βασίλη, άλλο γιο του Δρακούλη που εγκατεστάθη στη θέση «Όξου Σταυρό» στο ψηλότερο σημείο του χωριού Δημαρίστικα, όχι μακριά από τη Λάγια. Τα στοιχεία, μου έδωσε ο σημερινός απόγονος της οικογένειας «ο Θεοχάρης Βουγιουκλάκης του Βασιλείου» και όπως γράφει το σημείωμα που έχω στα χέρια μου, οι μαρτυρίες αυτές προέρχονται από τα παιδιά της οικογένειας Δημητρίου Βουγιουκλάκη και Σταυρούλας Βουγιουκλάκη Κοτσίνη.

Πιθανολογείται ότι η οικογένεια Βουγιουκλάκη εγκατεστάθη εκεί περί το 1810· τη θέση αυτή είχε η οικογένεια Κουλουβάκου η οποία πούλησε την έκταση στο Βουγιουκλάκη το Βασίλη. Η οικοδόμηση της οικίας στη θέση αυτή βρήκε εμπόδια γιατί την διεκδικούσε και άλλη ισχυρή οικογένεια ως οχυρό σημείο.

Ποίημα (μοιρολόγι) της εποχής μας λέει....

*«Μάζεψε τους συγγενείς
και κάνανε την εκλογή
και θεμελιώθει η εξοχή.
Όπλα δεν ήτανε πολλά
τριακόσια δέκα μοναχά
και έπεσε η κορτσιά»*

δηλαδή κρέμασαν τα όπλα τους στην κορτσιά, και έπεσε το δένδρο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχω στα χέρια μου, υπολογίζω ότι το οικογενειακό δένδρο των Βουγιουκλάκηδων του όξου Σταυρού, ξεκινάει με το Βασίλη, γιο του πρώτου Δρακούλη που εγκατεστάθη στη Λάγια. Το Βασίλη τον διαδέχεται ο γιος του Γιάννης, το Γιάννη διαδέχεται ο Βασίλης, τον Βασίλη (γυναίκα του η Σταυριανή) τον διαδέχεται ο γιος του ο Θεοχάρης (γυναίκα του η Μαρία). Με τη διαδοχή του Θεοχάρη βλέπουμε μια αλλαγή της προσωπικής ονοματολογίας στην οικογένεια. Η εξήγηση που μου δόθηκε από το Θεοχάρη Β. Βουγιουκλάκη για την προέλευση του ονόματος Θεοχάρης, είναι ότι ο νο-

νός του παιδιού, είχε χάσει στη Μικρά Ασία αδελφικό του φίλο με το όνομα αυτό και ζήτησε να δώσει στο παιδί το όνομα του φίλου του (Θεοχάρη) έτσι και έγινε. Είναι γεγονός όμως ότι με το όνομα του Θεοχάρη δημιουργήθηκε μια νέα προσωνυμία καθοριστική για το κλαδί. Οι απόγονοι του κλαδιού αυτού αναφέρονται ως Βουγιουκλάκηδες του όξου Σταυρού τα «Θεοχαράκια».

Ο Θεοχάρης

(γυναίκα του η Μαρία) απέκτησε τρία αγόρια και τέσσερα κορίτσια. Τα κορίτσια είναι: 1) η Σταυρούλα (η οποία έχει παντρευτεί το Σπράτο το Κοτσίνη), 2) η Ευαγγελία (η οποία παντρεύτηκε το Χαράλαμπο Ψωμά), 3) η Αντωνία (δεν έχει οικογένεια), 4) η Σταματίνα (παντρεύτηκε το Σαράντο το Μουρκάκο). Τα αγόρια είναι:

Ο Σωτήρης: έχει ένα γιο το Θεοχάρη και μια κόρη τη Μαρία. Ο Θεοχάρης έχει και αυτός δύο αγόρια.

Ο Βασίλης: ο δεύτερος γιος του Θεοχάρη και αδελφός του Σωτήρη έχει ένα γιο το Θεοχάρη, ο οποίος και αυτός έχει ένα γιο το Βασίλη (το όνομα του παππού του) και δύο κόρες, τη Μαρία και τη Ζωή.

Ο Δημήτρης: ο τρίτος γιος του Θεοχάρη και αδελφός του Σωτήρη και του Βασίλη, είναι ελεύθερος, δεν έχει ακόμη δημιουργήσει οικογένεια.

Για τον έκτο γιο του Δρακούλη, το Μαυροδί δεν έχω στοιχεία, είναι αυτός που εγκατεστάθη στη θέση Στεφανάκι με τα γνωστά αποτελέσματα που γράφω στη σελίδα 75.

Συνεχίζουμε με τους απογόνους από τον άλλο αδελφό τον Δημήτρη. Απόγονοι από το δεύτερο αυτό γεννήτορα των Βουγιουκλάκηδων της Λάγιας το Δημήτρη είναι:

- 1) Μαυροειδής: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Μαυροδακιάνοι (και το προσωνύμιο του παππού Τσιμπούκας)
- 2) Δρακούλης: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Δραγγουλογγονιάνοι (και το παρωνύμιο του παππού Βασίλακας)
- 3) Γερακάρης: είναι ο κλάδος με το προσωνύμιο Γερακαριάνοι
- 4) Παναγιώτης: είναι ο κλάδος με τα παρωνύμια Λαγόπουλος, Κουσκούδας, Χαϊδεμένος, Μαμαές.
- 5) Γιάννος: είναι ο κλάδος με τα παρωνύμια Μπρούτζος, Σουΐλας, Ούπας.
- 6) Γιώργος: είναι ο όμηρος, τα λεγόμενα αμανάτια που έπαιρναν οι Τούρκοι από τις ισχυρές οικογένειες όταν διέβλεπαν κινδύνους ταραχών ή επαναστάσεων, και τα κρατούσαν ως όμηρους στην έδρα της Πελοποννήσου, την Τρίπολη για τη νότια Ελλάδα (θα αναφερθώ πιο κάτω σ' αυτό).

Κλαδί ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ – προσωνύμιο Μαυροδακιάνοι

Τα στοιχεία γενεαλογικής εξέλιξης των τεσσάρων κλαδιών με το προσωνύμιο Μαυροδακιάνοι τα συνέλεξε, με κόπο βέβαια, ο Βαγγέλης Βουγιουκλάκης του Γιώργου (παρωνύμιο Τσιμπουκάκος), τον ευχαριστώ.

Μαυροδής: Είναι ο πρώτος γιος του πρώτου Δημήτρη που ήρθε στην Λάγια. Ο Μαυροδής είχε τέσσερα αγόρια, τον Κώστα, τον Παναγιώτη, το Δημήτρη και το Γιάννο. Από αυτά τα τέσσερα αγόρια είναι τα κλαδιά των Βουγιουκλάκηδων με το προσωνύμιο Μαυροδακιάνοι.

Θα εξιστορήσουμε την εξέλιξη ενός εκάστου κλαδιού των τεσσάρων αδελφών μέχρι τους σημερινούς απογόνους με τη σειρά που αναφέρονται στη γέννησή τους, με όσα στοιχεία έχουμε.

Κώστας: ο πρώτος γιος του Μαυροδή απέκτησε δύο αγόρια, τον Αλέκο και το Δημήτρη. Ο Αλέκος μετανάστευσε στη Γαλλία και δεν έχουμε στοιχεία. Ο Δημήτρης, ο δεύτερος γιος του Κώστα έκανε τρεις κόρες, τη Σοφία, τη Μαρία και την Καλλιόπη.

Παναγιώτης: είναι ο δεύτερος γιος του Μαυροδή. Έκανε τρία αγόρια, τον Μαυροδή (όνομα του παππού), ο οποίος πέθανε νέος χωρίς να προλάβει να δημιουργήσει οικογένεια, τον Κώστα ή Κωτσάκο, και το Γιώργο (παρωνύμιο Μυταράς) και είχε και τέσσερις κόρες, την Αγγελική, τη Σταυρούλα, τη Μαρία και την Κυριακή.

Ο Κώστας ή Κωτσάκος: ο δεύτερος γιος του Παναγιώτη (ο πρώτος ο Μαυροδής είπαμε πως πέθανε νέος) έκανε τον Παναγιώτη (δεν δημιούργησε οικογένεια), το Γιάννη ο οποίος έχει τρία αγόρια, τον Κώστα (όνομα του παππού), το Ράλλη και τον Αλέκο. Ο Κώστας το πρώτο παιδί του Γιάννη έχει δύο παιδιά, το Χρίστο και τη Τερψιθέα. Ο Κώστας ή Κωτσάκος όμως έχει και τέσσερα κορίτσια, τη Δέσποινα (έχει ένα γιο τον Κώστα), την Καλλιόπη (η οποία έχει ένα γιο τον Παναγιώτη και μία κόρη), την Κανέλλα (η οποία έχει δύο αγόρια, τον Διονύση, τον Κώστα και τρεις κόρες), η τέταρτη κόρη του Κωστάκο ή Κωτσαρή (έχει ένα αγόρι τον Κώστα). Ο Γιώργος είναι ο τρίτος γιος του Παναγιώ-

τη, με το παρωνύμιο Μυταράς, έκανε τρία αγόρια και τέσσερα κορίτσια. Τον Παναγιώτη, το Βασιλάκη (οι οποίοι και οι δύο δεν δημιούργησαν οικογένεια) και τον Ηλία, ο οποίος έχει μια κόρη. Οι τέσσερις κόρες του Γιώργου (Μυταρά) είναι η Ελένη, η Κανέλλα, η Αργυρώ και η Βούλα.

Δημήτρης:

προσωνύμιο Δημητράκος, γυρίσαμε δηλαδή πίσω για να εξιστορήσουμε τη γενεαλογική εξέλιξη στον τρίτο γιο του Μαυροδή που είναι ο Δημήτρης. Ο Δημήτρης είχε πέντε γιους και μία κόρη την Κυριακούλα. Δυστυχώς τα πέντε αυτά αγόρια έχουν χαθεί και δεν έχουμε στοιχεία παρά μόνο για τους απογόνους του ενός δηλαδή του Αλέκου, ο οποίος είχε αποκτήσει δύο παιδιά, το Δημήτρη (όνομα του παππού του) και τη Σοφία. Ο Δημήτρης (Μήτσος), δηλαδή ο γιος του Αλέκου, ήταν ο γιατρός που είχε την Κλινική στο Αιγάλεω, τώρα την Κλινική την διαχειρίζεται ο γιος του ο Αλέξανδρος, ο οποίος Αλέξανδρος έχει ένα γιο τον Δημήτρη (το όνομα του παππού του).

Γιάννος:

είναι ο τέταρτος γιος του Μαυροδή (όπως θα προσέξατε τελειώνοντας την γενεαλογική εξέλιξη κάθε γιου του γεννήτορα – Μαυροδή – γυρνάμε στον επόμενο γιο του). Ο Γιάννος είχε τέσσερα αγόρια και μια κόρη, δυστυχώς όμως τα τρία αγόρια πέθαναν μικρά, του έζησε το ένα αγόρι, ο Παναγιώτης και το κορίτσι, η Ουρανία η οποία παντρεύτηκε Αράπη από τα Δημαρίστικα. Ο γιος, δηλαδή,

Ο Παναγιώτης

(παρωνύμιο) Τσιμπούκας απόκτησε δύο αγόρια, το Γιάννη και το Γιώργο και τέσσερα κορίτσια, τη Βαρβάρα (παντρεύτηκε Βασιλαράκο και έχει τέσσερα αγόρια και ένα κορίτσι), τη Ξανθίππη (πήρε Λαγάνη και έχει τρία αγόρια και τέσσερα κορίτσια), την Ελένη (πήρε Αράπη και έχει τέσσερα αγόρια και τρία κορίτσια) και τη Θεοδώρα (πήρε το Βενίδη και έκανε δύο γιους). Ο Γιάννος το πρώτο παιδί του Παναγιώτη (Τσιμπούκα) πέθανε μικρό, δεν δημιούργησε οικογένεια.

Γιώργος

ο δεύτερος γιος του Τσιμπούκα έκανε επτά αγόρια και δύο κορίτσια, τη Σταυρούλα (η οποία παντρεύτηκε Κούβαρη και έκανε τρία κορίτσια, την Πηνελόπη, τη Χριστίνα και τη Δήμητρα), και τη Μαρία (η οποία παντρεύτηκε τον Κουκάκη και έκανε ένα αγόρι το Γιώργο και δύο κορίτσια τη Σταυρούλα και την Πηνελόπη). Πάμε τώρα στους επτά γιους του Γιώργου.

Παναγιώτης, ο πρώτος γιος του Γιώργου δεν έχει παιδιά.

Ο Κυριάκος έχει δύο κορίτσια, την Πηνελόπη και τη Θωμαΐ. Ο Αλέκος ο τρίτος γιος έχει ένα αγόρι, το Γιώργο και ένα κορίτσι την Πηνελόπη. Ο Χρίστος είναι ο τέταρτος, έχει ένα αγόρι το Γιώργο και δύο κορίτσια, την Κατερίνα και την Πηνελόπη. Ο Δημήτρης είναι ο πέμπτος γιος του Γιώργου, έχει δύο αγόρια, το Γιώργο και το Γιάννη, και δύο κόρες την Πηνελόπη και την Ευγενία. Ο Βαγγέλης είναι ο έκτος γιος του Γιώργου,

και έχει δύο παιδιά, ένα αγόρι το Γιώργο και ένα κορίτσι, την Πηνελόπη. Ο Πέτρος ή Πιέρρος είναι ο έβδομος γιος του Γιώργου και έχει τρία παιδιά, ένα αγόρι το Γιώργο (όνομα του παππού του) και δύο κορίτσια, την Κατερίνα και την Πηνελόπη.

Κλαδί ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ (προσωνύμιο – Δρακουλογγονιάνοι)

Δρακούλης: είναι ο δεύτερος γιος του Δημήτρη από τον οποίο είναι το κλαδί της οικογενείας με το προσωνύμιο «Δρακουλογγονιάνοι»

Τα στοιχεία που θα αναφέρω είχε την καλοσύνη να μου τα δώσει, όσα και όπως τα θυμάται το μέλος του κλαδιού αυτού, ο Κώστας ο Βουγιουκλάκης (ο Σωτηράκος), τον ευχαριστώ. Δεν είναι όμως πλήρεις γιατί και ο ίδιος αγνοεί έναν ή δύο από τους πρώτους μετά το Δρακούλη (γιο του Δημήτρη) γεννήτορες του κλαδιού. Προσωπική μου γνώμη είναι ότι δεν γνωρίζουμε έναν γεννήτορα τον επόμενο μετά το Δρακούλη γεννήτορα, μας λείπουν δηλαδή, τα στοιχεία μιας γενιάς· έτσι θα αρχίσουμε την εξιστόρηση από εκεί που έχουμε βεβαιότητα, δηλαδή, από τον παππού Γιάννο. Ο Γιάννος αυτός είχε ένα γιο το Βασίλη, ο οποίος κατά τη Μανιάτικη παράδοση (έχω αναφέρει πιο πάνω το λόγο της παράδοσης) πήρε το προσωνύμιο «Βασίλακας». Αυτός ο Βασίλακας είχε ένα γιο το Σωτήρη. Όλοι αυτοί οι παππούδες τώρα δεν υπάρχουν, έχουν πεθάνει, έτσι θα πάμε στους επιζώντες που είναι τα παιδιά του Σωτήρη και οι απόγονοί τους.

Ο Σωτήρης: (είπαμε προσωνύμιο Σωτήρακας) είχε τρία αγόρια, τον Παναγιώτη, τον Κώστα και το Γιάννη.

Ο Παναγιώτης: ο πρώτος δηλαδή γιος του Σωτήρακα, έχει δύο παιδιά τον Σωτήρη (έχει, δηλαδή, το όνομα του παππού του, και θα πρέπει να

προσέξουμε τις ονοματολογίες γιατί πάντα μας μπερδεύουν) και τον Πέτρο. Ο πρώτος γιος του Παναγιώτη, ο Σωτήρης έχει ένα κορίτσι, την Κυριακή. Ο δεύτερος γιος του Παναγιώτη, ο Πέτρος έχει ένα γιο, τον Παναγιώτη (το όνομα του παππού).

Τελειώσαμε με τον πρώτο γιο του Σωτήρακα, τον Παναγιώτη. Θα πάμε τώρα στο δεύτερο γιο του Σωτήρακα, τον Κώστα.

Ο Κώστας: Έχει δύο αγόρια, το Σωτήρη (το όνομα του παππού) και τον Ηρακλή. Ο πρώτος γιος, ο Σωτήρης έχει και αυτός δύο αγόρια, τον Κώστα και τον Προκόπη. Ο Ηρακλής, ο δεύτερος γιος του Κώστα δεν έχει νυμφευθεί. Τελειώσαμε και με τον Κώστα το δεύτερο γιο του παππού Σωτήρακα, να θυμηθούμε είχε τρεις γιους ο Σωτήρακας, ο τρίτος είναι ο Γιάννης.

Ο Γιάννης: Έχει δύο αγόρια, τον Σωτήρη και τον Ναπολέοντα και οι δύο ακόμη είναι ελεύθεροι.

Ο παππούς ο Σωτήρακας όμως είχε και τέσσερις κόρες: 1) την Παρασκευούλα, 2) την Παναγιώτα (η οποία έχει παντρευτεί στη Λάγια τον Κυριάκο τον Κούζηλο και έχει έξι παιδιά, τέσσερα αγόρια και δύο κορίτσια), 3) την Γαρυφαλλιά (έχει παντρευτεί και αυτή στη Λάγια τον Ηλία τον Καλογερόγιαννη και έχει τρία παιδιά, ένα αγόρι και δύο κορίτσια) και 4) την Ειρήνη (έχει παντρευτεί τον Ανάργυρο Δρούτση).

Εδώ τελειώνουν τα στοιχεία για το κλαδί των Βουγιουκλάκηδων με το προσωνύμιο Δρακουλογγωνιάνοι.

Κλαδί ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ – προσωνύμιο Γερακαριάνοι

Γερακάρης: είναι παιδί του πρώτου Δημήτρη που ήρθε

- στη Λάγια. Βέβαια γιο Γερακάρη είχε και ο μεγαλύτερος αδελφός ο Δρακούλης· δηλαδή, βλέπουμε ότι τα ονόματα των παιδιών των δύο αδελφών Δρακούλη και Δημήτρη, που είναι οι πρωτογεννήτορες, σε πολλές περιπτώσεις είναι ίδια, γι' αυτό παρουσιάζεται αυτό το ανακάτωμα στην ονοματολογία. Γιος του Γερακάρη είναι ο Γιώργος.
- Ο Γιώργος: (σύζυγος του η Κιουράνα) απόκτησε τρία παιδιά, τον Παναγιώτη, το Γιάννη και τη Σταματίνα. Με τους απογόνους των παιδιών του Γιώργου φθάνουμε στις σημερινές γενιές.
- Ο Παναγιώτης: το πρώτο παιδί του Γιώργου, έκανε το Γιάννη και τον Κυριάκο (Κούλη). Ο Γιάννης δεν δημιούργησε οικογένεια. Ο Κυριάκος έχει τρία παιδιά, τον Παναγιώτη (το όνομα του παππού), τον Αναστάση (Τάσο) και την Πόπη (Καλλιόπη). Ο Αναστάσης (Τάσος) έχει μία κόρη την Ελένη. Ο Παναγιώτης και η Καλλιόπη δεν έχουν παιδιά.
- Γιαννάκης: είναι το δεύτερο παιδί του Γιώργου και αδελφός του Παναγιώτη. Ο Γιαννάκης απόκτησε τέσσερα αγόρια, το Γιώργο, τον Παναγιώτη (αυτοί οι δύο δεν ζουν), τον Ηλία (είναι ο γνωστός πρώην βουλευτής) και τον Κωνσταντίνο και δύο κορίτσια, την Ουρανία και την Καλλιόπη.
- Ο Γιώργος (γυναίκα του η Αφροδίτη Παρασκευά) έχει ένα κορίτσι, την Ευγενία. Ο Παναγιώτης, ο δεύτερος γιος του Γιαννάκη δεν δημιούργησε οικογένεια. Ο Ηλίας, ο τρίτος γιος του Γιαννάκη (γυναίκα του η Σταματία

Κοσταντουγιάννη) δεν έχει παιδιά. Ο Κωνσταντίνος, τέταρτος γιος (γυναίκα του η Πολυξένη Τσιριγώτη) έχει ένα αγόρι το Γιάννη (το όνομα του παππού) είναι ακόμη ελεύθερος, και μία μικρή κόρη την Ευγενία.

Τις πληροφορίες εξέλιξης του κλαδιού αυτού μου τις έδωσε ο Κωνσταντίνος ο τέταρτος γιος του Γιαννάκη, και τον ευχαριστώ.

Κλαδί ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ – παρωνύμιο Λαγόπουλοι

Ο Παναγιώτης: είναι ο τέταρτος γιος του Δημήτρη από τον οποίο έχουμε τα κλαδιά της οικογενείας, Λαγόπουλοι, Κουσκούδας, Χαϊδεμένους, Μαμαές. Ο Παναγιώτης απέκτησε δύο γιους, τον Δημήτρη και το Γιάννη. Από το Δημήτρη είναι το κλαδί των Λαγοπουλαίων και από το Γιάννη τα κλαδιά Κουσκούδα, Χαϊδεμένου, και Μαμαέ.

Θα αρχίσουμε την περιγραφή του κλαδιού από τον πρώτο γιο του Παναγιώτη, το Δημήτρη και στη συνέχεια θα μιλήσουμε για τα κλαδιά από το δεύτερο γιο του Παναγιώτη το Γιάννη.

Τα στοιχεία της περιγραφής προέρχονται από σημερινό απόγονο του κλάδου αυτού, το Βασίλη Π. Βουγιουκλάκη (Λαγόπουλο).

Ο Δημήτρης, δηλαδή, το πρώτο παιδί του Παναγιώτη είχε το χάρισμα να είναι «ταχύπους», δηλαδή γρήγορος στο τρέξιμο, γοργοπόδαρος, από αυτό πήρε το παρωνύμιο «λαγός», το οποίον συνοδεύει και σήμερα τον κλάδο των απογόνων του ως παρωνύμιο, Βουγιουκλάκηδες οι Λαγοπουλαίοι.

Ο Δημήτρης: λοιπόν αυτός είχε τέσσερα αγόρια, 1) Τον Παναγιώτη ή Παναγιωτάκη, 2) το Θόδωρο, 3) το Γιάννη, 4) το Γιώργο και τα κορίτσια:

1) τη Καλλιόπη, 2) τη Σταματούλα και 3) τη Γρηγορία.

Αρχίζουμε την εξιστόρηση από τον κλάδο της αρρενογονίας.

Ο Παναγιώτης ή Παναγιωτάκης, το πρώτο παιδί του Δημήτρη, είχε τρία αγόρια: 1) το Δημήτρη, πέθανε τριών ετών, 2) το Βασίλη και 3) το Θόδωρο, είχε και πέντε κορίτσια ο Παναγιωτάκης: 1) τη Σταυριανή, 2) τη Γρηγορία, 3) τη Σταμούλα, 4) τη Μαρία, 5) τη Μαγδαληνή από τις οποίες είναι εν ζωή μόνο δύο, η Μαρία η οποία έχει παντρευτεί το Μελά και η Μαγδαληνή το Μανωλάκο.

Ο Βασίλης ο δεύτερος γιος του Παναγιωτάκη (ο πρώτος ο Δημήτρης πέθανε τριών ετών) έχει τρία αγόρια, τον Παναγιώτη, το Γιώργο, το Γιάννη και δύο κορίτσια.

Ο Παναγιώτης (του Βασίλη) έχει δύο αγόρια, το Βασίλη (είναι το όνομα του παππού) ο οποίος και αυτός έχει δύο παιδιά, τον Παναγιώτη και την Ελένη. Ο δεύτερος γιος (του Παναγιώτη) ο Γιώργος δεν έχει παιδιά. Εδώ τελειώσαμε με τα παιδιά του Παναγιώτη του πρώτου γιου του Βασίλη.

Ο Γιώργος, το δεύτερο παιδί του Βασίλη έχει ένα γιο τον Παναγιώτη.

Ο Γιάννης, ο τρίτος γιος του Βασίλη και αδελφός του Παναγιώτη και του Γιώργου, έχει δύο αγόρια, το Βασίλη (και εδώ το όνομα του παππού) και τον Βαγγέλη και ένα κορίτσι, τη Φρόσω· όλα είναι ελεύθερα.

Θόδωρος είναι ο τρίτος γιος του Παναγιωτάκη. Έχει δύο αγόρια, τον Παναγιώτη και τον Ηλία

και τρία κορίτσια, την Κυριακή, την Όλγα, την Κωνσταντίνα.

Ο Παναγιώτης ο πρωτογιός δεν έχει παιδιά.

Ο Ηλίας, ο δεύτερος γιος, έχει δύο παιδιά, το Θόδωρο και την Παρασκευή.

Η Κωνσταντίνα (η κόρη του Θόδωρου και αδελφή του Παναγιώτη και του Ηλία) έχει ένα γιο με το όνομα Βασίλης, η οποία ως επίθετο έδωσε στο παιδί της, το «ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΣ». Ο Βασίλης αυτός έχει δύο κορίτσια με διπλά ονόματα Κωνσταντίνα-Όλγα και Παναγιώτα-Κυριακή

Εδώ κλείσαμε το κλαδί από το πρώτο γιο του Δημήτρη του Λαγού, τον Παναγιωτάκη. Τώρα θα αναφέρουμε το κλαδί από το δεύτερο γιο του Λαγού, το Θόδωρο.

Ο Θόδωρος: ο δεύτερος γιος του Δημήτρη του Λαγού, ο οποίος δολοφονήθηκε και η υπόθεση αυτή έκλεισε με νέα δολοφονία του δολοφόνου από τον Γιώργο Λαγόπουλο (Βουγιουκλάκη) αδελφό του θύματος.

Γιάννης: το τρίτο παιδί του Δημήτρη του Λαγού, έχει δύο κορίτσια.

Γιώργος: το τέταρτο παιδί του Δημήτρη του Λαγού. Είναι αυτός που δολοφόνησε το δολοφόνο του αδελφού του, Θόδωρου, γιατί έτσι νόμιζε πως έδινε δικαιοσύνη στον άδικο χαμό του αδελφού του. Ο Γιώργος έχει ένα κορίτσι, την Ιουλία.

Βέβαια τα παιδιά του Δημήτρη του Λαγού έχουν πεθάνει, έχουμε όμως τους γόνους τους και του γόνους των παιδιών τους.

Κλαδί ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΛΩΝ – παρωνύμιο Κουσκουδιάνοι

Έχουμε ήδη αναφέρει στην ιστόρηση του κλάδου των Λαγοπουλαίων ότι ο τέταρτος γιος του πρώτου Δημήτρη, ο Παναγιώτης είχε δύο αγόρια (τον Δημήτρη (από το οποίο είναι το κλαδί των Βουγιουκλάκηδων Λαγόπουλοι, το εξιστορήσαμε ήδη) και το Γιάννη, ο οποίος είχε τρία αγόρια: 1) τον Παναγιώτη παρωνύμιο Κουσκούδας, 2) το Μιχάλη παρωνύμιο Χαϊδεμένος και 3) το Δημήτρη, παρωνύμιο Μαμαές.

Από αυτά τα τρία παιδιά του Γιάννη προέρχονται τα κλαδιά με τα παρωνύμια «Κουσκουδιάνοι, Χαϊδεμενιάνοι και Μαμαάνοι» για τα οποία θα μιλήσουμε πιο κάτω. Στην προσέγγιση των στοιχείων των κλαδιών αυτών βοήθησαν ο Κώστας Βουγιουκλάκης (ο Σωτηράκος), ο Βαγγέλης Βουγιουκλάκης (ο Τιμπουκάκος) και ο Βασίλης Βουγιουκλάκης (ο Λαγόπουλος), τους ευχαριστώ.

Ξεκινάμε με το πρώτο παιδί του Γιάννη, τον Παναγιώτη

Ο Παναγιώτης: (προσωνύμιο Κουσκούδας), ο οποίος είχε δύο αγόρια, το Μιχάλη και το Νίκο και δύο κορίτσια, την Κυριακή και τη Μάρθα, η οποία Μάρθα παντρεύτηκε εντός της ευρύτερης οικογένειας και πήρε το Σωτήρη το Βουγιουκλάκη γιο του Βασίλακα.

Ο Μιχάλης ο πρώτος γιος του Παναγιώτη (Κουσκούδα) δεν είχε παιδιά.

Ο Νίκος ο δεύτερος γιος του Παναγιώτη (Κουσκούδα) έκανε τρία αγόρια: τον Παναγιώτη, το Μιχάλη και το Γιώργο και δύο κορίτσια: τη Σοφία και την Πασχαλιά.

Ο Παναγιώτης έχει ένα αγόρι, το Νίκο και ένα κορίτσι, τη Γαρυφαλιά. Δεν ξέρω κάτι άλλο.

Ο Μιχάλης ο δεύτερος γιος του Νίκου, έχει ένα αγόρι, το Νίκο

Ο Γιώργος ο τρίτος γιος του Νίκου έχει δύο

αγόρια, το Νίκο και τον Κυριάκο, ο Νίκος δεν έχει παιδιά και ο Κυριάκος έχει ένα αγόρι, το Γιώργο.

Κλαδί ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ – παρωνύμιο Χαϊδεμενιάνου

Πάμε τώρα στο δεύτερο παιδί του Γιάννη, τον Μιχάλη, παρωνύμιο Χαϊδεμένος.

- Ο Μιχάλης: αυτός είχε τρία αγόρια, τον Παναγιώτη, το Γιάννη και τον Ηλία και δύο κορίτσια, την Αναστασία (Τασία) και την Λαμπρινή, τα οποία τώρα δεν ζουν.
- Ο Παναγιώτης: που είναι ο πρώτος γιος του Μιχάλη έχει ένα αγόρι το Μιχάλη και ένα κορίτσι τη Βούλα. Ο δε Μιχάλης, ο γιος του, έχει ένα αγόρι τον Παναγιώτη και δύο κορίτσια.
- Ο Γιάννης: που είναι ο δεύτερος γιος του Μιχάλη (Χαϊδεμένου) απεβίωσε το 1947 σε νεαρή ηλικία από παθολογικά αίτια.
- Ο Ηλίας: ο οποίος είναι ο τρίτος γιος του Μιχάλη (Χαϊδεμένου) έχει δύο αγόρια και ένα κορίτσι τη Χρυσούλα. Τα αγόρια είναι ο Μιχάλης και ο Νίκος. Ο Μιχάλης έχει και αυτός δύο αγόρια, τον Ηλία και το Γιάννη. Για τον Νίκο δεν γνωρίζω τι οικογένεια έχει, όπως και για τη Χρυσούλα, δεν έχω περισσότερα στοιχεία.

Κλαδί ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ – παρωνύμιο Μαμαάνου

Δημήτρης: με παρωνύμιο Μαμαές είναι το τρίτο παιδί

του Γιάννη, που και ο Γιάννης είναι παιδί όπως είπαμε του Παναγιώτη και ο Παναγιώτης παιδί του πρώτου Δημήτρη, δηλαδή το δένδρο χρονολογικά αρχίζει, Δημήτρης, γιος του ο Παναγιώτης, γιοι του Παναγιώτη, ο Δημήτρης (που είναι το κλαδί των Λαγούπουλαίων) και, δεύτερος ο Γιάννης, από αυτού του Γιάννη τα τρία αγόρια προέρχονται οι κλάδοι με τα ονόματα και παρωνύμια Παναγιώτη (παρωνύμιο Κουσκούδας), Μιχάλης (Χαϊδεμένος) και Δημήτρης (Μαμαές). Είμαστε στην εξιστόρηση του κλαδιού του Δημήτρη.

Ο Δημήτρης: (Μαμαές) απέκτησε πέντε αγόρια: 1) το Γιάννη, 2) τον Παναγιώτη, 3) το Σταύρο, 4) το Νίκο (Γιαγκούλα) και 5) τον Αντώνη και δύο κορίτσια, την Καλλιόπη και τη Λαμπρινή.

Γιάννης: (Γιάγγος) το πρώτο παιδί του Δημήτρη (Μαμαέ) έκανε έξι αγόρια: 1) το Δημήτρη, 2) το Πέτρο, 3) το Βρετό, 4) το Παναγιώτη, 5) το Γιώργο και 6) το Κυριάκο. Όλοι αυτοί έχουν από ένα αγόρι ο καθένας με το όνομα του παππού, δηλαδή Γιάννης, εκτός από το Βρετό που έχει και δύο κορίτσια, την Ματίνα και τη Λίτσα, και το Κυριάκο που έχει κι αυτός και ένα κορίτσι (δεν γνωρίζω το όνομα).

Παναγιώτης: δεύτερος γιος του Μαμαέ, έχει τέσσερα αγόρια: 1) το Δημήτρη, 2) τον Ηλία, 3) τον Αργύρη, 4) το Θόδωρο και ένα κορίτσι τη Βούλα.

Ο Δημήτρης (ο πρώτος γιος του Παναγιώ-

τη) έχει δύο αγόρια, τον Παναγιώτη και το Γιάννη, ο οποίος Γιάννης έχει ένα γιο, το Δημήτρη.

Ο Ηλίας (ο δεύτερος γιος του Παναγιώτη) έχει δύο αγόρια, το Βασίλη και το Θόδωρο και δύο κορίτσια, την Παναγιώτα και τη Βαγγελία.

Ο Αργύρης (ο τρίτος γιος του Παναγιώτη) και αυτός έχει δύο αγόρια, τον Παναγιώτη και τον Κώστα (ο οποίος Κώστας έχει δύο αγόρια, τον Ανάργυρο και το Μιχάλη)

Ο Θόδωρος (ο τέταρτος γιος του Παναγιώτη) έχει ένα γιο τον Παναγιώτη (το όνομα του παππού) και μια κόρη την Σταυρούλα.

Ο Παναγιώτης (ο γιος δηλαδή του Θόδωρου) έχει ένα γιο τον Θόδωρο και μια κόρη τη Μαρία.

Σταύρος:

(γυρνάμε πίσω στο τρίτο παιδί του Μاماέ), ο οποίος Σταύρος έχει τρία αγόρια: 1) το Δημήτρη, 2) το Μιχάλη και 3) τον Παναγιώτη και ένα κορίτσι, τη Μαρία.

Ο Δημήτρης (ο πρώτος γιος του Σταύρου) έχει δύο αγόρια, το Σταύρο και το Χρήστο (ο οποίος Χρήστος έχει ένα αγόρι, το Δημήτρη).

Ο Μιχάλης (ο δεύτερος γιος του Σταύρου) έχει τρεις κόρες (δεν γνωρίζω τα ονόματά τους).

Παναγιώτης (ο τρίτος γιος του Σταύρου) έχει ένα γιο τον Σταύρο και μία κόρη.

Νίκος:

(Γιάγκουλας, γυρίσαμε στον τέταρτο γιο του Μاماέ), έχει ένα γιο το Δημήτρη και δύο κόρες, τη Σταυρούλα και την Άννα.

Αντώνης: (ο πέμπτος γιος του Μαμαέ) ο οποίος έχει ένα γιο το Δημήτρη και τρεις κόρες, τη Γεωργία, τη Χριστίνα και τη Σταυρούλα.
Δεν γνωρίζω άλλα στοιχεία του κλάδου.

Κλαδιά των ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ με τα παρωνύμια

Δημήτρης (Σουίλας) – Γιάννης (Μπρούτζος) – Παναγιώτης (Ούπας)

Τα κλαδιά αυτά του δένδρου των Βουγιουκλάκηδων προέρχονται από τον Δημήτρη, τον έναν από τους δύο αδελφούς που εγκαταστάθηκαν στη Λάγια, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, και πιο συγκεκριμένα από το γιο του Δημήτρη, το Γιάννο. Όμως μας λείπει ένας κρίκος στην αλυσίδα διαδοχής, αδυνατούμε δηλαδή, να προσδιορίσουμε πιο απόγονο είχε ο Γιάννος από τον οποίο έχουμε τα τρία πιο πάνω κλαδιά του κοινού δένδρου.

Εγώ ο ίδιος ο γράφων δεν γνωρίζω, αλλά και αυτοί που μου έδωσαν τις πληροφορίες των κλαδιών αυτών, κυρίως ο Δημήτρης Βουγιουκλάκης, ο γιος του Παναγιώτη του Σουίλακου, αλλά και ο Νότης ο Βουγιουκλάκης, ο γιος του Γιάννη του Μπρούτζακου (τους ευχαριστώ και τους δύο), δεν μπόρεσαν να με πληροφορήσουν για τη συγκεκριμένη γενιά.

Έτσι ξεκινάμε με βάση ότι οι τρεις αυτοί κλάδοι είναι από τον αδελφό, δηλαδή, τον πρώτο Δημήτρη, όπως είπαμε πιο πάνω αυτό το γνωρίζουμε με βεβαιότητα, η συνέχεια είναι ο γιος του ο Γιάννος, εδώ έχουμε τη διακοπή, δηλαδή, δεν γνωρίζουμε το διάδοχο του Γιάννου και γεννητόρα των τριών αδελφών, Δημήτρη (προσωνύμιο Σουίλα), Γιάννη (Μπρούτζο) και Παναγιώτη (Ούπα). Είναι τα τρία κλαδιά για τα οποία τώρα θα μιλήσουμε. Ξεκινώ από τον πρώτο γιο, που είναι

Ο Δημήτρης παρωνύμιο Σουίλας, και δίνω και την πιθανότερη εξήγηση προέλευσης του παρωνυμίου αυτού. Ο Δημήτρης, σφύριζε με ευχέρεια

και συχνότητα και από τον ήχο του «Σ» που έχει το σφύριγμα, έχουμε το παρωνύμιο «Σουίλας».

Ο Δημήτρης:

(Σουίλας) είναι ο μεγαλύτερος γιος αυτού που δεν γνωρίζουμε το όνομα, είχε τέσσερα παιδιά, δύο αγόρια, το Γιώργο και τον Παναγιώτη, και δύο κορίτσια, την Αθηνά και την Κανέλλα.

Ο Γιώργος:

ο πρώτος γιος του Δημήτρη (Σουίλα) έχει τρία αγόρια, το Δημήτρη (όνομα του παππού), το Παναγιώτη και το Γιάννη. Μόνον ο Γιάννης έχει τρία παιδιά, το Γιώργο (όνομα του παππού), την Αφροδίτη και τον Κυριάκο, και ο Κυριάκος έχει ένα μικρό κορίτσι, δεν γνωρίζω το όνομα.

Παναγιώτης:

είναι ο δεύτερος γιος του Δημήτρη (Σουίλα). Έχει εννέα παιδιά, οκτώ κορίτσια και ένα αγόρι, το Δημήτρη. Από τα κορίτσια είναι εν ζωή τα έξι.

Ο Δημήτρης, ο γιος του Παναγιώτη, έχει δύο παιδιά σε νεανική ηλικία, τον Παναγιώτη (όνομα του παππού) και την Αρχοντούλα.

Το κλαδί των ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗΔΩΝ με το παρωνύμιο Μπρούτζος

Να δώσουμε και εδώ πρώτα μια εξήγηση προέλευσης του παρωνυμίου αυτού. Η παράδοση μας λέει ότι ο Γιάννης, δηλαδή, ο Μπρούτζος, έδειχνε παρουσιαστικό γερού και δυνατού άντρα, αυτό παρομοιάστηκε για την εποχή εκείνη σαν την αντοχή του μετάλλου του μπρούτζου, και σ' αυτό μπορεί να βοήθησε και το μελαμψό του πρόσωπο. Αυτή την πιθανή, παράδοση μου έδωσε ο Νότης Γ. Βουγιουκλάκης (παρωνύμιο Μπρουτζάκος).

Ο Γιάννης παρωνύμιο Μπρούτζος, είχε ένα γιο, το Σταύρο αυτός
Ο Σταύρος: ο γιος του Γιάννη (Μπρούτζου) είχε δύο
παιδιά, το Γιάννη και την Κανέλλα, και τα
δύο έχουν πεθάνει.

Ο Γιάννης: άφησε δύο αγόρια, το Σταύρο και το Νότη.
Ο Σταύρος, ο πρωτογίος του Γιάννη, ο οποί-
ος τώρα είναι στην Αμερική (ΗΠΑ), έχει
τρία αγόρια, το Γιάννη (όνομα του παππού),
το Θόδωρο και το Φίλιππο, δεν γνωρίζω κά-
τι άλλο.
Ο Νότης (ο δεύτερος γιος του Γιάννη), ο
οποίος είναι παιδίατρος, έχει τρία κορίτσια,
τη Χρυσούλα, την Ελένη και τη Μαρία.

Η Κανέλλα, που είναι το τρίτο παιδί του Σταύρου (του Μπρού-
τζου), η οποία όπως γράφουμε πιο πάνω έχει πεθάνει, παντρεύτηκε
Γιωργόπουλο, απέκτησε δύο αγόρια, τον Παναγιώτη (Τάκη), είναι
γιατρός γυναικολόγος στον Πειραιά, και το Γιώργο, ο οποίος είναι
αρχιτέκτων και ζει στις Η.Π. Αμερικής. Και τα δύο αυτά παιδιά
έχουν από δύο κορίτσια έκαστος. Η Κανέλλα είχε την ατυχία να χά-
σει το σύζυγό της πριν ακόμη προλάβει να γεννηθεί το δεύτερο παιδί
της. Μεγάλωσε όμως και δημιούργησε τα παιδιά της με τη δική της
δύναμη.

ΟΥΠΑΣ

.....

Πάμε τώρα στον τρίτο γιο, είπαμε ο πρώτος ήταν ο Δημήτρης
(Σουΐλας), ο δεύτερος ο Γιάννης (Μπρούτζος) και τίτος ο Παναγιώ-
της (Ούπας) και ακόμη, είπαμε, δεν έχουμε το όνομα του πατέρα
τους.

Ο Παναγιώτης: παρωνύμιο «Ούπας». Θα δώσω και εδώ μια πιθα-
νή εξήγηση προέλευσης του παρωνυμίου αυτού, είναι και υπόδειξη
του Δημήτρη του Σουϊλάκου. Ο Παναγιώτης ήταν τύπος γλεντζέ, δη-

λαδή του άρεσε όπως φαίνεται το τραγούδι και ο χορός και το «όπα» του χορού έγινε παρωνύμιο του Παναγιώτη.

Ο Παναγιώτης: παρωνύμιο «Ούπας», είχε ένα γιο το Γιάννη και ο Γιάννης επίσης είχε ένα γιο το Νότη (το γιατρό), ο οποίος δεν είχε παιδιά. Έτσι ο κλάδος αυτός εξέλιπε.

Ο Γιώργος: είναι το έκτο παιδί του πρώτου Δημήτρη που ήρθε στο χωριό Λάγια, είναι αυτός, που μαζί με ένα γιο και του άλλου αδελφού Δρακούλη στάλθηκαν ως αμανάτι στους Τούρκους στην Τρίπολη στην προεπαναστατική περίοδο· και που δυστυχώς δολοφονήθηκε από τους Τούρκους μέσα στην Τρίπολη ως αιχμάλωτος αμέσως με την έκρηξη της επανάστασεως. Αυτά όμως τα αναφέρω σε προηγούμενο σημείο.

Καταλαβαίνω τη δυσκολία αφομοίωσης της όμοιας ονοματολογίας των κλαδιών της οικογένειας, δεν υπάρχει όμως άλλος τρόπος περιγραφής. Να θυμάστε ότι για τη Λάγια πρώτοι γεννήτορες μας είναι τα δύο αδέλφια Δρακούλης και Δημήτρη.

Καρνιάτες

Με τα περιορισμένα στοιχεία που μπόρεσε να συλλέξει ο Βαγγέλης ο Βουγιουκλάκης (ο Τσιμπουκάκος) από σημερινούς απογόνους του κλαδιού των Καρνιατών, θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μέρος βέβαια της εικόνας των Βουγιουκλάκηδων της Καρήνιας.

Γνωρίζουμε ότι από τα παιδιά του Μαυροδή Μπουγιουκλή, τα δύο ο Δρακούλης και ο Δημήτρη ήρθαν στη Λάγια. Η πληροφορία που έδωσαν στο Βαγγέλη, σημερινοί Βουγιουκλάκηδες της Καρήνιας είναι ότι και ο τρίτος γιος του Μαυροδή ο Γιάννος (που τότε ήταν περίπου είκοσι ετών) ήρθε στη Λάγια αλλά δεν έμεινε, ύστερα από ένα

περίπου χρόνο επέστρεψε στην Καρήνια και μάλιστα ως σάγαμπρος στην οικογένεια των Νιάρχων (εγώ ο γράφων, δεν μπορώ να επιβεβαιώσω αυτή την πληροφορία).

Ο Γιάννης: αυτός, ο τρίτος γιος του Μαυροδή φέρεται να έχει ένα γιο το Δημήτρη.

Ο Δημήτρης: ο γιος του Γιάννη απέκτησε δύο παιδιά, το Γιάννο (το όνομα είναι του παππού του) και την Καλλιόπη.

Ο Γιάννος: το παιδί τώρα του Δημήτρη έκανε δύο αγόρια, το Δημήτρη (το όνομα του παππού του) και το Γερακάρη.

Ο Δημήτρης: δηλαδή ο πρώτος γιος του Γιάννου απέκτησε δύο παιδιά το Γιάννο και την Καλλιόπη (η Καλλιόπη παντρεύτηκε το Τσαλακουβέρο και έκανε τρία αγόρια και τρία κορίτσια). Ο Γιάννος: το αγόρι του Δημήτρη απέκτησε τρία αγόρια και τρία κορίτσια. Τα τρία κορίτσια είναι η Αργυρώ (έχει ένα αγόρι τον Αποστόλη και ένα κορίτσι την Ευδοκία), η Ελένη (έχει δύο αγόρια, το Γιάννη και τον Ηρακλή), η τρίτη κόρη η Ποτίτσα (παντρεύτηκε τον Παναγιώτη τον Αράπη, έχει ένα αγόρι το Δημήτρη και ένα κορίτσι την Ειρήνη). Πάμε τώρα στα τρία αγόρια του Γιάννου. Ο Δημήτρης είναι ο πρώτος γιος του Γιάννου και έχει ένα κορίτσι τη Μαριλένα (Μαρία και Ελένη).

Ο Δρακούλης είναι ο δεύτερος γιος του Γιάννου, και έχει τρία παιδιά, το Γιάννο, την Ελένη και τη Μαρία. Ο Γιώργος είναι ο τρίτος γιος του Γιάννου, δεν δημιούργησε οικογένεια.

Γερακάρης: Γυρνάμε τώρα πίσω στο δεύτερο γιο του πιο

προηγούμενου Γιάννου που είναι και δισέγγονος του γεννήτορα του πρώτου πρώτου Γιάννου. Ο Γερακάρης αυτός απέκτησε τρία παιδιά, το Γιάννη που του πέθανε 17 ετών, το Δημήτρη και τη Σταυρούλα. (Η Σταυρούλα παντρεύτηκε τον Παπαδόγωνα και έχει πέντε αγόρια και ένα κορίτσι). Ο Δημήτρης το δεύτερο παιδί του Γερακάρη (είπαμε το πρώτο του πέθανε) έχει δύο αγόρια, το Γιώργο και τον Ανάργυρο, και ένα κορίτσι, τη Μαρία. Ο Γιώργος δεν έχει παιδιά, ο Ανάργυρος έχει ένα αγόρι, το Δημήτρη (το όνομα του παππού του) και ένα κορίτσι, τη Μαρία. (Η Μαρία η κόρη όμως του Δημήτρη και αδελφή του Γιώργου και του Ανάργυρου, έχει παντρευτεί ένα Κωστάκο και έχει δύο αγόρια).

Εδώ τελειώνουν οι περιγραφές γενεαλογικής εξέλιξης των κλαδιών του ενιαίου δένδρου των Βουγιουκλάκηδων στους χώρους Λάγιας-Καρήνιας. Γνωρίζουμε ότι δεν είναι πλήρες, είναι όμως μία αρχή, ίσως στο μέλλον συμπληρωθούν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνουμε την εργασία αυτή για τον ερχομό και τη ζωή των Βουγιουκλάκηδων της Λάγιας, Καρήνιας με όσα στοιχεία γνωρίζαμε ή μπορούσαμε να συλλέξουμε από προφορικές αφηγήσεις και γραπτές πηγές, ο Βασίλης Βουγιουκλάκης του Παναγιώτη (παρωνύμιο Λαγόπουλος) και εγώ ο γράφων αυτή την εργασία, Γιώργος Βουγιουκλάκης του Παναγιώτη (προσωνύμιο Μαυροδάκος ή Μποτάκος). Με σεβασμό στην ιστορικότητα του θέματος, και στη παράδοση στο βαθμό που μπορούσαμε εκπληρώσαμε ένα χρέος προς τους γεννήτορες μας, για να ξέρουν πως τους θυμόμαστε.

«Οι νεκροί πεθαίνουν δεύτερη φορά όταν τους ξεχνούν οι ζωντανοί»

Εμείς δεν τους ξεχάσαμε ή τουλάχιστον προσπαθήσαμε να τους ξαναφέρουμε στη μνήμη μας, και όχι μόνον αυτό, αλλά και να τους θυμίσουμε στους νεότερους.

Επιθυμία μας, αλλά και χρέος μας προς τη νέα γενιά θεωρήσαμε να γνωρίσει τις ρίζες της.

«Το δένδρο θέλει ρίζες για να ζει και να βλασταίνει»

Η ζωή έχει δύναμη και νικάει το θάνατο μέσω της διαδοχής, αυτό ας μην το ξεχνάμε. Θα τολμήσω να πως στους νέους μας να έχουν τη δική τους αυτοπεποίθηση χωρίς να μιμούνται παρακμιακούς εγωκεντρισμούς που μας έρχονται από φθίνουσες κοινωνίες του εξωτερικού.

Η μίμηση και πιο απλά ο παπαγαλισμός για οτιδήποτε μας έρχεται από το εξωτερικό δεν είναι πρόοδος και πολύ περισσότερο δεν είναι πολιτισμός. Πρόοδος, πολιτισμός, μπορεί να είναι η ένταξη ανθρωπιστικών στοιχείων άλλων πολιτισμών στην ποικιλότητα του δικού μας πολιτισμού χωρίς όμως να τον παραμορφώνουν. Έχουμε την πιο πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, χρέος μας είναι να την διαφυλάξουμε.

Άλλο η ποιότητα του ανθρώπου και άλλο οι τεχνολογικές εξελίξεις.

Με πίστη στην πρόοδο και βαθιά συνείδηση στις ικανότητες των νέων ανθρώπων τους ευχόμαστε να φανούν ικανότεροι και τυχερότεροι και να ανακαλύψουν ακόμη περισσότερα στοιχεία για τις ρίζες τους, ο δρόμος άνοιξε.

Ευχαριστώ όλους όσους έδωσαν πολύτιμες πληροφορίες, ιδιαιτέρως τον αδελφό Σωτήρη, βοήθησε πολύ και την ανιψιά Βάσω (κόρη της αδελφής Καλής). Οι πληροφορίες τους μου ήταν πολύτιμες.

Στο τέλος της γραφής ακολουθούν κάποια αντίγραφα στοιχείων από τα αρχεία της εθνικής Βιβλιοθήκης για τη δράση των Μπουγιουκλιάνων στον αγώνα για την ανεξαρτησία της πατρίδας.

Εθνική Βιβλιοθήκη (Πανεπιστημίου Α΄ όροφος)

Κουτί 141

Φάκελος 55

Αριθ. Πρωτοκόλλου
2785

Γερακάρη Μπουγιουκλή
Δίπλωμα
Ταξιαρχίας
αριθμός διαταγής

ότι ακριβές απόσπασμα
εξάχθει εκ του πρωτοκόλλου των εξερχομένων
του υπουργείου των πολεμικών της δευτέρας
περιόδου

Αριθμ. φακέλου 1979
του Παλαιού Αρχείου

Εν Αθήναι 22 7/βρίου (Σεπτεμβρίου) 1872

Ο

αρχαιοφύλαξ του Συνεδρίου
Υπογραφή (δυσανάγνωστος)

Σφραγίδα

Αριθμ. μητρώου
1423
Τάξης έκτη

εκ του γραφείου
της επιτροπής του αγώνος

Εθνική Βιβλιοθήκη «Πανεπιστημίου»

Τμήμα «Μητρώου αγωνιστών 1821»

Μητρώον των κατά τον Ιερό Αγώνα αξιωματικών

Σελίς 223

Αριθμ. Μητρώου 3101

Εκρίθησαν να ταχθώσιν στην έβδομη Τάξη

Μιχαήλ Σκυλάνθρωπος ή Μπουγιουκλάκης εκ Λάγιας Γυθείου, παρευρεθείς εις διαφόρους μάχας καθ' όλον των αγώνα τάχθηκε εις την «έβδομη τάξη».

Συνεδρίαση 418

Εθνική Βιβλιοθήκη «Πανεπιστημίου»

Τμήμα «Μητρώου Αγωνιστών 1821» (Α΄ όροφος)

Μητρώων των κατά τον Ιερόν αγώνα αξιωματικών

Σελίς 139

Αριθ. Μητρώου 1423

Συνεδρίαση 315

Γιάννης Δημ. Μπουγιουκλάκης

Υπηρέτησε ως καπετάνιος σε πολιορκίας και μάχας διαφόρους.

1839 του απονέμεται το αξίωμα

«Υπολοχαγός της φάλαγγας»

Στην Εθνική Βιβλιοθήκη «Πανεπιστημίου»
στο κουτί 141 φάκελος 55, αναφέρεται ότι

Η Κυβέρνηση της Τριπόλεως απένειμε
στο Γιάννο Μπουγιουκλή το Βαθμό
του Ταξιάρχου

Εδώ πρόκειται για τον Γιάννο του Δημήτρη

Ναυπλίου την 25 Ιουλίου 1824

ο

Πρόεδρος
Γεώργιος Κουντουριώτης

Παναγιώτης Μπότασης
Ιωάννης Κολέττης
Πανούτζος Νοταράς

Γεν. Γραμματεύς
Π. Γ. Ρόδιος

Προβούλευμα του εκτελεστικού υπ' αριθμό 3091,
δι' ου προβάλλονται διάφοροι προβιβασμοί.
Ανεγνώσθει τη 25 Ιουλίου. Εγένετο η απάντησης
δια προβουλεύματος υπ' αριθμόν 1071

Εθνική Βιβλιοθήκη, κουτί 193, φάκελος 92
Πρωτόκολλο 19587

Πιστοποιούμε ότι ο Μιχαήλ Σκυλάνθρωπος
ή Μπουγιουκλάκης εκ Λαγείας παρευρέθη
και επολέμησε ανδρικός εις τα πλείστας μά-
χας του υπέρ ανεξαρτησίας ιερού ημών
αγώνος από τας αρχάς μέχρι τέλους αυτού,
διανύων την νεανική ηλικία του.

Προς βεβαίωση συνετάχθη το παρόν
προς χρήση του.

Εν Γυθείω τη 23 Μαΐου 1865
Γρηγοράκης   Πετροπουλάκης

Εθνική Βιβλιοθήκη (Πανεπιστημίου, Α΄ όροφος)
κουτί 193 – φάκελος 92

Μιχαήλ Σκυλάνθρωπος ή Μπουγιουκλάκης
Λαγεία τη 6 Ιουνίου 1865 – ελήφθη 9 Ιουνίου 1865.

Αίτησις
Μιχαήλ Σκυλάνθρωπου
ή Μπουγιουκλάκη
κατοίκου
Λαγείας
Δήμου Γυθείου

Προς
Την Επιτροπή επί των επί του αγώνος εξεταστική
Δια τον κ. Έπαρχο Γυθείου
(Η επιστολή είναι δυσανάγνωστη,
όσο διαβάζεται γραφει.)

Α΄ Τμήμα
Αριθ. 19587

Έλαβε μέρος σε πολλές μάχες όπως και στις
μάχες Μονεβασίας, Τριπόλεως κλπ. με
πενήντα έως εκατό άνδρες υπό τα διαταγές
του και με άλλους οπλαρχηγούς, όπως
Τζανετάκηδες, Τζηκουράκο, Πετρόμπετη,
Μαυρομιχαλαίους, Θ.Κολοκοτρώνη, Δημ.
Πετροπουλακή, εις Καλαμάτα, Ηλείας με τον
Κυριακούλη Μαυρομιχάλη. Εις Λακωνία με
τον Δημ. Πουλικάκο, Πιέρο Βοϊδή
Μαυρομιχάλη.

Επίσης εις την μάχη Αλμυρού και
Πολυσάραβο, παντού όπου η Πατρίς με
καλούσε,.....(δυσανάγνωστη)
Ζητά: Επειδή ήδη διανύω την ηλικία του
ογδοντακοντούτης στερούμενος τα προς το
ζην.

Παρακαλώ θερμώς την σεβαστήν Επιτροπήν
όπως ευαρεστηθεί να μου χορηγήσει
ανάλογον αμοιβήν.

Παρακαλώ τον κ. Έπαρχον Γυθείου να διαβιβάσει την παρούσα,
όπου δει δια τα περιαιτέρω.

Ο επιθέστατος κατοικοδημότης Λαγείας

Μ. Σκυλάνθρωπος ή Μπουγιουκλάκης

Εθνική Βιβλιοθήκη (Πανεπιστημίου Α΄ όροφος)

Προς την Επιτροπή του Αγώνος
Σεβαστή Επιτροπή
.....κλπ.

Υπό τους αριθμούς 1611 και 1774 του μητρώου των αξιωματικών ευρίσκεται το όνομα Ιωάννης Μπουγιουκλάκης δηλαδή με το κύριο και το επίθετο χωρίς το πατρώνυμο, όπερ και ενδέχεται να εκληφθεί ότι είναι εν άτομο εκ λάθους γραμμένος δύο φορές. Δια τούτο παρακαλώ να προστεθεί το πατρώνυμο προς διάκριση.

Του Αριθμού 1774 ο πατήρ ονομάζεται

Δημήτριος

Του δε υπό τον Αριθμό 1611 ο πατήρ ονομάζεται

Δρακούλης

Σημείωση του γράφοντος:

Δηλαδή, η αίτηση, τους λέει
ότι πρόκειται για δύο άτομα,
παιδιά των δύο αδελφών,
Δημήτρη και Δρακούλη και
όχι για ένα γραμμένο δύο
φορές από λάθος, όπως
μπορούσε κανείς να νομίσει.

34/34^A

34/37^B

34/35^A

34/35

34/35

*Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (Μέγαρο Παλαιάς Βουλής)
Κατατεθημένα όπλα των Βουγιουκλάκηδων-Αγωνιστών του 1821*

